

Budapest,

2006. február 15.,
szerda

16. szám

Ára: 1311,- Ft

TARTALOMJEGYZÉK

		Oldal
2006: XIII. tv.	A Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény módosításáról	1178
32/2006. (II. 15.) Korm. r.	A mezőgazdasági termelők kibontakozási hitelkonstrukciójáról és a gazdahitel programról szóló 30/2000. (III. 10.) Korm. rendelet módosításáról	1178
33/2006. (II. 15.) Korm. r.	A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal létrehozásáról szóló 190/2001. (X. 18.) Korm. rendelet és az ezzel összefüggő kormányrendeletek módosításáról	1178
1/2006. (II. 15.) MNB r.	A magyar törvényes fizetőeszköz és az euró utánzatáról	1180
2/2006. (II. 15.) MNB r.	A tőkepiacról szóló törvény szerinti elszámolóházi tevékenységet végző szervezet üzletszabályzatára és szabályzataira vonatkozó követelményekről	1187
3/2006. (II. 15.) GKM-PM e. r.	A Magyar Energia Hivatal igazgatási szolgáltatási díjairól és a felületei díj fizetésének szabályairól szóló 19/2002. (XI. 5.) GKM-PM együttes rendelet módosításáról	1189
4/2006. (II. 15.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	1190
5/2006. (II. 15.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	1214
6/2006. (II. 15.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	1225
14/2006. (II. 15.) KE h.	Büntetés-végrehajtási altábornagy nyugállományba helyezéséről	1227
15/2006. (II. 15.) KE h.	Nyugállományú vezérezredesi előléptetésről	1227
1017/2006. (II. 15.) Korm. h.	A Bay Zoltán Alkalmazott Kutatási Közalapítvány Alapító Okiratának módosításáról	1228
13/2006. (II. 15.) ME h.	Kormányzati főtisztviselői kinevezésekről	1228
14/2006. (II. 15.) ME h.	Központi tiszt cím adományozásáról	1228
	Az Országos Választási Bizottság 2/2006. (II. 9.) OVB állásfoglalása a nem országos terjesztésű időszaki lap és a helyi műsorszolgáltató országgyűlési választási kampányban történő részvételével kapcsolatos kifogások elbírálására jogosult választási bizottságokról	1229
	Az Országos Választási Bizottság 3/2006. (II. 9.) OVB állásfoglalása a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény 102. § (1) bekezdésében meghatározott „lakosságszám” fogalom értelmezése tárgyában	1229
	A Gazdasági és Közlekedési Minisztérium pályázati felhívása a hatáskörébe tartozó közlekedési szakképesítések szakmai vizsga szervezésére történő jogosultság elnyerésére	1230
	A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Földművelésügyi Hivatalának hirdetménye	1234
	A BM Központi Adatfeldolgozó, Nyilvántartó és Választási Hivatal közleménye	1239
	Helyesbítés	1240

II. rész JOGSZABÁLYOK

Törvények

2006. évi XIII.

törvény

a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény módosításáról*

1. § A Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 40/C. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A Kormány engedélyezi a Magyar Honvédség, illetve külföldi fegyveres erők 19. § (3) bekezdés *j*) pontja szerinti, az Európai Unió vagy az Észak-Atlanti Szerződés Szervezete döntésén alapuló alkalmazását, valamint más csapatmozgásait.”

2. § E törvény a kihirdetését követő első hónap első napján lép hatályba.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Dr. Szili Katalin s. k.,
az Országgyűlés elnöke

* A törvényt az Országgyűlés a 2006. február 6-i ülésnapján fogadta el.

A Kormány rendeletei

A Kormány

32/2006. (II. 15.) Korm. rendelete

a mezőgazdasági termelők kibontakozási hitelkonstrukciójáról és a gazdahitel programról szóló 30/2000. (III. 10.) Korm. rendelet módosításáról

A Magyar Köztársaság 2000. évi költségvetéséről szóló 1999. évi CXXV. törvény 91. §-a (1) bekezdésének *f*) pontjában kapott felhatalmazás alapján a Kormány a következőket rendeli el:

1. §

A mezőgazdasági termelők kibontakozási hitelkonstrukciójáról és a gazdahitel programról szóló 30/2000.

(III. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 8. §-a (2) bekezdésének *d*) pontja helyébe az alábbi rendelkezés lép:

(Az üzleti terv részeként a gazdahitel programnak kiemelten tartalmazni kell:)

„*d*) az üzleti terv szerves részét képező ötéves likviditási tervet.”

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő harmadik napon lép hatályba, ezzel egyidejűleg a Korm. rendelet 8. §-ának (3) bekezdése hatályát veszti.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

A Kormány

33/2006. (II. 15.) Korm. rendelete

a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal létrehozásáról szóló 190/2001. (X. 18.) Korm. rendelet és az ezzel összefüggő kormányrendeletek módosításáról

A Kormány a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (a továbbiakban: Tv.) 93. §-a (1) bekezdésének *b*) pontjában – a 6. § tekintetében a helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről szóló 1991. évi XX. törvény 147. § (2) bekezdésében, illetve a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 7. § (1) bekezdésében – kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

1. §

(1) A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal létrehozásáról szóló 190/2001. (X. 18.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 1. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A Kormány a kulturális örökségvédelemmel kapcsolatos hatósági, örökségvédelmi felügyeleti, és az ezekhez kapcsolódó tudományos feladatok ellátására Kulturális Örökségvédelmi Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) elnevezéssel országos illetékességgű központi hivatalt hoz létre.”

(2) Az R. 1. §-ának (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) A Hivatal hatósági ügyekben eljáró szervezeti egységei feladatainak felsorolását és az egységek illetékességi területét e rendelet melléklete tartalmazza.”

2. §

Az R. az 1. § után az alábbi 1/A. §-sal egészül ki:

„1/A. § (1) A Tv. 63. § (2) bekezdésében felsorolt hatósági eljárások során nincs helye elektronikus ügyintézésnek.

(2) A Hivatal hatósági eljárásában a döntés fellebbezéssel nem támadott rendelkezései tekintetében beáll a jogerő, ha a döntés egyes rendelkezései ellen nyújtottak be fellebbezést, és az ügy jellegéből adódóan a fellebbezés elbírálása nem hat ki a fellebbezéssel meg nem támadott rendelkezésekre.”

3. §

Az R. melléklete helyébe e rendelet *melléklete* lép.

4. §

A telepengedély alapján gyakorolható ipari és szolgáltató tevékenységekről, valamint a telepengedélyezés rendjéről szóló 80/1999. (VI. 11.) Korm. rendelet 5. §-a (3) bekezdésének *m)* pontja helyébe a

(*A jegyző a helyszíni szemlééről értesíti*)

„*m)* a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal hatósági ügyekben eljáró illetékes szervezeti egységét, ha az engedélyezés tárgyául szolgáló ingatlan műemléki védelem alatt áll,” szövegrész lép.

5. §

(1) Az önkormányzatok tulajdonában lévő ingatlanvagyon nyilvántartási és adatszolgáltatási rendjéről szóló 147/1992. (XI. 6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ivr.) 1. számú mellékletében az „I” Ingatlan adatlap I 13. pontja helyébe és az Ivr. 3. számú mellékletében az I 13. pont címe helyébe a

„I 13. Kulturális örökségvédelmi és természetvédelmi védelem” szövegrész lép.

(2) Az Ivr. 2. számú mellékletében az „I” Ingatlan adatlap kitöltési útmutatójában a „13. sor” kezdetű szövegrész helyébe a

„13. sor: A kulturális örökségvédelmi, illetve természetvédelmi védelem kitöltése a kódjegyzék alapján történik. A sorba kötelező beírni a műemléki, természetvédelmi törzsszámot, régészeti lelőhely esetén a lelőhely egyedi azonosító számát is. Ha az ingatlan-nyilvántartásban nem egyértelműen rögzítettek a kulturális örökségvédelmet, természetvédelmet érintő adatok, akkor külön egyeztetés szükséges a kulturális örökségvédelmi, illetve természetvédelmi hatóságokkal.” szövegrész lép.

(3) Az Ivr. 3. számú mellékletének I 13. pontja helyébe a „1: nincs védelem”

2: országos egyedi műemléki védelem

3: országos műemléki jelentőségű területen, illetve műemléki környezetben fekvő

4: országos egyedi műemléki védelem, műemléki jelentőségű területen, illetve műemléki környezetben

5: helyi védelem van

6: országos jelentőségű védett természeti terület

7: helyi jelentőségű védett természeti terület

8: régészeti lelőhely

9: védett nyilvánított régészeti lelőhely

10: régészeti védőövezet” szövegrész lép.

(4) Az Ivr. 4. számú mellékletében az Egyedi műemléki védelem elnevezés és annak fogalma helyébe az „Egyedi kulturális örökségi védelem” szövegrész lép.

Egyedi kulturális örökségi védelem alatt áll az, amely a vonatkozó jogszabályok alapján műemléki vagy régészeti védelem alatt áll, és amelyet a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal ekként tart nyilván.” szövegrész lép.

(5) Az Ivr. 4. számú mellékletében a Területi műemléki védelem fogalma helyébe a

„Területi műemléki védelem alatt áll az az ingatlan, amely a vonatkozó jogszabályok szerint történeti tájként, műemléki jelentőségű területként, vagy műemléki környezetként védett, és amelyet a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal ekként tart nyilván.” szövegrész lép.

6. §

(1) A helyi önkormányzatok egyes szerveinek és a köztársasági megbízottaknak a közművelődési, közgyűjteményi, művészeti, továbbá más kulturális tevékenységekkel kapcsolatos államigazgatási feladat- és hatásköréről szóló 20/1992. (I. 28.) Korm. rendelet 1. §-a (1) bekezdésének *b)* pontjában „a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal” szövegrész helyébe „a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumát” szövegrész lép.

(2) A fák védelméről szóló 21/1970. (VI. 21.) Korm. rendelet 6. § (2) bekezdésében lévő „műemléki környezetben” szövegrész helyébe a „műemléki területen” szövegrész lép.

7. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba, rendelkezéseit a hatálybalépése napján első fokú határozattal el nem bíralt ügyekben is alkalmazni kell.

(2) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a fák védelméről szóló 21/1970. (VI. 21.) Korm. rendelet 4. § (3) bekezdése.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

Melléklet a 33/2006. (II. 15.) Korm. rendelethez

[Melléklet a 190/2001. (X. 18.) Korm. rendelethez]

**A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal hatósági ügyekben eljáró szervezeti egységei,
azok feladatköre és illetékességi területe**

Szervezeti egység	Feladatkör	Illetékesség
1. Dokumentációs Igazgatóság	nyilvántartás és elővédelem	országos illetékesség
2. Műtárgyfelügyeleti Iroda	a kulturális örökség ingó elemeinek védelme	országos illetékesség
3. Fővárosi Iroda	a kulturális örökség ingatlan elemeinek védelme (az 1. pont kivételével)	Budapest
4. Budapest Környéki Iroda	a kulturális örökség ingatlan elemeinek védelme (az 1. pont kivételével)	Jász-Nagykun-Szolnok megye, Nógrád megye, Pest megye
5. Székesfehérvári Iroda	a kulturális örökség ingatlan elemeinek védelme (az 1. pont kivételével)	Fejér megye, Komárom-Esztergom megye
6. Pécsi Iroda	a kulturális örökség ingatlan elemeinek védelme (az 1. pont kivételével)	Baranya megye, Somogy megye, Tolna megye
7. Soproni Iroda	a kulturális örökség ingatlan elemeinek védelme (az 1. pont kivételével)	Győr-Moson-Sopron megye, Vas megye
8. Keszthelyi Iroda	a kulturális örökség ingatlan elemeinek védelme (az 1. pont kivételével)	Veszprém megye, Zala megye
9. Miskolci Iroda	a kulturális örökség ingatlan elemeinek védelme (az 1. pont kivételével)	Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Heves megye
10. Debreceni Iroda	a kulturális örökség ingatlan elemeinek védelme (az 1. pont kivételével)	Hajdú-Bihar megye, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye
11. Szegedi Iroda	a kulturális örökség ingatlan elemeinek védelme (az 1. pont kivételével)	Bács-Kiskun megye, Békés megye, Csongrád megye

A Magyar Nemzeti Bank Elnökének rendeletei

A Magyar Nemzeti Bank elnökének 1/2006. (II. 15.) MNB rendelete

a magyar törvényes fizetőeszköz és az euró utánzatáról

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2001. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: Mnbtv.) 60. §-a (1) bekezdésének d), f) és g) pontja alapján fennálló jogkörömben eljárva a következőket rendelem el:

A rendelet alkalmazási köre

1. §

E rendeletet kell alkalmazni

a) a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) által kibocsátott, illetve forgalomba hozott és forgalomban

lévő forintbankjegyek, valamint -érmék – ideértve az emlékbankjegyeket és az emlékérméket is – (a továbbiakban: forintbankjegy és -érme) utánzatára, a b) pontban foglaltak kivételével,

b) az eurobankjegyek és -érmék utánzatára, e rendelet 10–11. §-a tekintetében.

Értelmező rendelkezések

2. §

E rendelet alkalmazásában

a) *bankjegy- vagy biztonsági papír*: különleges, optikai fehéritőt nem tartalmazó [ultraibolya (UV) fény alatt természetes fényben észlelt jellegét megtartó, sötét, nem fluoreszkáló], esetenként vízjelképet, biztonsági szálát, jelzőrostokat és hologram hatású fémcsíkot is tartalmazó papír,

b) *dpi (dots per inch, képpont per col)*: a képfelbontás mértékegysége, amely egy adott tengely mentén colonkénti (~2,54 cm) pixelek számát adja meg,

c) *érem*: külső megjelenésében, illetve technikai jellemzőiben olyan, a törvényes fizetőeszköznek minősülő

érméhez, emlékérméhez hasonlító tárgy, amelynek előállítása, kereskedelmi forgalmazása nem a bankjegy- és érme-kibocsátásra kizárólagos jogosultságot biztosító jogszabályi rendelkezésen alapul, és ennek következtében nem minősül törvényes fizetőeszköznek,

d) *érme, emlékérmé*: pénzérmék, amelyek kibocsátása a bankjegy- és érme-kibocsátásra kizárólagos jogosultságot biztosító jogszabályi rendelkezésen alapul, és ennek következtében törvényes fizetőeszköznek minősülnek,

e) *felhasználó*: az utánzat készítettője vagy – ha az utánzatot annak tényleges előállítója használja fel – készítője,

f) *forintbankjegy főbb alkotóelemei*: az adott forintbankjegy kibocsátásáról, címletéről és külső kiállításáról rendelkező, az MNB 2004. május 1. napja előtt közzétett hirdetményében (a továbbiakban: MNB hirdetmény), vagy az MNB elnökének 2004. május 1. napját követően kihirdetett rendeletében (a továbbiakban: MNB rendelet) meghatározott alábbi alkotóelemek:

1. az értékjelzés számokkal és betűkkel, az évszám, a sorszám,
2. a feliratok, így különösen a forintbankjegyen ábrázolt személy és a kibocsátó megnevezése, a forint megnevezés, a bankjegyhamisításért való büntetőjogi felelősségre vonatkozó záradék és a névaláírások,
3. a meghatározó képnymat részek (a Magyar Köztársaság címere, az arckép, a hátoldali kép),
4. az alapnyomat (az 1–3. alpontban felsoroltak nélkül ábrázolt bankjegy),

g) *forintérme fő alkotóelemei*: az adott forintérme kibocsátásáról, címletéről és külső kiállításáról szóló MNB hirdetményben vagy MNB rendeletben meghatározott alábbi alkotóelemek:

1. az értékjelzés számokkal, a verési évszám,
2. a feliratok, így különösen a „MAGYAR KÖZTÁRSASÁG”, a forint megnevezés, a „BP.” verdejel,
3. a Magyar Köztársaság címerét, illetve különféle témákat megjelenítő ábrázolások,

h) *készítő*: az utánzat tényleges előállítója,

i) *papír vagy papír alapanyag*: a bankjegy- vagy biztonsági papírtól minden kétséget kizáróan eltérő, íráshoz, sokszorosításhoz, nyomtatáshoz használatos, optikai fehérítőt tartalmazó [ultraibolya (UV) fény alatt természetes fényben észlelt jellegét megváltoztató, kékes-fehéren fluoreszkáló] író-, nyomópapír és más, a kereskedelmi forgalomban szabadon beszerezhető papír, papír alapanyag,

j) *törvényes fizetőeszköz*: az Mnbtv. 4. §-ának (2) bekezdése szerinti bankjegy és érme.

A forintbankjegy és -érme utánzata

3. §

(1) A forintbankjegy, illetve -érme utánzata (a továbbiakban együtt: utánzat) a forintbankjegy, illetve -érme

egészének vagy egy részletének felhasználásával – bármely eljárással – készült olyan tényleges vagy virtuális ábrázolás, amely alkalmas lehet arra, hogy forintbankjegy, illetve -érme látszatát keltse, függetlenül az utánzat méretétől, anyagától, színétől és attól, hogy az adott forintbankjeggyel, illetve -érmével megegyező vagy az azon nem szereplő alkotóelemet is tartalmazó bankjegy-, illetve érmeképet jelenít meg.

(2) A forintbankjegyek, illetve -érmék főbb, illetve fő alkotóelemeit és műszaki jellemzőit – a (3) bekezdésben foglaltak kivételével – az azok kibocsátásáról, címletéről és külső kiállításáról rendelkező MNB hirdetmények, vagy MNB rendeletek tartalmazzák.

(3) Az 1967. december 17. előtt kibocsátott és jelenleg is forgalomban lévő emlékérmék fő alkotóelemeit, valamint műszaki jellemzőit e rendelet *melléklete* tartalmazza.

Tiltott utánzatok

4. §

(1) Tilos olyan utánzat készítése vagy készíttetése (a továbbiakban együtt: készítése), amely valamely forintbankjeggyel vagy -érmével összetéveszthető.

(2) Tilos fémből vagy bármely más anyagból olyan forintérme-utánzatnak minősülő tárgy – így különösen az érme, a medál, a plakett, a zseton, a fémkorong, a játék- és a kellékpénz, ide nem értve az érmeveréshez használt félgyártmányokat – készítése, bel- és külkereskedelmi forgalmazása, amely

a) tartalmazza valamely forintérme elő- és hátlapján, valamint peremén megjelenített ábrázolást, a forint megnevezést, továbbá a „BP.” verdejelet, és

b) műszaki jellemzői közül

1. átmérője valamely 30 milliméter alatti átmérőjű forintérme átmérőjéhez képest $\pm 0,4$ milliméteres, vagy valamely 30 milliméter feletti átmérőjű forintérme átmérőjéhez képest ± 5 milliméteres, vagy
2. tömege valamely 30 milliméter alatti átmérőjű forintérme tömegéhez képest $\pm 5\%$ -os, vagy valamely 30 milliméter átmérőjű forintérme tömegéhez képest $\pm 10\%$ -os

határértéken belül van.

Szabályszerű utánzatok

5. §

(1) Szabályszerű és az MNB engedélye nélkül készíthető papír alapanyagon a forintbankjegy-utánzat, ha

a) anyaga a bankjegy- vagy biztonsági papírtól minden kétséget kizáróan eltérő papír, valamint

b) nem tartalmazza a Magyar Köztársaság címerét, a „Magyar Nemzeti Bank” feliratot, nem jelenít meg névalírást, és

c) egyoldalas – valamely forintbankjegynek csak az elő- vagy csak a hátoldala alapján készült – forintbankjegy-utánzat esetében, ha

1. mérete nem éri el az adott forintbankjegy hosszúsági és szélességi méretének 75%-át, vagy meghaladja az adott forintbankjegy hosszúsági és szélességi méretének 125%-át, vagy
2. az adott forintbankjegy elő- vagy hátoldalának csak egy részletét jeleníti meg, és a megjelenített részlet mérete kisebb az adott forintbankjegy egyharmadánál, vagy

d) kétoldalas – valamely forintbankjegynek az elő- és a hátoldala alapján készült – forintbankjegy-utánzat esetében, ha

1. mérete az adott forintbankjegy hosszúsági és szélességi méretének legalább 200%-a, vagy legfeljebb 50%-a, és
2. előoldalán átlósan a „MÁSOLAT”, a hátoldalán a „COPY” felirat piros vagy a háttértől elütő színű „Ariel” betűtípussal, keretben szerepel, a keretben elhelyezett feliratok hossza eléri a forintbankjegy-utánzat hosszának 50%-át, szélessége a forintbankjegy-utánzat szélességének 15%-át, és a felirattal megegyező színű keret hossza eléri a forintbankjegy-utánzat hosszának 75%-át, szélessége pedig a forintbankjegy-utánzat szélességének 30%-át.

(2) Szabályszerű és az MNB engedélye nélkül készíthető papír alapanyagon a forintbankjegy-utánzat illusztrációként

a) a numizmatikai tárgyú, szakmai publikációkban és reprezentációs kiadványokban, ide nem értve az oktatási célú kiadványokat (a továbbiakban: szakmai kiadványok), ha

1. a megjelenített forintbankjegy-utánzat mérete az (1) bekezdés c) pontjának 1. alpontjában meghatározott méretnek megfelel, vagy
2. azon a „MINTA” felirat az (1) bekezdés d) pontjának 2. alpontjában foglaltak szerint szerepel,

b) a reklám célú kiadványokban, szórólapokon, plakátokon és más, papír alapanyagú reklámhordozó felületeken (a továbbiakban: egyéb kiadványok), ha a megjelenített forintbankjegy-utánzat megfelel az (1) bekezdés a)–b) pontjában, valamint c) pontjának 1. alpontjában foglalt előírásoknak.

(3) Szabályszerű és az MNB engedélye nélkül készíthető nem papír alapanyagon forintbankjegy-utánzat, ha

a) anyaga a bankjegy vagy biztonsági papírtól minden kétséget kizáróan eltér, és

b) megfelel az (1) bekezdés b) pontjában foglalt előírásoknak.

(4) Szabályszerű és az MNB engedélye nélkül készíthető az elektronikus eszköz útján, internetes honlapon, veze-

tékes vagy vezeték nélküli eszközzel vagy bármely más eljárással hozzáférhetővé tett forintbankjegy-utánzat, ha

a) az (1) bekezdés b) pontjában foglalt előírásoknak megfelel, és

b) azon a „MÁSOLAT”, illetve „COPY” felirat az (1) bekezdés d) pontjának 2. alpontja szerinti módon szerepel, és

c) az elektronikus utánzat képi felbontása eredeti méretben nem haladja meg a 72 dpi-t.

6. §

(1) Szabályszerű és az MNB engedélye nélkül készíthető a forintérme-utánzat, ha

a) nem tartalmazza a „MAGYAR KÖZTÁRSASÁG” feliratot, a Magyar Köztársaság címerét, a „BP.” verdejelet, valamint – értékjelzés feltüntetése esetén – a forint megnevezést, illetve – a forint megnevezés feltüntetése esetén – az értékjelzést, és

b) műszaki jellemzői megfelelnek az alábbi követelményeknek:

1. mérete meghaladja az adott forintérme méretének 200%-át, vagy annak legfeljebb 50%-a, vagy
2. tömege legalább $\pm 10\%$ -kal, anyaga pedig minden kétséget kizáróan eltér az adott forintérme tömegétől és anyagától.

(2) Szabályszerű és az MNB engedélye nélkül készíthető papír alapanyagon a forintérme-utánzat illusztrációként a szakmai és egyéb kiadványokban.

Engedélyhez kötött utánzatok

7. §

(1) Ha a készítendő utánzat az e rendelet 5–6. §-ában foglalt, az adott utánzattípusra vonatkozó előírások bármelyikétől eltér, vagy az azoknak való megfelelése tekintetében kétség merül fel, az csak az MNB-nek az Mnbvt. 34. §-ának (1) bekezdése szerinti jogkörében kiadott engedélye alapján készíthető el.

(2) A felhasználó által írásban benyújtandó engedélykérelemnek – a (3) bekezdésben foglaltak kivételével – tartalmaznia kell:

a) a felhasználó nevét, címét, illetve jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet (a továbbiakban együtt: szervezet) esetén a szervezet megnevezését, székhelyét, vezetőjének nevét,

b) a szervezet a) pontban felsorolt adatait igazoló dokumentumokat (bejegyzés alatt álló szervezet esetén a bejegyzés iránti, a cégbíróság, illetve az egyéb nyilvántartást vezető szerv átvételi igazolásával ellátott kérelem, már bejegyzett szervezet esetében három hónapnál nem régebbi cégkivonat, illetve az egyéb nyilvántartásba bejegyzett szervezet esetén a nyilvántartásba vételt igazoló okirat),

c) ha a felhasználó és a készítő nem azonos, akkor a készítőnek az a) pont szerinti adatait,

d) a készítendő utáncat

1. leírását,
2. darabszámát,
3. pontos grafikai tervét (grafikai ábráját) és méretét,
- e) a felhasználás célját,
- f) az alkalmazni kívánt sokszorosítási eljárás ismertetését,
- g) az alapanyag megnevezését.

(3) Az oktatási célú kiadványokban illusztrációként felhasználandó utáncat készítése iránti engedélykérelemnek a felhasználó nevét, címét és a (2) bekezdés d) pontjának az 1. és a 3. alpontjában, valamint a g) pontjában foglaltakat kell tartalmaznia.

(4) Az (1) bekezdés szerinti utáncat készítését az MNB csak akkor engedélyezi, ha az valamely forintbankjeggyel vagy -érmével nem téveszthető össze.

(5) Ha a felhasználó és a készítő nem azonos, az utáncat a felhasználó részére kiadott engedély alapján, az abban foglalt előírások betartásával – külön (további) engedély nélkül – készíthető el.

(6) Az engedély alapján elkészített utáncat mintapéldányát a felhasználó nyolc munkanappal a felhasználás megkezdése előtt köteles az MNB-nek bemutatni.

(7) Ha az MNB engedélye alapján a forintbankjegy-utáncat eltérhet az e rendelet 5. § (1) bekezdésének d) pontjában foglalt, az utáncat méretére és az azon szerepeltetendő feliratokra vonatkozó előírásoktól, a felhasználó köteles az utáncat előállítás, illetve felhasználása során a forintbankjegy-utáncat nyilvántartására, őrzésére és megsemmisítésére vonatkozó, e rendelet 8. §-ában foglalt előírások szerint eljárni.

*A forintbankjegy-utáncat nyilvántartására,
őrzésére és megsemmisítésére vonatkozó előírások*

8. §

(1) A forintbankjegy-utáncatokról olyan nyilvántartást köteles vezetni

a) a készítő, amelyből pontosan megállapítható az elkészített, a készítettőnek átadott és az esetleges selejt forintbankjegy-utáncatok címletenkénti darabszáma, a készítés megkezdésének, befejezésének és a forintbankjegy-utáncatok készítettő részére történő átadásának időpontja, valamint – ha a forintbankjegy-utáncatot a készítő saját maga használja fel – a b) pont szerinti adatok,

b) a készítettő, amelyből pontosan megállapítható a készítettőtől átvett, az engedélyben meghatározott célra felhasznált, a fel nem használt (a továbbiakban: maradék) forintbankjegy-utáncatok címletenkénti darabszáma, a forintbankjegy-utáncatok átvételének, felhasználásra kiadásának és visszavételének időpontja, felhasználási és őrzési helyének megnevezése, címe, az oda átadott és az onnan visszavételezett forintbankjegy-utáncatok címletenkénti

darabszáma, valamint a felhasználási cél megvalósításában közreműködő személyek száma.

(2) Az elkészített forintbankjegy-utáncokat a készítettőnek történő átadásig a készítő, az átvételt követően a felhasználásig, illetve a maradékot a megsemmisítésig a készítettő vagy – ha a forintbankjegy-utáncatot a készítő saját maga használja fel – a készítő köteles elkülönítve, zárt helyen, biztonságosan tárolni és őrizni.

(3) A forintbankjegy-utáncatok előállításakor keletkezett selejt példányokat, valamint az előállításához használt egyes eszközöket (pl. film, nyomólemezt, számítógépes fájlt, CD, DVD, floppy) a készítő köteles a készítés befejezésekor – legalább két személyből álló – bizottság előtt megsemmisíteni és a megsemmisítésről jegyzőkönyvet készíteni. A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a megsemmisített forintbankjegy-utáncatok címletenkénti darabszámát, a nyomólemezek vagy egyéb eszközök megnevezését és mennyiségét, a kiállítás helyét és idejét, valamint a bizottsági tagok aláírását.

(4) A maradékot a készítettő vagy – ha a forintbankjegy-utáncatot a készítő saját maga használja fel – a készítő az engedélyben előírt határidőn belül köteles bizottság előtt megsemmisíteni és a megsemmisítésről jegyzőkönyvet készíteni. A bizottság létszámára és a jegyzőkönyv tartalmára a (3) bekezdésben foglaltak megfelelően irányadók.

(5) A készítő, illetve a készítettő köteles az e §-ban, valamint az MNB engedélyében foglalt, a forintbankjegy-utáncatok nyilvántartására, őrzésére és megsemmisítésére vonatkozó kezelési előírások betartásáért felelős személyt kijelölni, és a forintbankjegy-utáncatokról készített nyilvántartásokat, jegyzőkönyveket az engedélyben előírt ideig megőrizni.

(6) A készítő, illetve a készítettő köteles a forintbankjegy-utáncatok nyilvántartásáról, felhasználásáról, őrzéséről és megsemmisítéséről az engedélyben előírt módon és időben, illetve az MNB eseti írásbeli felhívása alapján tájékoztatást adni.

*Az utáncat készítésére és felhasználására
vonatkozó egyéb előírások*

9. §

Az utáncat készítésének és felhasználásának e rendeletben nem szabályozott kérdéseit tekintetében a szerzői jogra vonatkozó jogszabályok megfelelően irányadók.

Az eurobankjegy és -érme utáncata

10. §

(1) Az eurobankjegyek formatervezési mintájára vonatkozó szerzői jogok jogosultja az Európai Központi Bank.

Az eurobankjegy-utánzatra az Európai Központi Bank által az eurobankjegy-utánzat készítésére, valamint a szabálytalan eurobankjegy-utánzatok készítése elleni intézkedések végrehajtására meghatározott, mindenkor hatályos előírások az irányadók.

(2) Az euroérme-utánzatra a Bizottság által az euroérmék közös oldalának formatervezési mintájára vonatkozó szerzői jogi védelemre meghatározott, mindenkor hatályos előírások az irányadók.

11. §

(1) A 2004. december 21. előtt készített olyan érmet, zsetont, amely nem felel meg az euroérmékhez hasonló érmekről és zsetonokról szóló, 2004. december 6-i 2182/2004/EK tanácsi rendelet 2–4. cikkében meghatározott feltételeknek, de nem alkalmas arra, hogy euroérme helyett használják, és ezért 2009. december 31-ig használatban maradhat, a felhasználó (forgalmazó) köteles az MNB-hez nyilvántartásba vétel céljából bejelenteni.

(2) A bejelentésnek tartalmaznia kell a felhasználó (forgalmazó), továbbá – ha a felhasználó (forgalmazó) és a készítő nem azonos – a készítő megnevezését, az éremből, zsetonból készített példányok darabszámát és a bejelentés időpontjában készleten lévő érem, zseton példányok darabszámát, valamint mellékelni kell az érem, zseton pontos grafikai ábrázolását.

(3) A felhasználó a készleten lévő érem, zseton december 31-i darabszámáról 2009. évvel bezárólag évente egyszer, a tárgyévét követő 15. munkanapig köteles jelentést küldeni az MNB-nek.

(4) Az MNB a hozzá bejelentett érmekeket, zsetonokat nyilvántartásba veszi, és az azok darabszámának éves állományáról szóló jelentések alapján nyilvántartást vezet.

(5) Az MNB a nyilvántartásba vett érmekről, zsetonokról értesíti az Európai Műszaki és Tudományos Központot (ETSC).

Átmeneti és záró rendelkezések

12. §

(1) E rendelet a kihirdetését követő 30. napon lép hatályba.

(2) Az e rendelet hatálybalépése előtt készült olyan utánzatot, amely az e rendelet 4. §-ában foglaltak alapján tiltott utánzatnak minősül, vagy nem felel meg az e rendelet 5–6. §-ában foglalt előírásoknak, és összetéveszthető valamely forintbankjeggyel vagy -érmével, az e rendelet hatálybalépésétől számított 30 napon belül át kell adni az MNB-nek, vagy az e rendelet 8. §-ának (4) bekezdésében foglaltak szerint meg kell semmisíteni.

(3) Az e rendelet hatálybalépése előtt készített, a forintbankjegy-utánzatot illusztrációként alkalmazó szakmai, oktatási célú és egyéb kiadványok továbbra is felhasználhatók.

(4) A 11. § (1) bekezdése szerinti bejelentési kötelezettségnek az e rendelet hatálybalépését követő 30 napon belül kell eleget tenni.

13. §

(1) E rendelet 10. §-a a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:

a) az Európai Központi Bank EKB/2003/4 határozata (2003. március 20.) az eurobankjegyek címleteiről, technikai jellemzőiről, utánzatai készítéséről, cseréjéről és bevonásáról, 2. cikk,

b) az Európai Központi Bank EKB/2003/5 iránymutatása (2003. március 20.) a szabálytalan eurobankjegy-utánzatok készítése elleni intézkedések végrehajtásáról, valamint az eurobankjegyek cseréjéről és bevonásáról, 1–3. cikk,

c) a Bizottság COM/2001/0600 közleménye (2001. október 22.) az euroérmék közös oldalának formatervezési mintájára vonatkozó szerzői jogi védelemről.

(2) E rendelet 11. §-a a következő közösségi rendeletek végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg:

a) a Tanács 2182/2004/EK rendelete (2004. december 6.) az euroérmékhez hasonló érmekről és zsetonokról, 5. cikk,

b) a Tanács 2183/2004/EK rendelete (2004. december 6.) az euroérmékhez hasonló érmekről és zsetonokról szóló 2182/2004/EK rendelet hatályának a nem részt vevő tagállamokra való kiterjesztéséről.

Járai Zsigmond s. k.,

a Magyar Nemzeti Bank elnöke

Melléklet

az 1/2006. (II. 15.) MNB rendelethez

Az 1967. december 17-e előtt az MNB által forgalomba hozott és forgalomban lévő emlékérmék fő alkotóelemei és műszaki jellemzői

1. A forint kibocsátásnak 10 éves évfordulójára kibocsátott 10, 20 és 25 forintos címletű ezüst emlékérmék

a) A 10 forintos címletű emlékérmé súlya 12,5 g, átmérője 30 mm. Előlapján babérlevelek között a „10” értékjelzés, felette a Magyar Népköztársaság címere, a címer alatt a „FORINT” felirat, ez alatt az „1946–1956” évszám, legalul a „BP.” verdejel található. Az emlékérmé hátlapján „MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG” köriratban a Magyar Nemzeti Múzeum látható.

b) A 20 forintos címletű emlékérmé sulya 17,5 g, átmérője 32 mm. Előlapján búzakarász csokorban a Magyar Népköztársaság címere látható, a címer alatt a „BP.” verdejel. A címertől balra a „20” értékjelzés, jobbra a „Ft.” felirat, ez alatt az „1946–1956” évszám olvasható. Az emlékérmé hátlapján „MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG” köriratban a Lánchíd látható.

c) A 25 forintos címletű emlékérmé sulya 20 g, átmérője 34 mm. Előlapján fogaskerékben jobbról-balról babérág, felette a Magyar Népköztársaság címere látható. A babérág felett balról a „25” értékjelzés, jobbról a „Ft.” felirat, alulról az „1946–1956” évszám, ez alatt a „BP.” verdejel található. Az emlékérmé hátlapján „MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG” köriratban az Országház látható.

d) Az emlékérmék anyaga 800 ezrelékes finomságú ezüst.

Az emlékérmék pereme sima, széldíszítéssel. A széldíszítésben egymástól szabályszerű távolságban az „M Á P V” betűk olvashatók.

Az emlékérmék hátlapján az „IVÁN” felirat, Iván István tervezőművész neve látható.

2. A Bartók Béla születésének 80. évfordulójára kibocsátott 25 és 50 forintos címletű ezüst, valamint 50, 100 és 500 forintos címletű arany emlékérmék

a) A 25 forintos címletű ezüst emlékérmé sulya 17,50 g, átmérője 32 mm. Előlapján „BARTÓK BÉLA EMLÉKÉV 1881–1961” köriratban Bartók Béla balra néző arcképe látható. Az emlékérmé hátlapján a „MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG” köriratban három húrral ellátott stilizált lant, alatta a „25” értékjelzés, külön sorban a „FORINT” felirat, ez alatt az „1961” évszám és a „BP” verdejel található.

b) Az 50 forintos címletű ezüst emlékérmé sulya 20 g, átmérője 34 mm. Előlapján „BARTÓK BÉLA EMLÉKÉV 1881–1961” köriratban Bartók Béla balra néző arcképe látható. Az emlékérmé hátlapján „MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG” köriratban három húrral ellátott stilizált lant, alatta az „50” értékjelzés, külön sorban a „FORINT” felirat, ez alatt az „1961” évszám és a „BP” verdejel található.

c) Az 50 forintos címletű arany emlékérmé sulya 3,838 g, átmérője 19 mm. Előlapján „BARTÓK BÉLA EMLÉKÉV 1881–1961” köriratban Bartók Béla balra néző arcképe látható. Az érme hátlapján „MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG” köriratban három húrral ellátott stilizált lant, alatta az „50” értékjelzés, külön sorban a „FORINT” felirat, ez alatt az „1961” évszám és a „BP” verdejel található.

d) A 100 forintos címletű arany emlékérmé sulya 7,676 g, átmérője 22 mm. Előlapján „BARTÓK BÉLA EMLÉKÉV 1881–1961” köriratban Bartók Béla balra néző arcképe látható. Az emlékérmé hátlapján „MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG” köriratban három húrral ellátott stilizált lant, alatta a „100” értékjelzés, külön sorban a „FORINT” felirat, ez alatt az „1961” évszám és a „BP” verdejel található.

e) Az 500 forintos címletű arany emlékérmé sulya 38,38 g, átmérője 40 mm. Előlapján „BARTÓK BÉLA EMLÉKÉV 1881–1961” köriratban Bartók Béla balra néző arcképe látható. Az emlékérmé hátlapján „MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG” köriratban három húrral ellátott stilizált lant, alatta az „500” értékjelzés, külön sorban a „FORINT” felirat, ez alatt az „1961” évszám és a „BP” verdejel található.

f) Az a)–b) pont szerinti emlékérmék anyaga 750 ezrelékes finomságú ezüst.

A c)–e) pont szerinti emlékérmék anyaga 986 1/9 ezrelékes finomságú arany.

Az a)–b) pont szerinti emlékérmék szegélyén körbefutó széldíszítés: elnyújtott négyszög átlós irányban meghosszabbított vonalvégződéssel, a nyújtott négyszög közepén kiálló ponttal. A szegély kerületén átlós irányban négyszögletes sülyesztett keretben az „M Á P V” betűk olvashatók.

A c) pont szerinti emlékérmé széle recézett, a kerületen 118 darab recével.

A d) pont szerinti emlékérmé széldíszítése: az emlékérmé szegélyén körbefutó ívelt oldalú négyszöggel váltakozó nyújtott díszítés (két egymással szembe fordított stilizált nyílforma, hegyére állított négyszöggel összekötve).

Az e) pont szerinti emlékérmé széldíszítése: az emlékérmé szegélyén körbefutó hatágú csillaggal váltakozó nyújtott díszítés (két fordított nyújtott „S” betű, közepén egyenes vonallal húzva).

Az emlékérmék előlapján az arckép alsó részén, a nyak alatt „IVÁN I” felirat, Iván István tervezőművész neve látható.

3. A Liszt Ferenc születésének 150. évfordulójára kibocsátott 25 és 50 forintos címletű ezüst, valamint 50, 100 és 500 forintos címletű arany emlékérmék

a) A 25 forintos címletű ezüst emlékérmé sulya 17,50 g, átmérője 32 mm. Előlapján „LISZT FERENC EMLÉKÉV 1811–1961” köriratban Liszt Ferenc jobbra néző arcképe látható. Az emlékérmé hátlapján „MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG 1961” köriratban a „25” értékjelzés, alatta a „FORINT” felirat és a „BP” verdejel, ez alatt öt húrral ellátott stilizált lant található.

b) Az 50 forintos címletű ezüst emlékérmé sulya 20 g, átmérője 34 mm. Előlapján „LISZT FERENC EMLÉKÉV 1811–1961” köriratban Liszt Ferenc jobbra néző arcképe látható. Az emlékérmé hátlapján „MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG 1961” köriratban az „50” értékjelzés, alatta a „FORINT” felirat és a „BP” verdejel, ez alatt öt húrral ellátott stilizált lant található.

c) Az 50 forintos címletű arany emlékérmé sulya 3,838 g, átmérője 19 mm. Előlapján „LISZT FERENC EMLÉKÉV 1811–1961” köriratban Liszt Ferenc jobbra néző arcképe látható. Az emlékérmé hátlapján „MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG 1961” köriratban az „50” értékjelzés, alatta a „FORINT” felirat és a „BP” verdejel, ez alatt öt húrral ellátott stilizált lant található.

d) A 100 forintos címletű arany emlékérmé sulya 7,676 g, átmérője 22 mm. Előlapján „LISZT FERENC EMLÉKÉV 1811–1961” köriratban Liszt Ferenc jobbra néző arcképe látható. Az emlékérmé hátlapján „MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG 1961” köriratban a „100” értékjelzés, alatta a „FORINT” felirat és a „BP” verdejel, ez alatt öt húrral ellátott stilizált lant található.

e) Az 500 forintos címletű arany emlékérmé sulya 38,38 g, átmérője 40 mm. Előlapján „LISZT FERENC EMLÉKÉV 1811–1961” köriratban Liszt Ferenc jobbra néző arcképe látható. Az emlékérmé hátlapján „MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG 1961” köriratban az „500” értékjelzés, alatta a „FORINT” felirat és a „BP” verdejel, ez alatt öt húrral ellátott stilizált lant található.

f) Az a)–b) pont szerinti emlékérmék anyaga 750 ezrelékes finomságú ezüst.

A c)–e) pont szerinti emlékérmék anyaga 986 1/9 ezrelékes finomságú arany.

Az a)–b) pont szerinti emlékérmék szegélyén körbefutó széldíszítés: elnyújtott négyszög átlós irányban meghosszabbított vonalvégződéssel, a nyújtott négyszög közepén kiálló ponttal. A szegély területén átlós irányban négyszögletes süllyesztett keretben az „M Á P V” betűk olvashatók.

A c) pont szerinti emlékérmé széle recézett, a területen 118 darab recével.

A d) pont szerinti emlékérmé széldíszítése: az emlékérmé szegélyén körbefutó ívelt oldalú négyszöggel váltakozó nyújtott díszítés (két egymással szembe fordított stilizált nyílforma, hegyére állított négyszöggel összekötve).

Az e) pont szerinti emlékérmé széldíszítése: az emlékérmé szegélyén körbefutó hatágú csillaggal váltakozó nyújtott díszítés (két fordított nyújtott „S” betű, közepén egyenes vonallal húzva).

Az emlékérmék tervezője Borsos Miklós.

4. A Zrínyi Miklós emlékévk alkalmából kibocsátott, 25 és 50 forintos címletű ezüst, valamint 100, 500 és 1000 forintos címletű arany emlékérmék

a) A 25 forintos címletű ezüst emlékérmé sulya 12 g, átmérője 32 mm. Előlapján „ZRÍNYI MIKLÓS 1508–1566” köriratban Zrínyi Miklós jobbra néző arcképe látható. Az arckép alatt a „25” értékjelzés, ez alatt a „BP.” verdejel található. Az emlékérmé hátlapján „MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG” köriratban Székely Bertalan „Zrínyi kirohanása” című művének egy részéből, a Zrínyi címerből és szalaggal átkötött három tölgyfa- és három babérlevélből alkotott kompozíció látható. A kompozíció alatt az „1966” évszám, ez alatt a – körirattal párhuzamosan futó – „HUSZONÖT FORINT” felirat olvasható.

b) Az 50 forintos címletű ezüst emlékérmé sulya 20 g, átmérője 36 mm. Előlapján „ZRÍNYI MIKLÓS 1508–1566” köriratban Zrínyi Miklós jobbra néző arcképe látható. Az arckép alatt az „50” értékjelzés, ez alatt a „BP.”

verdejel található. Az emlékérmé hátlapján „MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG” köriratban Székely Bertalan „Zrínyi kirohanása” című művének egy részéből, a Zrínyi címerből és szalaggal átkötött három tölgyfa- és három babérlevélből alkotott kompozíció látható. A kompozíció alatt az „1966” évszám, ez alatt a – körirattal párhuzamosan futó – „ÖTVEN FORINT” felirat olvasható.

c) A 100 forintos címletű arany emlékérmé sulya 8,4104 g, átmérője 22 mm. Előlapján „ZRÍNYI MIKLÓS 1508–1566” köriratban Zrínyi Miklós jobbra néző arcképe látható. Az arckép alatt a „100” értékjelzés, ez alatt a „BP.” verdejel található. Az érme hátlapján „MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG” köriratban Székely Bertalan „Zrínyi kirohanása” című művének egy részéből, a Zrínyi címerből és szalaggal átkötött három tölgyfa- és három babérlevélből alkotott kompozíció látható. A kompozíció alatt az „1966” évszám, ez alatt a – körirattal párhuzamosan futó – „SZÁZ FORINT” felirat olvasható.

d) Az 500 forintos címletű arany emlékérmé sulya 42,0522 g, átmérője 40 mm. Előlapján „ZRÍNYI MIKLÓS 1508–1566” köriratban Zrínyi Miklós jobbra néző arcképe látható. Az arckép alatt az „500” értékjelzés, ez alatt a „BP.” verdejel található. Az emlékérmé hátlapján „MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG” köriratban Székely Bertalan „Zrínyi kirohanása” című művének egy részéből, a Zrínyi címerből és szalaggal átkötött három tölgyfa- és három babérlevélből alkotott kompozíció látható. A kompozíció alatt az „1966” évszám, ez alatt a – körirattal párhuzamosan futó – „ÖTSZÁZ FORINT” felirat olvasható.

e) Az 1000 forintos címletű arany emlékérmé sulya 84,1044 g, átmérője 50 mm. Előlapján „ZRÍNYI MIKLÓS 1508–1566” köriratban Zrínyi Miklós jobbra néző arcképe látható. Az arckép alatt az „1000” értékjelzés, ez alatt a „BP.” verdejel található. Az emlékérmé hátlapján „MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG” köriratban Székely Bertalan „Zrínyi kirohanása” című művének egy részéből, a Zrínyi címerből és szalaggal átkötött három tölgyfa- és három babérlevélből alkotott kompozíció látható. A kompozíció alatt az „1966” évszám, ez alatt a – körirattal párhuzamosan futó – „EZER FORINT” felirat olvasható.

f) Az a)–b) pont szerinti emlékérmé anyaga 640 ezrelékes finomságú ezüst.

A c)–e) pont szerinti emlékérmé anyaga 900 ezrelékes finomságú arany.

Az a)–c) pont szerinti emlékérmé széle recézett, az a) pont szerinti emlékérmé területén 144 darab, a b) pont szerinti emlékérmé területén 168 darab, a c) pont szerinti emlékérmé területén 118 darab recével.

A d)–e) pont szerinti emlékérmé széldíszítése: az emlékérmé szegélyén körbefutó elnyújtott, ívelt oldalú négyszög, közepén rozettával.

Az emlékérmék tervezője Varga Lóránt és Iván István.

5. A Kodály Zoltán születésének 85. évfordulójára kibocsátott 25, 50 és 100 forintos címletű ezüst, valamint 500 és 1000 forintos címletű arany emlékérmék

a) A 25 forintos címletű ezüst emlékérmé súlya 12 g, átmérője 32 mm. Előlapján „KODÁLY ZOLTÁN 1882–1967” köriratban Kodály Zoltán balra néző arcképe látható. Az emlékérmé hátlapján „MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG” köriratban egy páva képe, alatta a „25” értékjelzés, ez alatt a „FORINT” felirat, a „BP.” verdejel és az „1967” évszám található.

b) Az 50 forintos címletű ezüst emlékérmé súlya 20 g, átmérője 36 mm. Előlapján „KODÁLY ZOLTÁN 1882–1967” köriratban Kodály Zoltán balra néző arcképe látható. Az emlékérmé hátlapján „MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG” köriratban egy páva képe, alatta az „50” értékjelzés, ez alatt a „FORINT” felirat, a „BP.” verdejel és az „1967” évszám található.

c) A 100 forintos címletű ezüst emlékérmé súlya 28 g, átmérője 40 mm. Előlapján „KODÁLY ZOLTÁN 1882–1967” köriratban Kodály Zoltán balra néző arcképe látható. Az emlékérmé hátlapján „MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG” köriratban egy páva képe, alatta a „100” értékjelzés, ez alatt a „FORINT” felirat, a „BP.” verdejel és az „1967” évszám található.

d) Az 500 forintos címletű arany emlékérmé súlya 42,052 g, átmérője 40 mm. Előlapján „KODÁLY ZOLTÁN 1882–1967” köriratban Kodály Zoltán balra néző arcképe látható. Az emlékérmé hátlapján „MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG” köriratban egy páva képe, alatta az „500” értékjelzés, ez alatt a „FORINT” felirat, a „BP.” verdejel és az „1967” évszám található.

e) Az 1000 forintos címletű arany emlékérmé súlya 84,104 g, átmérője 50 mm. Előlapján „KODÁLY ZOLTÁN 1882–1967” köriratban Kodály Zoltán balra néző arcképe látható. Az emlékérmé hátlapján „MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG” köriratban egy páva képe, alatta az „1000” értékjelzés, ez alatt a „FORINT” felirat, a „BP.” verdejel és az „1967” évszám található.

f) Az a)–c) pont szerinti emlékérmé anyaga 750 ezrelékes finomságú ezüst.

A d)–e) pont szerinti emlékérmé anyaga 900 ezrelékes finomságú arany.

Az a)–c) pont szerinti emlékérmé széldíszítése: az emlékérmé szegélyén körbefutó, váltakozva lefelé és felfelé néző, stilizált tulipánokból álló motívumok, amelyeket egymástól csúcsára állított négyszögidomok választanak el.

A d)–e) pont szerinti emlékérmé széldíszítése: az emlékérmé szegélyén körbefutó, váltakozva lefelé és felfelé néző, stilizált tulipánokból álló motívumok, amelyeket egymástól csúcsára állított négyszögidomok választanak el.

Az emlékérmék tervezője Kis Nagy András.

A Magyar Nemzeti Bank elnökének 2/2006. (II. 15.) MNB rendelete

a tőkepiacról szóló törvény szerinti elszámolóházi
tevékenységet végző szervezet üzletszabályzatára
és szabályzataira vonatkozó követelményekről

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2001. évi LVIII. törvény 60. §-a (1) bekezdésének *he)* pontja alapján fennálló jogkörömben eljárva a következőket rendelem el:

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. §

E rendelet hatálya kiterjed

a) a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény (a továbbiakban: Tpt.) szerinti központi értéktári tevékenység és elszámolóházi tevékenység végzésére jogosító engedéllyel egyaránt rendelkező, tevékenységét a Tpt. módosításáról szóló 2005. évi CLXXXVI. törvény 180. §-ának (9) bekezdése alapján végző szervezetre,

b) a Tpt. 335. §-a (1) bekezdésének *a)* pontja szerinti szakosított hitelintézetre
[a továbbiakban *a)* és *b)* pontokban foglalt szervezetek együtt: elszámolóház],

c) a Tpt. 335. §-a (1) bekezdésének *b)* pontja szerinti tőzsdei tevékenységet végző társaságra a következő rendelkezések tekintetében: 3. §-a (1)–(3) bekezdése, 4. §, 5. §
[a továbbiakban *a)*–*c)* pontokban foglalt szervezetek együtt: elszámolóházi tevékenységet végző szervezet].

2. §

E rendelet alkalmazásában

a) *biztosítékszámítási időszak*: az elszámolóház által két, egymást követően végzett klíringtagi egyéni biztosíték megállapítás időpontja közötti időtartam;

b) *likvid eszköz*: a pénz, a bármikor pénzzé tehető értékpapír és a visszavonhatatlan, feltétel nélkül azonnali fizetést ígérő bankgarancia;

c) *szabályzat*: a Tpt.-ben meghatározott, az elszámolóházi tevékenység végzéséhez szükséges üzletszabályzat és szabályzatok;

d) *„szállítási fizetés ellenében” szolgáltatás*: az értékpapír adásvételi ügyletek teljesítését szolgáló pénz- és értékpapír transzferek olyan összekapcsolása, amely biztosítja, hogy az értékpapír-oldali teljesítésre kizárólag akkor kerüljön sor, ha a pénzoldali teljesítés is megtörténik;

e) *szokásos piaci árelmozdulás*: tőzsdei termékek múltbeli áralakulásának függvényében várható árváltozások;

f) *valós idejű bruttó elszámolás*: az értékpapírügyletek bruttó alapon, tételről tételre történő folyamatos elszámolása és teljesítése;

g) *végleges teljesítés*: az értékpapír adásvételi ügyletek esetében keletkező kötelezettségek kiegyenlítése az értékpapír és a pénzbeli ellenérték visszavonhatatlan és feltétel nélküli átutalásával (átadásával).

A SZABÁLYZATTAL KAPCSOLATOS KÖVETELMÉNYEK

Általános szabályok

3. §

(1) A szabályzat oly módon határozza meg a felek jogait és kötelezettségeit, az eljárási rendet, hogy abból a rendszerben való részvétellel járó pénzügyi kockázatok egyértelműen és világosan megállapíthatóak legyenek.

(2) A szabályzat nevesíti azokat az eseteket, melyekben az elszámolóházi tevékenységet végző szervezet a klíringtag klíringjogát egyoldalúan felfüggesztheti, valamint meghatározza e jog gyakorlásának rendjét.

(3) A fizetési, illetve értékpapír-elszámolási rendszerekben történő teljesítés véglegességéről szóló 2003. évi XXIII. törvény (a továbbiakban: Tv.) szerint kijelölt rendszer esetében a szabályzat meghatározza a külföldi székhelyű klíringtag vonatkozásában azon klíringtagsági feltételeket, amelyek maradéktalanul biztosítják a Tv. 10. §-ának e) pontjában a rendszer külföldi székhelyű résztvevőjével szemben támasztott követelmények igazolt teljesülését.

(4) Az 1. § a) pontjában meghatározott szervezet szabályzatában oly módon határozza meg a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) által végzett monetáris politikai és egyéb hitelműveletek lebonyolításához kapcsolódó szolgáltatásai üzemidejét és munkaszüneti naptárát, hogy az az MNB ezen működésével összhangban legyen.

Tőzsdei azonnali piaci elszámolási ciklus

4. §

Az elszámolóházi tevékenységet végző szervezet a tőzsdei azonnali értékpapír piaci ügyletek elszámolását szabályzatában oly módon köteles biztosítani, hogy a gördülő elven alapuló elszámolás során a végleges teljesítés legkésőbb a tőzsdei ügylet megkötését követő harmadik (T+3) elszámolási napon megtörténjen.

Az értékpapírügyletek nemteljesítési kockázatának kezelése

5. §

(1) Az elszámolóházi tevékenységet végző szervezet szabályzata az értékpapírügyletek nemteljesítési kockáza-

tának kezelése érdekében a teljesítés rendjét oly módon határozza meg, hogy az „szállítás fizetés ellenében” szolgáltatást biztosítson ügyfelei számára.

(2) Az elszámolóházi tevékenységet végző szervezet az (1) bekezdés szerinti elszámolási ügyletek végleges teljesítését az elszámolási napon a következők szerint határozza meg a szabályzatában:

a) ha az elszámolás nettósítással történik, a végleges teljesítésnek a szabályzatban meghatározott időpontig meg kell történnie, amely nem lehet későbbi, mint 12.00 óra,

b) az a) pont alá nem tartozó ügyleteknél valós idejű bruttó elszámolást kell alkalmaznia oly módon, hogy az elszámolással egyidejűleg azonnal sor kerüljön a végleges teljesítésre is.

(3) A szabályzat meghatározza az azonnali piaci tőzsdei értékpapírügyletek értékpapír- vagy pénzoldali nemteljesítése esetére az elszámolóházi tevékenységet végző szervezetet megillető jogokat, és e jogok gyakorlásának rendjét.

Garancia- és biztosítérendszer

6. §

Az elszámolóház a Tpt. szerinti garanciarendszer keretében előírt garanciaalapok, kötelező biztosítékok megképzését és óvadékok elhelyezését, azok azonnali igénybevehetősége érdekében, szabályzatában kizárólag likvid eszközökben határozhatja meg. Az elfogadható fedezetek körét és a befogadási kondíciókat nyilvánosan meghirdetett módon rögzíteni kell.

7. §

Az elszámolóház mindazon tőzsdei ügylettípusok vonatkozásában, amelyek tekintetében központi szerződő fél szerepet vállal, olyan klíringtagi egyéni biztosítékindszerrel köteles meghatározni a szabályzatában, amely biztosítja a következő piaci kockázatok fedezését:

a) biztosítékkal még nem fedezett, új tőzsdei pozíciók esetleges vesztesége,

b) a már megnyitott pozíciók esetében

1. a legutolsó biztosítékszámítási időszak alatt bekövetkezett tényleges piaci árelmozdulások,
2. a következő biztosítékszámítási időszak alatt várható, szokásos piaci árelmozdulások.

A tőzsdei határidős és opciós ügyletek különös kockázatainak kezelése

8. §

(1) Tőzsdei határidős és opciós ügyletekkel kereskedő klíringtagok esetében a kockázatok korlátok között tartása

érdekében az elszámolóház köteles a szabályzatában az egyes klíringtagok mindenkor nyitott kötészállományának mértékét illetően olyan limitrendszert meghatározni, amely alkalmas a koncentrált piaci részesedésből eredő kockázatok és az általa a szabályzatban meghatározott, a klíringtag saját tőkeerejéhez mérten aránytalanul nagy kockázatvállalások korlátozására.

(2) A tőzsdei határidős és opciós ügyletek szokásost meghaladó, hirtelen árváltozása miatti kockázatok csökkentése érdekében a szabályzat az elszámolóház részére a következő jogokat biztosítja:

a) az általa megállapított árváltozási tartományokat meghaladó árelmozdulás esetében azonnali klíringet rendelhet el,

b) szabályzatában meghatározott esetekben felszólíthatja a klíringtagot a kockázatának csökkentéséhez szükséges, az elszámolóház szabályzatában rögzített intézkedések megtételére.

(3) A (2) bekezdés a) pontja szerinti árváltozási tartományokat az elszámolóház termékenként vagy lejáratonként köteles megállapítani és nyilvánosságra hozni.

Hitelezési tevékenység

9. §

(1) A szabályzat meghatározza a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 3. §-a (1) bekezdésének d) pontjában meghatározott pénzügyi szolgáltatási tevékenység keretében vezetett pénzámlák tekintetében az elszámolóház által, kizárólag a klíringtagok körében, kizárólag az általa elszámolt ügyletek teljesítése érdekében, legfeljebb kilencven napos futamidőre nyújtható, a Hpt. 3. §-a (1) bekezdésének b) pontja szerinti hitel és pénzkölcsön igénybevételeinek feltételeit, beleértve a kizárólag bármikor pénzzé tehető értékpapírokban történő, teljes mértékű fedezettséget biztosító biztosítéknyújtási kötelezettséget is.

(2) A szabályzat meghatározza az elfogadható fedezetek körét és a befogadási kondíciókat.

Az MNB javára történő értékpapír zárolás

10. §

A szabályzatban egyértelműen rögzíteni kell, hogy az MNB javára történő értékpapír zárolás iránti megbízást az 1. § a) pontjában meghatározott szervezet a klíringtagtól kizárólag a klíringtag saját – a klíringtag ügyfeleit megillető befektetési eszközöktől elkülönítetten vezetett – számláján lévő, saját tulajdonát képező értékpapír terhére fogad el.

HATÁLYBALÉPÉS

11. §

E rendelet a kihirdetését követő 30. napon lép hatályba.

Járai Zsigmond s. k.,
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

A Kormány tagjainak rendeletei

A gazdasági és közlekedési miniszter, valamint a pénzügyminiszter 3/2006. (II. 15.) GKM–PM együttes rendelete

**a Magyar Energia Hivatal igazgatási szolgáltatási
díjairól és a felügyeleti díj fizetésének szabályairól
szóló 19/2002. (XI. 5.) GKM–PM együttes rendelet
módosításáról**

A villamos energiáról szóló 2001. évi CX. törvény 6. §-ának (2) bekezdésében és a 113. §-ának b) pontjában, valamint az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 67. §-ának (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeljük el:

1. §

A Magyar Energia Hivatal igazgatási szolgáltatási díjairól és a felügyeleti díj fizetésének szabályairól szóló 19/2002. (XI. 5.) GKM–PM együttes rendelet melléklete II. villamosenergia-ellátás fejezete 12. pontjában meghatározott díj megnevezése helyébe a következő rendelkezés lép:

„12. Villamos erőmű elsődleges energiaforrás választásának, megváltoztatásának jóváhagyása iránti kérelem elbírálása.”

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 3. napon lép hatályba, rendelkezéseit az ezt követően benyújtott kérelmekre kell alkalmazni.

Dr. Kóka János s. k.,
gazdasági és közlekedési miniszter

Dr. Veres János s. k.,
pénzügyminiszter

III. rész HATÁROZATOK

Az Alkotmánybíróság határozatai

Az Alkotmánybíróság 4/2006. (II. 15.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány alapján – dr. Bihari Mihály, dr. Bragyova András és dr. Kukorelli István alkotmánybírók párhuzamos indokolásával és dr. Bagi István, dr. Erdei Árpád, dr. Harmathy Attila és dr. Holló András alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló 2004. évi CXXXV. törvény bevezető szövegének „valamint annak a végrehajtásához kapcsolódóan egyes törvények módosításáról,” szövegrésze alkotmányellenes, ezért azt e határozata közzétételének napjával megsemmisíti.

A Bevezető a következő szöveggel marad hatályban: „Az Országgyűlés a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről, az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.) 28. §-a alapján a következő törvényt alkotja:”

2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló 2004. évi CXXXV. törvény 82. §-a, 83. §-a, 84. §-a, 85. §-a 86. §-ának (1)–(2), illetve (4)–(11) bekezdései, 87. §-ának (2)–(5) bekezdései, 88. §-a, 89. §-a, 90. § (2) és (4) bekezdése, 91. § (20) és (25)–(26) bekezdései, 92. §-a, 93. §-a, 94. §-a, 95. §-a, 96. §-a, 97. §-a, 98. §-a, 99. §-a, 100. §-a, 101. §-a, 102. §-a, 103. §-a, 104. §-a, 105. §-a, 106. §-a, 107. §-a, 108. §-a, 109. §-a, 111. §-a, 112. §-a, 113. §-a, 114. §-a, 115. §-a, 116. §-a, 117. § (3) bekezdés a) pontja és (6) bekezdése, valamint 122. § (1)–(9) és (11)–(22) bekezdései alkotmányellenesek, ezért azokat a határozat közzétételének napjával megsemmisíti.

3. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló 2004. évi CXXXV. törvény 120. § (4)–(6) bekezdései alkotmány-

ellenesek, ezért azokat 2006. december 31-i hatállyal megsemmisíti.

4. Az Alkotmánybíróság a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló 2004. évi CXXXV. törvény 86. §-ának (3) bekezdése, 87. § (1) bekezdése, 90. § (1) és (3) bekezdése, 91. § (1)–(19), (21)–(24), valamint (27)–(33) bekezdései, 110. §-a, 118. § (6) bekezdése, 119. § (1) bekezdés m)–o) pontjai, 120. § (3) és (10)–(17) bekezdései, 121. § a) pontja, 122. § (10) és (23) bekezdései, 125. § (1) bekezdése, 135. § (1) bekezdése, 136. §-a és 137. §-a alkotmányellenességének megállapítására irányuló eljárást megszünteti.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

Az Alkotmánybírósághoz intézett beadványában az indítványozó a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló 2004. évi CXXXV. törvény (a továbbiakban: Kötv.) számos rendelkezésének alkotmányellenességét állította. Indítványában előadta, hogy a Kormány a költségvetési törvény keretében olyan törvényeket is nagy számban módosított, amely módosításoknak a hatálybalépése szintén január 1-jétől időszzerű. Mindez – álláspontja szerint – alapvetően eddig sem felelt meg egy jogállamban a jogalkotással szemben támasztott követelményeknek, azonban eddig a végrehajtói hatalom ezzel a jogalkotási megoldással csak kivételesen élt, és általában csak olyan törvények módosítását fogadtatta el a költségvetési törvényen belül, amelyeknek akár közvetlen vagy legalábbis közvetett költségvetési kapcsolatuk vagy vonzatuk volt. A Kötv. viszont – állítja – terjedelemben és tartalomában is jóval túllép az eddig sem jogállamhoz méltó „hagyományokon”.

Állítása szerint a törvény normaszövegének – a terjedelmet, vagyis oldalszámot alapul véve – mintegy a fele foglalkozik csak az ország 2005. évi költségvetésével, a törvény többi része 44 más, egyéb törvény kisebb-nagyobb módosítását tartalmazza.

Az indítványozó megítélése szerint már maga az a tény, hogy az éves költségvetésről szóló törvény nem csak az ország jövő évi költségvetésére vonatkozó rendelkezéseket, vagyis a központi költségvetés kiadási és bevételi főösszeget, valamint hiányát, továbbá azon belül az egyes költségvetési fejezetek tervezett bevételeit és kiadásait, valamint az ehhez szorosan kapcsolódó, a központi költségvetést közvetlenül érintő rendelkezéseket tartalmazza, hanem a jogalkotó ugyanebben a törvényben, „A Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló” cím alatt elrejtve, a hatályos magyar jogrendszer 44 törvényét is módosítja, el-

lentétben áll az Alkotmány vonatkozó rendelkezésével, vagyis a 2. §-ának (1) bekezdésében és e rendelkezés Alkotmánybíróság általi többszöri értelmezésével.

Véleménye szerint a kifogásolt törvény bevezetője valóban említést tesz arról, hogy az Országgyűlés e törvényt nem csak a 2005. évi költségvetés tárgyában alkotja meg, hanem annak végrehajtásához kapcsolódó más törvények módosítása céljából is. Mindez azonban a törvény címéből a jogalkalmazó számára nem derül ki. Véleménye szerint a törvény helyes címe a következő lehetett volna: „A Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről és a hozzá kapcsolódó, egyes törvények módosításáról szóló 2004. évi CXXXV. törvény”. Minthogy pedig a cím nem ez, a jogalkalmazó joggal feltételezheti, hogy a törvény valóban csak a jövő évi állami költségvetésről szól.

Megítélése szerint a fentiekben kifejtetteknek még nagyobb problémát jelent az, hogy a jogalkotó a 44 egyéb, különböző tárgyú törvény módosítása keretében olyan törvenymódosításokat is nagy számban végrehajtott, amellyel kapcsolatban még a bevezetőjének utalása („költségvetéséről, valamint annak a végrehajtásához kapcsolódóan”) sem áll meg. Nézete szerint (az általa ismertett) törvenymódosításoknak semmilyen közvetlen, de még közvetett kapcsolatuk vagy összefüggésük sincs az éves költségvetést megállapító rendelkezésekkel. Ezek a törvényi rendelkezések ugyanis kizárólag olyan szakmai, szakpolitikai kérdéseket szabályoznak, amely szabályoknak a költségvetési törvényben való „elrejtése” és a költségvetési törvénnyel való elfogadtatása a jogalkalmazók számára jogbizonytalanságot okoz, és ez egyértelműen veszélyezteti a jogbiztonságot, mint a jogállamiság egyik legfőbb alappillért.

Mindezekre és az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 1. §-ának b) pontjára és 21. §-ának (2) bekezdésére tekintettel indítványozza a Kötv. 82–138. §-ai által módosított 44 egyéb törvény tekintetében annak általános élel történő kimondását, hogy a jogalkotó a jogbiztonság érdekében kerülje el az ún. „salátatörvények” megalkotását, de különösen az olyanokat, amelyek még a címükkel sem jelzik azt a jogalkalmazó számára, hogy az adott törvény bizonyos szabályozási tárgykör kapcsán több más törvény módosítását is tartalmazza. Az ilyen típusú jogalkotás ugyanis – mondja – veszélyezteti a jogbiztonságot.

Külön is kezdeményezi a Kötv. 86. §-a (1)–(7) bekezdéseinek, 87. §-a (1) bekezdésének, 91. §-a (1)–(18) és (29)–(32) bekezdéseinek, 97. §-ának, 99. §-ának, 105. §-a (1)–(4) bekezdéseinek, 107. §-a (1)–(2) bekezdéseinek, 108. §-ának, 111. §-ának, továbbá az említett rendelkezésekhez kapcsolódóan a Vegyes és záró rendelkezések közül a 117. § (3) bekezdése a) pontjának és (6) bekezdésének, 120. §-a (3)–(6) és (10)–(13), valamint (15) bekezdéseinek alkotmányossági szempontból való felülvizsgálatát, valamint e rendelkezések alkotmányellenességének az Abtv. 37–43. §-ai szerinti eljárásban történő megállapítását és megsemmisítését. Szerinte ezek olyan tör-

venymódosítások, amelyek nem állnak összefüggésben a költségvetési törvény költségvetést megállapító vagy azt érintő rendelkezéseivel, lényegében azoktól független, szakmai, szakági, szakpolitikai kérdéseket szabályoznak.

Az indítványozó szerint a Kötv. 1–81. §-áig még jól áttekinthető, logikus szerkezetet követ, viszont a 82. §-ától kezdődően a 138. §-áig 44 olyan egyéb, különféle, hatályban lévő törvény módosítását is tartalmazza, amelyek – a törvényen belüli sorrendjüket követve – a következők:

NEGYPEDIK RÉSZ

A KÖLTSÉGVETÉS ELŐIRÁNYZATAINAK MEGALAPOZÁSÁT SZOLGÁLÓ RENDELKEZÉSEK ÉS TÖRVÉNYMÓDOSÍTÁSOK

címszó alatt:

- az illetékről szóló 1990. évi XCIII. törvény,
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény,
- a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény,
- A Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény,
- a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény,
- a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény,
- az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény,
- a helyi önkormányzatok címzett és céltámogatási rendszeréről szóló 1992. évi LXXXIX. törvény,
- a Nemzeti Kulturális Alapprogramról szóló 1993. évi XXIII. törvény,
- a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény,
- az ügyészségi szolgálati viszonyról és az ügyészségi adatkezelésről szóló 1994. évi LXXX. törvény,
- az állam tulajdonában lévő vállalkozói vagyont értékesítéséről szóló 1995. évi XXXIX. törvény,
- a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény,
- a hiteles tulajdonlap-másolat igazgatási szolgáltatási díjáról szóló 1996. évi LXXXV. törvény,
- a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény,
- a hitelintézettről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény,
- a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény,
- a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 1997. évi LXVII. törvény,
- az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról szóló 1997. évi LXVIII. törvény,
- az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény,
- a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény,

- a kötelező egészségbiztosítás ellátásáról szóló 1997. évi LXXXIII. törvény,
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény,
- a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény,
- a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 1999. évi LXXIV. törvény,
- az önálló orvosi tevékenységről szóló 2000. évi II. törvény,
- a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény,
- a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szóló 2001. évi C. törvény,
- a pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2003. évi XV. törvény,
- a Nemzeti Civil Alapprogramról szóló 2003. évi L. törvény,
- a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről és az ezzel összefüggő törvénymódosításokról szóló 2003. évi LXXIII. törvény,
- a környezetterhelési díjról szóló LXXXIX. törvény,
- a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapról szóló 2003. évi XC. törvény,
- a regisztrációs adóról szóló 2003. évi CX. törvény.

A *VEGYES ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK* között még az alábbi törvények kerültek módosításra (az eddig még fel nem sorolt törvényeken kívül):

- a társadalombiztosítás pénzügyi alapjairól és azok 1993. évi költségvetéséről szóló 1992. évi LXXXIV. törvény,
- a földrendező és földkiadó bizottságokról szóló 1993. évi II. törvény,
- az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény,
- magánnyugdíjról és a magánnyugdíj-pénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvény,
- az egyházak hitéleti és közcélú tevékenységének anyagi feltételeiről szóló 1997. évi CXXIV. törvény,
- a Magyar Köztársaság 2003. évi költségvetéséről szóló 2002. évi LXII. törvény,
- a budapesti 4-es – Budapest Kelenföldi pályaudvar–Bosnyák tér közötti – metróvonal első szakasza megépítésének állami támogatásáról szóló 2003. évi LV. törvény,
- a fogyasztói árkiegészítésről szóló 2003. évi LXXXVII. törvény,
- az adókról, járulékokról és egyéb költségvetési befizetésekről szóló törvények módosításáról szóló 2004. évi CI. törvény.

(Az Alkotmánybíróság megjegyzi: az indítványozó 42 törvényt sorol fel, miközben 44 törvényt említ.)

Az indítványozó kiemeli: „A fent felsorolt 44 törvény kisebb-nagyobb módosítása már csak igen nehezen áttekinthető, ugyanis az egymást követő sorrendiségük logi-

kája – leszámítva azt, hogy nagyjából az elfogadásuk év-száma szerint követik egymást – a „bennük foglalt szabályozás tartalma alapján egyáltalán nem állapítható meg.”

Szerinte a 44 törvény módosításának többsége – a törvény bevezető szövegében foglaltaknak megfelelően – valóban valamilyen tág logikai alapon összefüggésbe hozható az éves költségvetéssel és az arra vonatkozó rendelkezésekkel, ugyanis ezeknek a rendelkezéseknek közvetlenül vagy közvetetten van vagy lehet költségvetési vonzata, illetőleg következménye. Ennek ellenére ennyi törvény módosítása – különösen, ha a jogalkotó a törvény címében nem is jelzi azt, hogy az adott törvény, vagyis a jelen esetben a költségvetési törvény, más törvények módosításáról is rendelkezik – a jogalkalmazó számára szinte követhetlenné teszi a jogszabályok hatályos rendelkezéseinek változását, ezáltal veszélyeztetve az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében rögzített jogállamiság egyik legfőbb alapfeltételét, a jogbiztonságot.

Véleménye szerint mindezek kellő indokot és jogalapot adhatnak az Alkotmánybíróság számára arra, hogy a jogalkotó figyelmét nyomatékosan felhívja az ilyen jellegű jogalkotás, vagyis az ún. „salátatörvények” megalkotásának elkerülésére.

Az indítványozó azonban ennél tovább is megy, hiszen szerinte „az a jogalkotási megoldás, amely egy törvényen belül olyan törvénymódosításokat is végrehajt, amelyek még egy viszonylag szabadon kezelt vezérlő elvhez – a szabályozandó, vagy azzal kapcsolatos kérdésekhez – sem köthetők, egyértelműen sérti a jogbiztonság elvét, így az ellentétben áll az Alkotmányban rögzített és az Alkotmánybíróság által már többször, részletesen kifejtett, demokratikus jogállam követelményével, ezért az ilyen jogalkotás által meghozott rendelkezések – a jogalkotó által alkalmazott kodifikációs megoldás miatt – alkotmánysértőek”.

Mindezekre tekintettel azt állítja, hogy a Kötv.-nek általa felsorolt, majd részletesen ismertetett rendelkezései – a jogalkotó által alkalmazott törvényalkotási megoldás miatt – az Alkotmány 2. §-ának (1) bekezdésébe ütköznek, ezért kéri ennek megállapítását és az alkotmánysértő rendelkezések megsemmisítését.

II.

1. Az Alkotmány vonatkozó rendelkezései szerint:

„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”

„7. § (2) A jogalkotás rendjét törvény szabályozza, amelynek elfogadásához a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges.”

„19. § (3) E jogkörében az Országgyűlés (...)

d) megállapítja az államháztartás mérlegét, jóváhagyja az állami költségvetést és annak végrehajtását;”

„8. § (2) A Magyar Köztársaságban az alapvető jogokra és köteleességekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja

meg, alapvető jog lényeges tartalmát azonban nem korlátozhatja.”

„35. § (1) A Kormány (...)

e) biztosítja a társadalmi-gazdasági tervek kidolgozását, gondoskodik megvalósulásukról.”

„35. § (2) A Kormány a maga feladatkörében rendeleteket bocsát ki és határozatokat hoz. Ezeket a miniszterelnök írja alá. A Kormány rendelete és határozata törvénnyel nem lehet ellentétes. A Kormány rendeleteit a hivatalos lapban ki kell hirdetni.”

2. Az Abtv. értelmében:

„1. § Az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik: (...)

b) a jogszabály, valamint az állami irányítás egyéb jogi eszköze alkotmányellenességének utólagos vizsgálata;”

„21. § (2) Az 1. § b) pontja szerinti eljárást bárki indítványozhatja.”

III.

Az indítvány az alábbiak szerint megalapozott.

1. Az Alkotmánybíróság az indítvány elbírálásánál az állami költségvetésről szóló törvény jellegének, természetének vizsgálatából indult ki.

A Kötv. kiemelt kezelését sajátos jogi jellege és különleges alkotmányos szerepe indokolja, amelyet kiemelkedő gazdasági és politikai jelentősége alapoz meg. A költségvetés – tartalma szerint – az állam gazdálkodásának éves terve. Minthogy pedig a modern államok költségvetése a társadalom gazdasági teljesítményének, a nemzeti összterméknek (GDP) nagyjából a felét osztja el újra, gazdasági, társadalmi, politikai jelentősége önmagában is megkülönböztetett helyet biztosít számára a törvények sorában.

A Kötv. az állam bevételeit és kiadásait mutatja be, főleg pedig azt, mire kívánja az állam a bevételeit fordítani. A költségvetési törvény címzettjei az állam szervei, amelyeket a törvény felhatalmaz arra, hogy a költségvetésben számukra biztosított előirányzatot egyéb (nem költségvetési) jogszabályok figyelembevételével felhasználják jogi kötelezettségeik teljesítésére vagy más, jogilag megengedett célokra. Ez a célhoz kötöttség tehát az előirányzatok költségvetési törvényhez kötöttségét jelenti. A Kötv. – rendeltetését, természetét, jellegét tekintve – eltér más törvényektől. A jogtudomány ezt a különbséget gyakran a materiális és formális értelemben vett törvény fogalommal írja le, kimutatva, hogy a Kötv. csak elfogadásának módját tekintve törvény, tartalma szerint viszont inkább egyedi pénzügyi döntések sorozata. A Kötv.-nek ez a sajátos, speciális jellege kizárja azt, hogy a Kötv. más törvényeket módosítson, de ugyanúgy az is kizárt, hogy a Kötv.-t más későbbi (nem költségvetési tárgyú) törvény módosítsa.

A Kötv.-t az Alkotmány 19. § (3) bekezdés d) pontja külön, önálló jogi aktussal (törvénnyel) rendeli elfogadni. E tárgykör külön említése (kiemelése), kötelezővé (érvé-

nyességi feltétellé) teszi, hogy az Országgyűlés e tárgyköről más tárgyköröktől elkülönítve döntsön. Az Alkotmányban külön megnevezett hatáskör önálló döntéssel való gyakorlásának követelménye a följöle történő külön szavazás és az azt megelőző elkülönített vita. Erre azért van szükség, mert együttes (egy csomagban történő) döntés esetén fontos és alapvető kérdések megvitatása háttérbe szorulhat vagy akár el is maradhat, esetleg vele össze nem függő kérdések eldöntésével kapcsolódik egybe. Az ilyen összekapcsolás az alkotmányos demokráciákban természetesen politikai kompromisszumokkal jár együtt és az esetek jó részében nem is kifogásolható. Kifogásolható azonban akkor, ha adott tárgykörben az Alkotmány elkülönített döntést ír elő. Ez a helyzet az Alkotmány 19. § (3) bekezdés d) pontjában felsorolt költségvetési hatáskörökkel, s így a Kötv.-vel is.

2. A Kötv. külön kezelését, sajátos jellegét és jogi természetét juttatja kifejezésre az elfogadására előírt eljárási rend is.

Az említettek szerint az Alkotmány 19. § (3) bekezdésének d) pontja az Országgyűlésnek külön kiemelt jogalkotási hatáskört biztosít, és pedig a költségvetés elemeinek a meghatározását és a mérleg, a költségvetés jóváhagyását. Az Alkotmány 19. §-ának e rendelkezései – nem lévén a magyar Alkotmánynak külön a gazdaságra és a pénzügyekre önálló fejezete – a Kötv. megalkotásának Alkotmány által kiemelt fontosságát, jelentőségét emelik ki. Ezt viszi tovább (mintegy az alkotmányi rendelkezéseket végrehajtó karakterrel) az Áht., amelynek önálló fejezete (III. fejezet) „AZ ÁLLAMI KÖLTSÉGVETÉSSSEL KAPCSOLATOS HATÁSKÖRI ÉS ELJÁRÁSI SZABÁLYOK” cím alatt részletezi az Országgyűlés, a Kormány, a pénzügyminiszter, a fejezet felügyeletét ellátó szerv vezetőjének a feladatait, s külön, részletesen szól a költségvetési törvény elfogadásának eljárási rendjéről. Az Áht. tehát az Alkotmány által is kiemelten kezelt Kötv. megalkotásának eljárási rendjét részletesen meghatározza, ezáltal adva hangsúlyt annak, hogy itt egy kiemelkedően fontos – és ekként is kezelendő – törvényhozási tárgykörrel van szó. Látható tehát, hogy a költségvetési törvények (a központi költségvetési törvény, a pótköltségvetési és a zárszámadási törvény) megalkotására nem a törvényalkotásra egyébként vonatkozó általános szabályokat, hanem az Áht. különös rendelkezéseit, annak III. fejezetébe foglalt hatásköri és eljárási szabályokat kell alkalmazni.

A Kötv. – mely az ország társadalmi-gazdasági tervét tartalmazza – egyidejűleg felhatalmazást ad a Kormánynak a költségvetés végrehajtására. A Kormány egyrészt az Alkotmány értelmében [35. § (1) bekezdés a) és b) pont], másrészt az Áht. értelmében is felel a költségvetés végrehajtásáért. E speciális – az Alkotmány 19. §-a által nevesített – tárgykört érintő törvény csak a költségvetésről szólhat és arról a felhatalmazásról (appropriáció), amely a Kormány számára is megjelöli az éves költségvetés végrehajtásához kapcsolódó feladatokat. A Kormány nem csak

a Kötv. előkészítő szakaszában (irányelvek, egyeztetések, törvényjavaslat előkészítése és benyújtása), hanem a Kötv. elfogadását követően, annak végrehajtási szakaszában is ellátja az Alkotmány 35. §-ában számára előírt feladatokat.

Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: a Kötv.-ben adott felhatalmazásokban foglalt jogalkotási feladatának a Kormány (és a többi, részletszabályok kibocsátására feljogosított jogalkotó szerv) külön, a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvényben szabályozott jogalkotási eljárást rögzítő rendelkezései szerint kell hogy eleget tegyen. Ezek a végrehajtási karakterű rendelkezések tehát már leválasztandók a Kötv. rendszeréről. Ennek a követelménynek az Alkotmánybíróság a jövőben következetesen érvényt kíván szerezni.

Az Alkotmányból és az Áht.-ból az Országgyűlésre és a Kormányra egyaránt irányadó részletes eljárási rend a Magyar Köztársaság Országgyűlésének – többször módosított – 46/1994. (IX. 30.) OGY határozatában (a továbbiakban: Házsabály) került megállapításra, amelynek ugyancsak külön fejezete (4. fejezet) „*KÜLÖNLEGES ELJÁRÁSOK*” cím alatt tárgyalja „A költségvetési, a pótköltségvetési és a zárszámadási törvényjavaslatokra vonatkozó eljárás”-t.

A költségvetési törvényjavaslatok – Áht.-ban és Házsabályban történő – kiemelt kezelése önmagában is jelzi azt, hogy e nevesített törvényhozási tárgykör megkülönböztetett és kitüntetett figyelmet érdemel. Más törvényhozási tárgyköröktől eltérő elfogadási rendje, az eljárás minuciózusan kimunkált mechanizmusa nyilvánvalóvá teszi, hogy felőle az Országgyűlésnek külön kell döntenie. Ez következik az Alkotmányból folyó, Áht.-ban, Házsabályban szabályozott eljárás rendjéből. Ez az Alkotmányra visszavezethető törvényalkotás racionális rendje, amely megfelel az eljárási biztosítékok következetes érvényesítésének, a formalizált eljárások maradéktalan betartása alkotmányos követelményének. Az Országgyűlés tehát a költségvetés tárgyalásakor nem foglalkozhat más, a költségvetéstől idegen törvényhozási tárgykörökkel.

Mindezek a sajátosságok a Kötv.-nek a törvények között megkülönböztetett helyet biztosítanak, amely azzal is együtt jár, hogy az Alkotmánybíróság a vele kapcsolatban felmerülő törvény módosítások esetében is más (szigorúbb) mércét alkalmaz. Itt tehát különösen figyelemmel van arra az Alkotmánybíróság, hogy egyedi, eseti mérlegelést kell végeznie. „Azt a kérdést, hogy a külön törvényekben meghatározott jogalkotási eljárási szabály megszegése súlyosságánál fogva adott esetben eléri-e az alkotmány sértés szintjét, az Alkotmánybíróságnak eseti mérlegeléssel kell eldöntenie.” [30/2000. (X. 11.) AB határozat, ABH 2000, 202, 207.]

Jelen esetben az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az indítványokkal támadott Kötv. rendelkezései tucatjával érintenek olyan életviszonyokat is, amelyek tárgyük szerint nem hozhatók kapcsolatba az Alkotmányban is kiemelt tárgyú és tartalmú Kötv.-vel.

Minthogy azonban az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a Kötv.-höz – tárgyára tekintet nélkül – semmilyen más törvény nem kapcsolódhat, mivel az az Alkotmány 19. §-ában nevesített tárgykört szabályoz, alkotmányellenesnek nyilvánította és megsemmisítette a hozzá kapcsolt módosító törvények felhívott – még hatályos – rendelkezéseit, mert azok ennek a kiemelt tárgynak a szabályozásától elválasztandók. Másik oldalról is alkotmányos oka van a Kötv.-höz kapcsolódó módosító törvények – még hatályos rendelkezései – megsemmisítésének. Nevezetesen: a Kötv.-höz kapcsolódó (jelenleg abba beépülő) törvények esetében is biztosítani kell az e törvények Alkotmány 35. §-ában előírt előkészítési és végrehajtási rendjét is, amely megköveteli, hogy azok a valóságban is a demokratikus törvényalkotási eljárás eredményeként kerüljenek elfogadásra. Nem biztosítottak ennek – az Alkotmányból közvetlenül levezethető – eljárásnak a feltételei akkor, ha megalkotásukkor az önálló tárgyalás (megvita) lehetőségét kizárt. Az itt vizsgált (Kötv.-höz kapcsolódó) törvények esetében sem volt mód a szóban forgó törvények módosításának előzetes, nyilvános megvitatására, ezért e törvények sem az előírt alkotmányos rendben kerültek megalkotásra.

Az Alkotmánybíróság ezért nyomatékosan hangsúlyozza: a Kötv.-höz kapcsolódó – abba beépített – nagy számú módosító törvény olyan (15 éve folyamatosan fennálló) gyakorlatot jelez, amely egyrészt az Alkotmány 19. § (3) bekezdés d) pontjában kiemelt Kötv. előkészítését, másrészt a benne foglalt más törvények – demokratikus törvényalkotási eljárás lefolytatását feltételező – előkészítési rendjét mossa össze. E két – világosan elhatárolandó – törvényalkotási eljárás összezsúfolása veszélyezteti a törvényalkotás alkotmányos rendjét még akkor is, ha a Kötv. tárgyával, tartalmával kapcsolatba hozható törvények módosításáról, kiegészítéséről van is szó.

Az ilyen törvényalkotás jelentősen megnehezítheti a tervezett törvénymódosítások megvitatását, formálissá teheti a törvényalkotási eljárást. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróságnak – a konkrét eset körülményeit mérlegelve – figyelemmel kell lennie arra, hogy a törvényalkotási eljárás során betartották-e a parlamenti vita és a törvényalkotás alkotmányos rendjét. A Kötv.-höz kapcsolódó módosító törvények esetében ez – figyelemmel arra, hogy a parlamenti vita fő tárgya a költségvetés megvitatása – elmaradt, így sérültek az Alkotmány demokratikus törvényalkotási eljárásra vonatkozó rendelkezései.

IV.

1. Az indítványozó – hivatkozva az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében rögzített jogállamiságból levezethető jogbiztonság követelményére – mindenképp a Kötv. 82–138. §-ai által módosított, általa 44-nek számolt „egyéb” törvény vonatkozásában kéri annak általános élel történő kimondását, hogy a jogalkotó a jogbiztonság érde-

kében kerülje el az ún. „salátatörvények” megalkotását, de különösen az olyan törvényekét, amelyek még a címükkel sem jelzik azt a jogalkalmazó számára, hogy az adott törvény bizonyos szabályozási tárgykör kapcsán több más törvény módosítását is tartalmazza. Az ilyen típusú jogalkotás ugyanis – hangsúlyozza az indítványozó – „veszélyezteti a jogbiztonságot.”

Az indítványozó szerint mindeddig csak kivételesen fordult elő az, hogy a költségvetési törvények más törvények módosítását is tartalmazták, illetőleg ha erre sor is került, akkor is csupán olyan törvények esetében, amelyeknek közvetlen vagy legalább közvetett kapcsolatuk volt a költségvetésről szóló törvényekkel.

Az Alkotmánybíróság megállapítja: az elmúlt 15 év során (különösen az utolsó 7–8 évben) valójában gyakorlattá vált az a törvényszerkesztési eljárás, hogy a költségvetésről szóló törvények egyre nagyobb számban módosítottak a költségvetéssel legfeljebb csak áttételesen kapcsolatba hozható törvényeket: az 1990. évi CIV. törvény 2, az 1991. évi XCI. törvény 8, az 1992. évi LXXX. törvény 5, az 1993. évi CXI. törvény 13, az 1994. évi LX. törvény (pótköltségvetés) 13, az 1994. évi CIV. törvény 16, az 1995. évi LXXVII. törvény (pótköltségvetés) 3, az 1995. évi CXXI. törvény 27, az 1996. évi CXXIV. törvény 23, az 1997. évi CXLVI. törvény 29, az 1998. évi XC. törvény 50, az 1999. évi CXXV. törvény 25, a 2000. évi CXXXIII. törvény (az ún. 2 éves költségvetésről szóló törvény) 30, a 2002. évi LXII. törvény 35, a 2003. évi CXVI. törvény 36, a 2004. évi CXXXV. törvény pedig 42 törvényt.

Az Alkotmánybíróság ismételten hangsúlyozza: az önmagában nem kifogásolható, ha egy törvény számos, tárgyával tartalmilag szoros kapcsolatban álló törvény módosításáról rendelkezik. Önmagában az sem nyilvánítható – mindenre tekintet nélkül – alkotmányellenesnek, ha valamely törvény számos más, tárgyukban össze nem függő törvény módosításáról szól. (A deregulációs törvényeknél ez a megoldás gyakorlatilag mással nem is pótolható.)

Az Alkotmánybíróság azonban hangsúlyozza: a Kötv. által választott törvényalkotási mód nem vizsgálható azoknak a szempontoknak az alapulvételével, amelyeket a „salátatörvények” vizsgálatánál alkalmazott. A Kötv. Alkotmányban is kiemelt, Áht. által részletesen is szabályozott tárgyköre fokozottabb védelmet, garanciákat rögzítő megoldást kíván meg. Egyaránt irányadó ez a megállapítás az indítványokkal támadott, Kötv.-vel közvetlen-közvetett tárgyi, tartalmi kapcsolatban lévő, illetve tőle teljesen idegen tárgykörű törvények megalkotására és módosítására nézve is.

Az indítványozó különbséget tett a Kötv.-vel tárgyi-tartalmi kapcsolatba hozható, s azzal semmiféle összefüggésben nem álló törvenymódosítások között. Álláspontja szerint az alábbi törvenymódosítások tárgya rokonítható a Kötv.-vel:

– az illetékről szóló 1990. évi XCIII. törvény módosítása (82. §),

– a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény módosítása (83. §),

– a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény módosítása (84. §),

– a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény módosítása (85. §),

– az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény módosítása (88. §),

– a helyi önkormányzatok címzett és céltámogatási rendszeréről szóló 1992. évi LXXXIX. törvény módosítása (89. §),

– a Nemzeti Kulturális Alapprogramról szóló 1993. évi XXIII. törvény módosítása (90. §),

– az állam tulajdonában lévő vállalkozói vagyontőke értékesítéséről szóló 1995. évi XXXIX. törvény módosítása (93. §),

– a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény módosítása (94. §),

– az illetékről szóló 1990. évi XCIII. törvény módosításáról, valamint a hiteles tulajdonilap-másolat igazgatási szolgáltatási díjáról szóló 1996. évi LXXXV. törvény módosítása (95. §),

– a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény módosítása (96. §),

– a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény módosítása (98. §),

– a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 1997. évi LXVII. törvény módosítása (100. §),

– az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról szóló 1997. évi LXVIII. törvény módosítása (101. §),

– a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény módosítása (103. §),

– a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény módosítása (104. §),

– a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény módosítása (106. §),

– a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 1999. évi CXXIV. törvény módosítása (107. §),

– a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény módosítása (109. §),

– a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szóló 2001. évi C. törvény módosítása (110. §),

– a Nemzeti Civil alapprogramról szóló 2003. évi L. törvény módosítása (112. §),

– a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó törvenymódosításokról szóló 2003. évi LXXIII. törvény módosítása (113. §),

– a környezetterhelési díjról szóló 2003. évi LXXXIX. törvény módosítása (114. §),

– a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapról szóló 2003. évi XC. törvény módosítása (115. §),

– a regisztrációs adóról szóló 2003. évi CX. törvény módosítása (116. §).

Az indítványozó nem kéri a fenti törvényi rendelkezések megsemmisítését. Indítványozza azonban velük kapcsolatban annak „általános élel történő kimondását, hogy a jogalkotó a jogbiztonság érdekében kerülje el az ún. „saláta” törvények megalkotását, amelyek még a címükkel sem jelzik azt a jogalkalmazó számára, hogy az adott törvény bizonyos szabályozási tárgykör kapcsán több más törvény módosítását is tartalmazza”. Az ilyen típusú jogalkotás véleménye szerint veszélyezteti a jogbiztonságot.

Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: a hatályos jog megismerhetőségének bizonytalansága adott esetben megnehezítheti, ellehetetlenítheti a jogalanyok jogainak érvényesítését, valamint kötelezettségeik teljesítését, s ez már a jogbiztonság alkotmányos követelményét is sértheti. Éppen ezért továbbra is fontos alkotmányos követelménynek tekinti azt, hogy a jogalkotás, ennek részeként a jogszabályok módosítása, az új rendelkezések hatálybalépése követhető legyen mind a jogalkotók és a jogalkalmazók, mind pedig a jogalanyok számára. [8/2003. (III. 14.) AB határozat, ABH 2003, 74, 86.]

Az Alkotmánybíróság megjegyzi: költségvetési törvény volt már egy alkalommal alkotmánybírósági vizsgálat tárgya mint „salátatörvény”, éspedig a „salátatörvényekre” vonatkozóan kialakított alkotmányossági mérce – az Alkotmány 2. § (1) bekezdése – alapján. [108/B/2000. AB határozat, ABH 2004, 1414.; 38/2000. (X. 31.) AB határozat, ABH 2000, 303, 312–313.; 8/2004. (III. 25.) AB határozat, ABH 2004, 159.]

Az Alkotmánybíróság a 38/2000. (X. 31.) AB határozatában a költségvetési törvénynek a különböző törvénymódosításokkal való összekapcsolását, mint „törvényszerkesztési mód”-ot vizsgálta. Jelen határozatában ezen a vizsgálati szemponton túl – a fentiek szerint – közvetlenül azt helyezi alkotmányossági vizsgálatának homlokterébe, hogy a Kötv.-höz – amely az Alkotmány 19. § (3) bekezdése *d)* pontjában szabályozott „nevesített” tárgykört szabályoz – kapcsolhatók-e egyáltalán törvénymódosítások, éspedig függetlenül attól, hogy azok tárgya kapcsolatba hozható-e a Kötv.-vel.

Az Alkotmánybíróság álláspontja e tekintetben – a fenti indokok alapján – határozottan: nem. Mindezekre tekintettel – a törvényalkotási eljárás szabályainak megsértése következtében beálló részleges közjogi érvénytelenség miatt – alkotmányellenesnek minősítette és megsemmisítette a Kötv.-ben szereplő összes – különféle törvényeket módosító – rendelkezést. Az Alkotmánybíróság e döntése közelebről tehát azon alapul, hogy a Kötv. megalkotásakor a törvényalkotó megsértette a Kötv.-re – mint az Alkotmány 19. §-ában nevesített tárgykörű törvény megalkotására – előírt eljárási rendet, de ugyanígy a módosító rendelkezések Kötv.-be építésével is alkotmánysértést követett el, mivel ez utóbbiak megalkotásánál nem biztosította a demokratikus törvényalkotási eljárás során figyelembe veendő rendelkezések maradéktalan érvényesülését. A részleges közjogi érvénytelenség abban áll, hogy addig, amíg a Kötv.-nek kifejezetten a költségvetésről szóló ré-

szei alkotmányosak (minthogy azokat a megalkotásukra irányadó előírások betartásával alkották meg), addig az ezen kívüli törvénymódosításoknál hiányzott a demokratikus törvényalkotás eljárási szabályainak a betartása. Mindez az Alkotmánybíróság számára alkalmat teremtett arra, hogy kizárólag formai vizsgálatot végezzen.

2. Az Alkotmánybíróság a 62/2003. (XII. 15.) AB határozatában hangsúlyozta: „Az alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok megsértése formailag érvénytelen (közjogi érvénytelenség) és illegitim döntést eredményez. Az Alkotmányra visszavezethető eljárási szabályok sérelmével meghozott döntéseknek nincs sem alkotmányos legalitása, sem demokratikus legitimitása.” (ABH 2003, 637, 647.) Az Alkotmánybíróság megállapítja: a 2005. évre szóló költségvetési törvény költségvetési része (1–81. §-ai), hatályba léptető 117. § (1) bekezdése, és a felhatalmazó rendelkezéseket tartalmazó 121., illetve 124–138. §-ai – melyeket az Országgyűlés a költségvetési törvény elfogadására előírt szabályok szerint, az Alkotmány 19. § (3) bekezdés *d)* pontjában megnevezett hatáskörét gyakorolva fogadott el – alkotmányosak. A Kötv. fennmaradó részének alkotmányellenessége pedig abban áll, hogy azt az Országgyűlés a Kötv. részeként fogadta el. Ezt az Alkotmánybíróság olyan – a tartalmi érvénytelenségtől megkülönböztetendő – formai alkotmányellenességnek tekinti, amely a jelen esetben a részleges közjogi érvénytelenség megállapítását eredményezi. [63/2003. (XII. 15.) AB határozat, ABH 2003, 676, 683–690.]

Erre tekintettel az Alkotmánybíróság – az indítványozó által megjelölt törvénymódosító rendelkezéseken túl – alkotmányellenesnek minősítette és megsemmisítette a Kötv. valamennyi olyan rendelkezését, amely nem tartozik a költségvetésbe (mint törvénnyel elfogadott pénzügyi mérlegbe) sorolható rendelkezések közé.

Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy – bár az indítvány a Kötv. néhány nevesített §-ára vonatkozott – az Alkotmánybíróság a Kötv.-re és annak a negyedik részében foglalt minden §-ára – kivéve, jellegükre figyelemmel, a Kötv. 117. § (2) bekezdését, (3) bekezdése *b)* pontját, (4)–(5) és (7) bekezdéseit, 118. § (1)–(5) és (7)–(8) bekezdéseit, 119. § (1) bekezdés *a)–l)* pontjait, és (2)–(4) bekezdéseit, 120. § (1)–(2), (7)–(9) és (18)–(19) bekezdéseit, valamint 123. §-át – kiterjesztette formai alkotmányossági vizsgálatát. Az Alkotmánybíróság ugyanis már működésének korai szakaszában kialakította azt a gyakorlatot, hogy szoros összefüggés okán az indítvánnyal közvetlenül nem érintett jogszabályi rendelkezéseket is vizsgálata tárgyává teszi, amennyiben erre az indítvánnyal érintett rendelkezés alkotmányosságának megítéléséhez szükség van. [Lásd például 3/1992. (I. 23.) AB határozat, ABH 1992, 329, 330.; 26/1995. (V. 15.) AB határozat, ABH 1995, 123, 124.; 2/1998. (II. 4.) AB határozat, ABH 1998, 41, 46.; 16/1998. (V. 8.) AB határozat, ABH 1998, 140, 153.; 5/1999. (III. 31.) AB határozat, ABH 1999, 75, 77.]

A kizárólag formai vizsgálat azt jelenti, hogy a módosításokat elrendelő, a Kötv. negyedik részében szereplő rendelkezéseken túl, a módosított jogszabályokban foglaltak érdemi alkotmányossági vizsgálatát – erre irányuló indítvány hiányában – az Alkotmánybíróság nem végezte el, azokat a megsemmisítés tehát nem érinti.

Az Alkotmánybíróság megjegyzi: a Kötv. – Alkotmánybíróság által vizsgált – rendelkezéseinek egy része már hatályon kívül helyezett, illetve módosított rendelkezés. Így: 118. § (6) bekezdését az adókról, járulékokról szóló törvények módosításáról szóló 2005. évi XXVI. törvény 55. § (4) bekezdés *f*) pontja módosította, 86. §-ának (3) bekezdését, 87. § (1) bekezdését, 120. § (3) bekezdését a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény és a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény módosításáról szóló 2005. évi XL. törvény 3. § (2) bekezdése helyezte hatályon kívül, a Kötv. 122. § (10) bekezdését a budapesti 4-es – Budapest Kelenföldi pályaudvar–Bosnyák tér közötti – metróvonal megépítésének állami támogatásáról szóló 2005. évi LXVII. törvény 10. § (1) bekezdése, 110. §-át a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény hatálybalépésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2005. évi LXXXIII. törvény 340. § (1) bekezdés 30. pontja helyezte hatályon kívül. A Kötv. 125. § (1) bekezdését és 137. §-át módosította a Magyar Köztársaság 2004. évi költségvetéséről és az államháztartás hároméves kereteiről szóló törvény végrehajtásáról szóló 2005. évi CXVIII. törvény 31. § (14), illetve (16) bekezdése. A Kötv. 135. § (1) bekezdését hatályon kívül helyezte az adókról, járulékokról és egyéb költségvetési befizetésekről szóló törvények módosításáról szóló 2005. évi CXIX. törvény 183. § (1) bekezdése. A Kötv. 122. § (23) bekezdését, illetve 136. §-át hatályon kívül helyezte az egyes környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi feladat- és hatásköröket megállapító törvények szervezetváltozással összefüggő módosításáról szóló 2005. évi CXXXI. törvény 87. § (4), illetve (5) bekezdése. A Kötv. 91. §-át – a (20), valamint a (25)–(26) bekezdések kivételével –, 119. § (1) bekezdés *m*)–*o*) pontjait, illetve 120. § (10)–(17) bekezdéseit a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosításáról szóló 2005. évi CXLVII. törvény 29. § (2) bekezdés *a*) pontja helyezte hatályon kívül. A Kötv. 90. § (1) és (3) bekezdéseit a Nemzeti Kulturális Alapprogramról szóló 2005. évi CL. törvény 8. § (1) bekezdés *f*) pontja helyezte hatályon kívül. A Kötv. 121. § *a*) pontját pedig a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény és az egészségügyi szakellátási kötelezettségről, továbbá egyes egészségügyet érintő törvények módosításáról szóló 2001. évi XXXIV. törvény módosításáról szóló 2005. évi CLXXXII. törvény 19. § (5) bekezdés *b*) pontja helyezte hatályon kívül.

Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a hatályban nem lévő jogszabályi rendelkezések alkotmányosságát csak két esetben, az Abtv. 38. §-ának (1) bekezdése

szerinti bírói kezdeményezés és 48. §-a szerinti alkotmányjogi panasz esetében vizsgálja. Ennek megfelelően a Kötv. már hatályon kívül helyezett, illetve időközben módosított, fent felsorolt rendelkezései tekintetében az alkotmányellenesség megállapítására irányuló eljárást az Alkotmánybíróság – az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egyseges szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 31. § *a*) pontja alapján – megszüntette.

3. A Kötv. indítványok által támadott és az Alkotmánybíróság által – szoros tartalmi összefüggés okán – vizsgálatba bevont módosító rendelkezései közül az Alkotmánybíróság azokat, amelyeket a jogalkotó időközben nem helyezett hatályon kívül, vagy nem módosított – formai okból – megsemmisítette. Az Alkotmánybíróság azonban ismételten hangsúlyozza: az imént felsorolt törvényi rendelkezések megsemmisítése nem érinti a megsemmisített törvénnyel módosított (megváltoztatott) törvények – és a megsemmisített törvényi rendelkezések által a jogrendszerben végrehajtott más változások, módosítások, különösen a hatályon kívül helyezések – érvényességét. Mint-hogy az Alkotmánybíróság az indítvánnyal is támadott, illetve az általa – szoros összefüggés okán – vizsgálatba bevont módosító rendelkezéseket kizárólag formai okból vizsgálta, megsemmisítő határozata a módosított (időközben esetleg tovább módosított) törvényeket nem érinti. A módosított törvényekben időközben bekövetkezett változások tartalmi vizsgálat eredményeként tárhatók fel, amely a jogalkotó feladatát képezi.

4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kötv. 117. § (3) bekezdés *a*) pontja és (6) bekezdése a Kötv.-nek a fentiekben ex nunc hatállyal megsemmisített egyes rendelkezéseikhez kapcsolódó, azokat hatályba léptető rendelkezések. Ezeket, mivel járulékos rendelkezések, melyek osztyák a főszabály sorsát, az Alkotmánybíróság ex nunc hatállyal megsemmisítette.

A Kötv. 120. § (4)–(6) bekezdései szintén a Kötv. ex nunc hatállyal megsemmisített egyes rendelkezéseikhez kapcsolódó, azok alkalmazási szabályait megállapító rendelkezései. Mivel azonban ezek az alkalmazási szabályok folyamatban lévő jogviszonyokat érintenek, azonnali hatályú megsemmisítésük jogbizonytalanságot eredményezne.

Az Alkotmánybíróság által megsemmisített jogszabályt az Abtv. 43. § (1) bekezdése szerint – általános szabályként – az erről szóló határozatnak a hivatalos lapban való közzététele napjától nem lehet alkalmazni. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor – az Abtv. 43. § (4) bekezdése értelmében – az Abtv. 43. § (1) bekezdésében meghatározott időponttól eltérően is meghatározhatja az alkotmányellenes jogszabály hatályon kívül helyezését vagy konkrét esetben történő alkalmazhatóságát, ha ezt a jogbiztonság vagy az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke indokolja. Az Alkotmánybíróság ezért a Kötv. 120. §

(4)–(6) bekezdéseit pro futuro semmisítette meg, hogy a jogbiztonság védelmében a törvényhozónak megfelelő időt biztosítson a megsemmisített rendelkezések helyébe lépő jogszabályok megalkotására.

A határozat Magyar Közlönyben történő közzététele az Abtv. 41. §-án alapul.

Budapest, 2006. február 14.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

*Dr. Tersztyánszkyné
dr. Vasadi Éva s. k.,*
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 76/B/2005.

Dr. Bihari Mihály alkotmánybíró párhuzamos indokolása

A határozat rendelkező részével egyetértek. Az indítvány elbírálásához szükséges lett volna azonban a költségvetési törvény fogalmának az Alkotmány 19. § (3) bekezdés *d)* pontja szerinti részletes és konkrét értelmezésére. Ezért a határozat rendelkező részét az indokolás alábbi pontosításaival és kiegészítésével tudom elfogadni:

1. Az alkotmányellenesség megállapítása kizárólag az Alkotmány 19. § (3) bekezdés *d)* pontja alapján

A határozat az alkotmányellenesség megállapítását alapvetően két alkotmányi rendelkezésből vezeti le: egyfelől az Alkotmány 19. § (3) bekezdés *d)* pontjából, másfelől az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből. Előbbi az állami költségvetés jóváhagyására és annak végrehajtására vonatkozó különös szabályokat, utóbbi a jogbiztonság követelményét tartalmazza. Álláspontom szerint az alkotmányellenesség megállapításának kizárólag az Alkotmány 19. § (3) bekezdés *d)* pontján kellett volna alapulnia.

A határozat indokolása utal arra, hogy a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló 2004. évi CXXXV. törvény (a továbbiakban: Kötv.) indítványokkal támadott

„rendelkezései tucatjával érintenek olyan életviszonyokat is, amelyek tárgyak szerint nem hozhatók kapcsolatba az Alkotmányban is kiemelt tárgyú és tartalmú Kötv.-vel”. Megállapítja, hogy a Kötv. különböző törvényeket módosító, az elbírálás időpontjában hatályos rendelkezései azért alkotmányellenesek, mert a „Kötv.-höz – tárgyára tekintet nélkül – semmilyen más törvény nem kapcsolódhat”, „mivel az az Alkotmány 19. §-ában nevesített tárgykört szabályoz”.

A határozat indokolása hivatkozik arra is, hogy a Kötv. különböző törvényeket módosító rendelkezései „az Alkotmány 19. § (3) bekezdés *d)* pontjában kiemelt Kötv. előkészítését”, illetve „a benne foglalt más törvények – demokratikus törvényalkotási eljárás lefolytatását feltételező előkészítési rendjét mossa össze”. „E két – világosan elhatárolandó – törvényalkotási eljárás összezsúfoltatása veszélyezteti a törvényalkotás alkotmányos rendjét még akkor is, ha a Kötv. tárgyával, tartalmával kapcsolatba hozható törvények módosításáról, kiegészítéséről van is szó.” Az Alkotmánybíróság ennek alapján megállapította, hogy „sérültek az Alkotmány demokratikus törvényalkotási eljárásra vonatkozó rendelkezései”.

Az Alkotmány 19. § (3) bekezdés *d)* pontjában szereplő kiemelt tárgykörrel össze nem egyeztethető törvényt módosításokra hivatkozó érvelés szükségessé tette volna azt, hogy az Alkotmánybíróság az Alkotmányból vezesse le a védett tárgykör határait. Ezt követően az Alkotmány alapján indokolni kellett volna azt, hogy miért nem szabad a kiemelt tárgykörrel együtt egyéb tárgyköröket ugyanazon törvényben szabályozni. Ezt követően a Kötv.-ben található törvényt módosításokat az előbbieket szerint levezetett alkotmányos követelmények alapján kellett volna megítélni, hogy ennek eredményeként az Alkotmánybíróság egyenként megállapíthassa azok alkotmányellenességét. A határozat indokolása azonban csak sományan állapítja meg, hogy a költségvetési törvényben szereplő törvényt módosítások „ennek a kiemelt tárgynak a szabályozásától elválasztandók”. S – a határozat indokolása szerint – erre hivatkozva állapította meg az Alkotmánybíróság a Kötv.-ben elhelyezett törvényt módosítások alkotmányellenességét.

A fenti követelmények teljesülése esetében feleslegessé vált volna a jogbiztonságra alapított alkotmányjogi érrendszer. Az Alkotmány 2. § (1) bekezdésén alapuló érvelés elhagyása már csak azért is indokolt lett volna, mert a határozat ezen gondolatai nem mentesek némi dogmatikai kidolgozatlanságtól. Az „Alkotmány demokratikus törvényalkotási eljárására” hivatkozó érvelésben világossá kellett volna tenni, hogy a költségvetési törvényekben elhelyezett törvényt módosítások miért sértik az Alkotmány 2. § (1) bekezdésébe foglalt demokratikus jogállamiságot. A határozat indokolása egyebek mellett azt emeli ki, hogy az ilyen törvényalkotás „megnehezítheti”, „formálissá teheti” a törvényalkotási eljárást, továbbá „megnehezítheti, ellehetetleníti a jogalanyok jogainak érvényesítését, vala-

mint kötelezettségeik teljesítését”. Az Országgyűlés a költségvetési törvényekhez kapcsolódó törvénymódosításokat is a számára meghatározott törvényalkotási szabályoknak megfelelően tárgyalja és fogadja el. A törvényalkotási eljárás tehát semmiben sem sérül. Önmagában a jogalanyok jogai és kötelezettségei sem sérülnek azáltal, hogy a költségvetési törvényben, s nem más törvényben rendelkeznek azokról. Az alkotmányellenesség megállapításának pontos okát kellett volna tehát meghatározni a határozat indokolásában. Minderre tekintettel érdemes lett volna az Alkotmány 2. § (1) bekezdésén nyugvó alkotmányjogi érvrendszer mellőzni, ennek elmaradása esetében részletesebben kidolgozni.

Mindezek alapján úgy vélem, hogy a többségi határozat indokolása nem támasztja kellőképpen alá a költségvetési törvény más törvényeket módosító rendelkezései alkotmányellenességének megállapítását.

2. Az Alkotmány 19. § (3) bekezdés *d)* pontjának konkrét értelmezése

Álláspontom szerint a határozat indokolásának tartalmaznia kellene a következőket:

A Kötv. alkotmányosságának megítéléséhez először is el kellett volna végezni az Alkotmány 19. § (3) bekezdés *d)* pontjának konkrét értelmezését. E mind ez idáig feltáratlan terület beható vizsgálata alkalmat teremtett volna a gazdasági alkotmányosság fogalmával kapcsolatos dogmatikai rendszer továbbfejlesztésére.

2.1. Az Alkotmány 19. § (3) bekezdésének *d)* pontja

Az Alkotmány 19. § (3) bekezdésének *d)* pontja értelmében az Országgyűlés megállapítja az államháztartás mérlegét, jóváhagyja az állami költségvetést és annak végrehajtását. Az Alkotmány 19. § (3) bekezdésének *d)* pontja nyelvtani értelmezéséből kizárólag az Országgyűlésnek az éves költségvetés elfogadására vonatkozó tradicionális jogköre (hatásköre) olvasható ki.

Ez a jogkör, illetve hatáskör három részelemet foglal magában:

- az államháztartás mérlegének megállapítását,
- az állami költségvetés jóváhagyását,
- az állami költségvetés végrehajtásának jóváhagyását.

Az Alkotmány e jogkör (hatáskör) szabályozásával alkotmányosan kiemelt tárgykörre teszi az állami költségvetést. Az Alkotmány e kiemelt tárgykört egyéb (garanciális) rendelkezéseivel is körülbástyázza. [Lásd 28/C. § (5) bekezdés *a)* pontját, a parlamenti ellenőrzés oldaláról a 32/C. § (1) bekezdését.] A hatályos Alkotmány azonban a költségvetési jog viszonylatában még így is alulszabályozott, fogalmazása nem pontos. Utalok arra, hogy a 119/1996. (XII. 21.) OGY határozat, amely az új Alkotmány szabályozási koncepcióját fogalmazta volna meg, egy külön fejezetben kívánta volna szabályozni az állami közpénzügyeket, ezzel pótolva a fent jelzett hiányt. A hiányos alkotmányi szabályozás pótlására mind a mai napig nem került sor.

2.2. A költségvetés, mint kiemelt jogalkotási tárgykör

Az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett volna, hogy a nevesített jogalkotási tárgykör élvez-e, s ha igen, milyen mértékben olyan védelmet, amely alapvetően keretek közé szorítja a törvényalkotó szabadságát. Nem lehet tehát eltekinteni a költségvetési törvény jogrendszerben elfoglalt státuszának dogmatikai, rendszertani vizsgálatától.

A közpénzek elosztásáról a költségvetésben döntenek. A költségvetés alakilag törvényi formában jelenik meg, amellyel az Országgyűlés felhatalmazást ad a Kormánynak, hogy a költségvetési törvényben meghatározott célokra teljesítse a kiadásokat. Ez az Országgyűlés ún. költségvetési joga. A költségvetési törvény az állami feladatok ellátását lehetővé tevő törvényhozói döntés. Az államháztartási és számviteli szabályok a közpénzekkel kapcsolatos döntések formai oldalát határozzák meg, a költségvetési törvény pedig e döntések tartalmi részét képezi. (Lásd Pétervári Kinga: Közpénzek – magánpénzek, avagy a számvetőségi ellenőrzés alkotmányjogi problémái, Gondolat, Budapest, 2004, 25–26. o.)

Fontos tehát rámutatni arra, hogy három fogalom tartalmilag élesen elkülönül, s ezek a következők:

- a költségvetési jog,
- a költségvetés és
- a költségvetési törvény.

2.2.1. A költségvetési jog, mint önálló jogág

A költségvetés elfogadásának joga a parlamenti jog jelentős eleme. A költségvetési jog a magyar jogrendszerben több jogi normából áll. A költségvetési jog meghatározó, alkotmányos alapjait kijelölő alapszabálya maga az Alkotmány, s az annak alapján megalkotott költségvetési törvény; ezek mellett ide sorolható az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.), illetve ennek végrehajtási rendeletei, továbbá a Magyar Köztársaság Országgyűlésének Házszabályáról szóló 46/1994. (IX. 30.) OGY határozat (a továbbiakban: Házszabály) is.

Az Áht. keretjelleggel szabályozza a költségvetési jogot; szabályozási tárgya maga az államháztartás. Az Áht. megfogalmazása szerint az államháztartás a központi kormányzat, az elkülönített állami pénzalapok, a helyi önkormányzatok és a társadalombiztosítás állami feladatot ellátó és finanszírozó gazdálkodásának rendszere; e rendszer működésének és ellenőrzésének legfontosabb szabályait határozza meg az Áht. [Áht. 1. § (1) és (2) bekezdés.]

Az államháztartást a központi kormányzat, az elkülönített állami pénzalapok, a helyi önkormányzatok, valamint a társadalombiztosítás költségvetései (mint alrendszerek) alkotják (Áht. 2. §).

2.2.2. A költségvetés

Az állami költségvetést a központi kormányzat költségvetése (központi költségvetés), a társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak és az elkülönített állami pénzalapoknak költségvetései alkotják. A központi költségvetés alkotja az államháztartás központi szintjét (Áht. 2/A. §, 3. §). A költségvetés – a legáltalánosabb pénzügyi-számviteli megközelítésben – a bevételek és a kiadások tételes szám-

bavételét jelenti, mely pénzügyi (gyakorlati) szempontból lényeges eleme az éves költségvetési törvényeknek.

2.2.3. A költségvetési törvény

Az éves költségvetési törvények az államháztartás központi szintjének, az államháztartás rendszerében legnagyobb súllyal jelenlévő központi költségvetésnek és az államháztartás többi alrendszerének a kapcsolatát szabályozzák.

Dogmatikai szempontból kiemelendő, hogy a költségvetési törvény nem magatartási norma, alanyi jogokat jellemzően nem keletkeztet. Ezért elmondható, hogy a költségvetési törvény csupán formáját tekintve minősül jogszabálynak. (Más kérdés az, hogy a költségvetési törvényben jogosított jogalanyoknak jogot biztosít arra, hogy a költségvetési törvényben számukra allokált forrásokhoz hozzájussanak.) Erre tekintettel a költségvetési törvény önmagában nem áll meg; feltételez egy normarendszert, amelybe illeszkedhet. E normarendszer részét képezik az államháztartási és számviteli szabályok, valamint a költségvetési törvény felhatalmazása alapján kibocsátott rendeletek.

Az Országgyűlés az Alkotmány 19. § (3) bekezdése d) pontjában foglalt jogkörét (hatáskörét) az éves költségvetési törvények megalkotásán keresztül gyakorolja, tehát az államháztartás mérlegének a megállapítása, az állami költségvetés és annak végrehajtása jóváhagyása speciális tárgykörű, és eljárású törvényi szabályozás keretében történik. Ez indokolja a költségvetési törvény elemzését.

A költségvetési törvény alapvetően egy felhatalmazó törvény, lényegi tartalma a felhatalmazás. Az Országgyűlés a költségvetési törvénnyel hatalmazza fel a Kormányt a központi költségvetésben előírt (előírányzott) bevételek beszedésére és kiadások teljesítésére, lényegében a központi költségvetés bevételi és kiadási előirányzatainak a végrehajtására.

Funkcionális értelemben az éves költségvetési törvények az állami közfeladatok ellátását biztosítják, ennek a forrását teremtik meg; céljuk, funkciójuk a központi költségvetésben előírt bevételek és kiadások meghatározása, ezek teljesítésének (végrehajtásának) biztosítása.

Az éves költségvetési törvények nem csak felhatalmazást adnak a Kormány számára a fent jelzett körben, hanem maguk is tartalmaznak/tartalmazhatnak a költségvetés (ennek előirányzatai) megalapozását szolgáló törvények módosítására vonatkozó rendelkezéseket.

A központi költségvetés (állami költségvetés) bevételi és kiadási előirányzatainak a meghatározása, ezek végrehajtása/végrehajthatósága számos a költségvetés előirányzatainak megalapozását szolgáló – az egyes bevételi és kiadási előirányzatok teljesítését érintő (azt biztosító) – zömmel pénzügyi tárgyú jogszabály (pl. adótörvények, illetéktörvény stb.) módosítását követeli meg.

Az éves költségvetési törvények általában külön fejezetben határozzák meg a költségvetés előirányzatainak megalapozását szolgáló törvényi módosításokra vonatkozó rendelkezéseket (pl. a Magyar Köztársaság 2006. évi

költségvetéséről szóló 2005. évi CLIII. törvény IV. fejezete is tartalmaz ilyen szabályokat).

Mindezekből az következik, hogy az alkotmányosan megragadható és védett tárgykör maga az állami költségvetés (ennek részeként az államháztartás mérlegének a meghatározása); a költségvetésnek a költségvetési törvény keretében való jóváhagyása és ez alapján történő végrehajtása, azaz nem szűkíthető le az alkotmányosan védett tárgykör a költségvetés bevételeire és kiadásaira. A költségvetési törvények szükségképpen kell, hogy tartalmazzák más törvények – méghozzá az állami költségvetés bevételi és kiadási előirányzatainak megalapozását biztosító törvények – módosítását.

3. A költségvetési törvény, mint speciális „vegyes tárgyú” törvény

Ezt követően azt kellett volna vizsgálni, hogy jogdogmatikai szempontból a költségvetési törvény ún. „tisztá tárgyú” törvénynek minősül-e, avagy ún. „vegyes tárgyú” törvényről van-e szó.

Álláspontom szerint a költségvetési törvény, mint „vegyes tárgyú” törvény, alkotmányos megítélése és tárgyának – az Alkotmány 19. § (3) bekezdésének d) pontja előzetes értelmezésével való – tisztázása szilárd érvelési és értékelési alapot ad az indítvány elbírálásához.

„Tisztá tárgyú” törvénynek minősülnek a kódexek, amelyek egy-egy jogterület szabályait a teljesség igényével tartalmazzák. Ilyen „tisztá tárgyú” törvény pl. a Büntető Törvénykönyv és a Polgári Törvénykönyv. Elképzelhetetlen, hogy az ilyen típusú törvények az általuk szabályozott tárgyhöz nem tartozó, attól dogmatikailag idegen társadalmi viszonyokat rendezzenek.

Ami a „vegyes tárgyú” törvényeket illeti, vitathatatlan, hogy ezeknek helye van a jogrendszerben: ilyen jellegű jogszabályok megalkotását indokolhatja a deregulációs szándék vagy egy átfogó kodifikációs folyamat, amelynek során számos jogszabályt indokolt egyidejűleg egyetlen törvényben módosítani. A „vegyes tárgyú” törvények jogi hatása differenciált, egymástól eltérő társadalmi viszonyokra hat ki; ez indokolhatja a komplex szabályozást.

A költségvetési törvény természeténél fogva „vegyes tárgyú” törvény: lényegileg felhatalmazó szabályokat tartalmaz; jellegzetessége, hogy teljesen eltérő társadalmi életviszonyokat érint. Mindazonáltal a költségvetési törvénnyel szemben is érvényesül a célhoz kötöttség elve. A költségvetési törvény megalkotásának célja az állami költségvetés bevételi és kiadási előirányzatainak megalapozása. Ezt a célt, vagyis az állami költségvetés bevételi és kiadási előirányzatainak megalapozását szolgáló törvények módosítása nem zárható tehát ki a költségvetési törvényből. A költségvetési törvényben elhelyezett törvényt módosítás azonban idegen jogpolitikai célokat nem szolgálhat (pl. a Kötv. 91–92. §-a szerint a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosítása, valamint a Kötv. 102. §-a szerint az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény módosítása,

illetve a Kötv. 105. §-a szerint az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény módosítása stb.).

A költségvetési törvény különleges jellege az elfogadására megszabott eljárás sajátosságaiban is megmutatkozik. A Hárszabály 120–121. §-ai különleges eljárást írnak elő a költségvetési törvényjavaslat (valamint a pótköltségvetési és a zárszámadásról szóló törvényjavaslat) tárgyalásakor és határozathozatalakor. Eszerint a költségvetési törvényjavaslatot minden bizottság külön véleményezi, a véleményeket a Költségvetési bizottság foglalja össze, s terjeszti az Országgyűlés elé. A központi költségvetés bevételeinek és kiadásainak fejezetenkénti összegére, főösszegére, továbbá a költségvetési hiány, illetve többlet mértékére, valamint a központi költségvetés általános tartalékának összegére kizárólag a Költségvetési bizottság nyújthat be módosító javaslatot. A Költségvetési bizottság elnöke az eddigi parlamentáris gyakorlat szerint mindig ellenzéki képviselő. A költségvetési törvényjavaslat sürgős vagy kivételes eljárásban történő tárgyalását nem lehet kérni, s amennyiben időkeretben tárgyalják meg, az nem lehet rövidebb harminc óránál.

Az Országgyűlés az általánostól eltérő módon tárgyalja a költségvetési törvényjavaslatot: november 30-ig dönt a költségvetési törvényjavaslatnak a központi költségvetés bevételeinek és kiadásainak fejezetenkénti összegét és főösszegét, továbbá a költségvetési hiány, illetve többlet mértékét érintő módosító javaslatokról. Ennek eredményeként a Költségvetési bizottság módosító javaslatot készít a központi költségvetés általános tartalékának összegére, a központi költségvetés bevételeinek és kiadásainak fejezetenkénti összegére, a főösszegére, továbbá a hiány, illetve többlet mértékére, a hiány finanszírozására (a többlet felhasználására) vonatkozóan, melyről az Országgyűlés haladéktalanul, vita nélkül határoz. A Költségvetési bizottság három napon belül tájékoztatót ad ki, mely tartalmazza, hogy az Országgyűlés a törvényjavaslat mely részeiről döntött. Ezt követően a törvényjavaslat tárgyalásának részletes vitája újra megnyílik, és a tájékoztatást követő nyolc napon belül a fejezetek bevételi, kiadási főösszegét, a hiány, illetve a többlet mértékét nem érintő kapcsolódó módosító javaslatot nyújthatnak be ismét a képviselők. A részletes vita lezárását követően az Országgyűlés a Költségvetési bizottsága ajánlása alapján dönt a korábban el nem bírált módosító indítványokról, majd az általános szabályok alapján kerül sor a költségvetési törvényjavaslat zárószavazására.

Megállapítható, hogy a költségvetési törvény elfogadására megszabott eljárásrend eltér az általános törvényalkotási szabályoktól. Az alkotmányosság azt követeli meg, hogy e különleges eljárási renddel ne lehessen elfogadni tárgyidegen szabályokat. Nem fogadható el tehát alkotmányossági szempontból az, hogy a szükségképpen „vegyes tárgyú” költségvetési törvényt különböző partikuláris jogalkotási érdekek nyomása alatt „saláta” jogszabállyá változtassák. Ennek megakadályozása indokolja a különleges eljárási szabályok előírását. Az idegen elemek

becsempészése a jogalkotási eljárással való visszaélést valószínűsítena meg. A Kötv. részleges közjogi érvénytelenségének oka éppen ezen visszaélésben ragadható meg. A jogbiztonságra alapozó érveléssel azonban az alkotmányellenesség megállapítását nem lehet indokolni. A határozat rendelkező részét ezért csak a párhuzamos indokolásban kifejtett kiegészítéssel és pontosító észrevételekkel tudom támogatni.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András alkotmánybíró párhuzamos indokolása

Az Alkotmánybíróság ezzel a határozatával alapvető alkotmányjogi kérdésekről döntött. Ezért tartom szükségesnek, hogy érveimet és indokaimat külön is kifejtsem, miközben a határozat rendelkező részében az alkotmányellenesség megállapításával mindenben egyetértek.

Álláspontom szerint az Alkotmánybíróságnak ebben az ügyben három összetartozó, de mégis világosan elkülönítendő alkotmányjogi kérdést kellett vizsgálnia. A Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló 2004. évi CXXXV. törvény (a továbbiakban: Költségvetési törvény) részleges alkotmányellenessége kizárólag az Alkotmány 19. § (3) bekezdésének *d)* pontja alapján állapítható meg. Ezért alkotmányellenes minden, e törvényben található, nem a 2005. évi állami költségvetéshez tartozó rendelkezés.

Az indítvány a költségvetési törvényt a salátatörvények egy esetének tekinti és ezért kérte a Költségvetési törvény alkotmányellenességének megállapítását. Egyetértek a határozattal abban, hogy a költségvetési törvény fogalmilag és alkotmányjogilag is elkülönül a „salátatörvények” (a továbbiakban pontosítva: vegyes módosító törvények) kérdésétől. Ez utóbbiak általában nem alkotmányellenesek, de lehetnek esetek, amikor azzá válnak – a költségvetési törvényhez kapcsolt módosító törvények szükség-szerű alkotmányellenességétől eltérő alkotmányos okok alapján.

I. Az alkotmányellenesség kérdése

A költségvetési törvényhez kapcsolt (csomagolt), nem költségvetést tartalmazó rendelkezések/törvények alkotmányellenességét két összetartozó érveléssel lehet alátámasztani.

1. A költségvetési törvény, mint megnevezett (speciális) alkotmányos hatáskör

Minden, az Alkotmányban külön nevesített – egyedileg megnevezett – hatáskört az Országgyűlés csak önálló aktsussal, és ekként megnevezve gyakorolhat. Ilyen például a Hárszabály elfogadása [24. § (4) bekezdés], a nemzetközi

szerződések megkötése [19. § (3) bekezdés *f*) pont], a Kormány programjának elfogadása [19. § (3) bekezdés *e*) pont] stb. Ilyenek a kétharmados törvények is, amelyeket csak ilyenként – és nem egyszerűen csak a jelen levő országgyűlési képviselők kétharmadát meghaladó többséggel – kell az Országgyűlésnek elfogadnia. [Ez még akkor is igaz, ha egy törvényen belül vannak kétharmados és „feles” rendelkezések. Lásd 31/2001. (VII. 11.) AB határozat, ABH 2001, 258, 269–270., alapügy: 1/1999. (II. 24.) AB határozat, ABH 1999, 39, 40–41.] Ha az Országgyűlés több ilyen külön megnevezett hatáskört egyetlen jogi aktussal – közös döntéssel – gyakorol, ez azért alkotmányellenes, mert az Alkotmány a külön említéssel kötelezővé (érvényességi feltétellé) teszi, hogy az Országgyűlés e kérdésekről más kérdésektől elkülönítve döntsön. Az Alkotmányban külön megnevezett hatáskörök önálló döntéssel való gyakorlásának alkotmányos követelménye a külön történő szavazás és az azt megelőző elkülönített vita (kivéve, ahol az Országgyűlés vita nélkül dönt). Erre azért van szükség, mert együttes (egy csomagban történő) döntés esetén egyes alapvető kérdések megvitatása háttérbe szorulhat vagy el is maradhat, esetleg vele össze nem függő kérdések eldöntésével kapcsolódik egybe.

Az ilyen összekapcsolás az alkotmányos demokráciában természetes politikai kompromisszumokkal együtt jár, és alkotmányosan nem kifogásolható – kivéve azokat az eseteket, amelyekben az Alkotmány elkülönített (ha kell kompromisszumos) döntést ír elő. Ez a helyzet az Alkotmány 19. § (3) bekezdés *d*) pontjában felsorolt költségvetési hatáskörökkel, így a költségvetési törvénnyel is.

A költségvetési törvényt az előbb mondottak szerint az Alkotmány külön, önálló jogi aktussal rendeli elfogadni. Ha – mint az itt vizsgált törvény esetében is – más, nem költségvetési törvényeket is hozzá kapcsolnak, ez a törvényhozási eljárás szabályainak megsértésével jár. Ugyanis a Magyar Köztársaság Országgyűlésének Házsabályáról szóló 46/1994. (IX. 30.) OGY határozat (a továbbiakban: Házsabály) számos tekintetben – és a költségvetési törvény sajátosságai miatt igazolható módon – a rendes törvényhozási eljáráshoz képest jelentősen korlátozza a képviselők közreműködését a törvény tartalmának kialakításában, különösen a módosító indítványok benyújtásában [lásd Házsabály 120. § (3) bekezdése, 121. § (7) bekezdése]. A költségvetési törvény összekötése más törvényhozási tárgykörök – általában más Országgyűlési hatáskörök – gyakorlásával számos alkotmányos államban egyébként kifejezett alkotmányos tilalom alatt áll, illet tartalmaz például a német alkotmány 120. cikk (5) bekezdése (korábban több német állam alkotmánya, a weimari alkotmány 25. cikke) és a spanyol alkotmány 138. cikke is.

2. A költségvetési törvény jogi jellege

A költségvetési törvény külön kezelését indokolja eltérő jogi jellege és különleges alkotmányos szerepe. Ehhez járul a költségvetési törvény megkülönböztetett gazdasági és politikai jelentősége. A költségvetés tartalma szerint az

állam gazdálkodásának éves terve. Az alkotmányjogi szakirodalom évszázadosnál hosszabb vitákban tisztázta a költségvetési törvény különleges jogi jellegének mibenlétét („természetét”). Laband, Hänel, Jellinek, Leroy-Beaulieu, Stourm, Thoma, Anschütz, Jeze, a magyar szerzők közül Tomcsányi Vilmos Pál, Magyary Zoltán műveit mindenképpen meg kell említeni. Ennek lényege, hogy a költségvetési törvény nem jogi norma, hanem az állami tevékenység gazdasági-pénzügyi feltételeit és irányait meghatározó éves pénzügyi terv.

A költségvetési törvény az állam bevételeit és kiadásait mutatja be, főleg pedig azt, mire akarja az állam bevételeit fordítani. Ebből következik, hogy a költségvetési törvény nem hoz létre alanyi jogokat a jogalanyok számára, és nem képes más törvények módosítására – egyszerűen azért, mert nem lévén jogszabály, nem is lehet ellentétes velük. A költségvetési törvény csak az állam bevételeiről és kiadásairól szóló pénzügyi rendelkezéseket tartalmazhat, így jogi hatást kizárólag az állami szervek egymás közötti viszonyában hoz létre. A költségvetési törvény címzettjei soha nem a jogalanyok – akikre a költségvetési törvény sem jogot, sem kötelezettséget nem állapíthat meg –, hanem kizárólag az állam szervei, amelyeket a törvény felhatalmaz arra, hogy a költségvetésben nekik biztosított előirányzatot egyéb (nem költségvetési) jogszabályok alkalmazásával és azoknak megfelelően felhasználják, elsősorban jogi kötelezettségeik teljesítésére vagy más jogilag megengedett célra és módokon.

Az előbbi érvek igazolják a költségvetés – és az azt tartalmazó törvény – rendes törvényektől eltérő jellegét. A jogtudomány gyakran ezt a különbséget a materiális és formális értelemben vett törvény fogalmával írja le, kimutatva, hogy a költségvetési törvény csak elfogadásának módját tekintve törvény, tartalma szerint viszont egyedi pénzügyi döntések sorozata. Emiatt kizárt, hogy a költségvetési törvény más törvényt módosítson, de az is, hogy a költségvetési törvényt más, későbbi (nem költségvetési) törvény módosítsa. A költségvetési törvény vázolt jogi jellege már önmagában is elegendő indoka, tisztán jogdogmatikai szempontból, miért nem engedhető meg a költségvetési törvény összekapcsolása egyéb – nem az állam bevételeit és kiadásait rögzítő – rendelkezésekkel.

Az előbbi tisztán jogi-fogalmi érvekhez társul a költségvetési törvények alkotmányos jelentőségére alapozott érv. A költségvetési törvény alkotmányos szerepe az alkotmányosság kezdetei óta egész Európában és Magyarországon is alapvető volt. A költségvetési törvény jóváhagyása elsősorban alkotmánybiztosíték volt, másrészt biztosította az alattvalók, később állampolgárok részvételét az állam ügyeinek alakításában.

A költségvetési törvény alkotmánybiztosíték szerepe az idő múlásával visszaszorult, de az 1848. évi IV. törvénycikk az 1867. évi X. törvénycikkkel módosított 6. §-a még így fogja fel. A költségvetési törvény azért politikai alkotmánybiztosíték, mert a költségvetés jóváhagyása a Kormány és a többi állami szerv felhatalmazása (approp-

riáció) – hagyományosan az adók beszédére, ma gyakorlatilag a kiadások teljesítésére – és így enélkül a Kormány alkotmányon kívül áll (exlex). Azaz a költségvetési törvény biztosítja a Kormány függését a képviselői szerveztől, s ezzel annak jogait. A költségvetési törvény e funkciója az alkotmányos monarchiában alakult ki, és a parlamentáris kormányzati rendszerben megváltozott. Ez utóbbiban, ahol a parlament és a Kormány közötti politikai egyetértés („bizalom”) előfeltétel, a költségvetési törvény és parlamenti megvitatásának fő alkotmányos-politikai értelme a kormányzat parlamenti ellenőrzésének biztosítása, és a költségvetési – alapvető gazdasági és politikai – döntések nyilvános megvitatása. A költségvetési törvény fő politikai szerepe a kormánytöbbség és a Kormány közötti bizalom bizonyítása, egyben a parlamenti többség kormányzó-képességének igazolása.

II. A vegyes módosító törvények alkotmányossága

A vegyes jogszabály-módosító törvény alkotmányosságának kérdése elkülönítendő a költségvetési törvény kérdésétől. A költségvetési törvényhez kapcsolt vegyes módosító törvény alkotmányellenessége nem annak vegyes tárgyán és jellegén alapul, hanem egyedül azon, hogy a költségvetési törvényhez másfajta – nem költségvetési – rendelkezések alkotmányosan nem kapcsolhatók. A vegyes módosító törvények különös tulajdonsága, hogy csak más törvényeket módosító rendelkezéseket tartalmaznak. Fel szokták még hozni, hogy a vegyes módosító törvények egyes rendelkezései egymással közeli tartalmi vagy jogi („logikai”) összefüggésben nem álló törvényeket módosítanak.

Ezek a törvények önmagukban nem alkotmányellenesek. Célszerűségük vagy hasznosságuk vitatható, de erről a törvényhozó dönt. Alkotmányos kérdésként az merülhet fel, hogy az ilyesfajta törvények milyen alkotmányos jogokat sértenek vagy a törvényhozót kötelező mely alkotmányos szabályokkal ellentétesek. Az Alkotmánybíróság több határozatában kifejtette, hogy alkotmányossági vizsgálat tárgya lehet a vegyes módosító törvények elfogadására irányuló jogalkotási eljárás és az eljárás eredményeként létrejött törvény. Vagyis a vegyes módosító törvények alkotmányosságának, – csakúgy, mint más törvények alkotmányosságának – eljárási és tartalmi feltételei vannak.

1. Eljárási korlátok

1. Az alkotmánybírósági gyakorlat szerint a vegyes módosító törvényekre is irányadó, hogy „a törvényalkotási folyamat egyes eljárási szabályainak betartása a törvény érvényességének az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből levezethető jogállami követelménye. Ezért az Alkotmánybíróság megsemmisíti a jogszabályt, ha a jogalkotási eljárás során olyan súlyos eljárási szabálytalanságot követtek el, amely a jogszabály közjogi érvénytelenségét idézte elő, illetőleg, amely másként nem orvosolható, mint a jogszabály megsemmisítésével.” [3/1997. (I. 22.) AB határozat,

ABH 1997, 33., 39–40.; 29/1997. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1997, 122, 128.; 39/1999. (XII. 21.) AB határozat, ABH 1999, 325, 349.; 38/2000. (X. 31.) AB határozat, ABH 2000, 312–313.] Mindezzel összhangban az 52/1997. (X. 14.) AB határozat rendelkező része kimondta: „[a] jogalkotás során elkövetett eljárási alkotmányosság – így az is, ha a törvény alkotmányellenesen elrendelt népszavazáson alapul – a törvény tartalmi alkotmányellenességének hiányában is a törvény megsemmisítését vonhatja maga után.” (ABH 1997, 331–332.) A 63/2003. (XII. 15.) AB határozat jogalkotási eljárás hibáiból következő közjogi érvénytelenség miatt törvény megsemmisítéséről rendelkezett (ABH 2003, 676.).]

A törvényszerkesztésre és törvénymódosításra vonatkozó – a jogállamiságból következő – speciális alkotmányos-sági szempontokat a 42/1995. (VI. 30.) AB határozat állapította meg. Az abban kialakított teszt alapján a törvényszerkesztés alkotmányos alapon – egyebek mellett – akkor kifogásolható, ha a törvény „jelentős számú törvényt módosít”, amelyeket „semmilyen kimutatható logikai kötelék nem kapcsol egybe”, s „a módosítások jogtechnikai módja nehezíti a változások lényegének megismerését”, továbbá, ha nem „kényszer szülte kivételről van szó”. [ABH 1995, 186–187.; a teszt későbbi alkalmazása: 38/2000. (X. 31.) AB határozat, ABH 2000, 312.] A 8/2003. (III. 14.) AB határozat rendelkező részében megállapított alkotmányos követelmény kimondja: „[a] jogbiztonság elve megköveteli, hogy a jogalkotás, s ennek részeként a jogszabályok módosítása, hatálybaléptetése ésszerű rendben történjék, a módosítások egyértelműen követhetők és áttekinthetők legyenek mind a jogalanyok, mind a jogalkalmazó szervek számára”. (ABH 2003, 74.)

2. A vegyes módosító törvények elfogadására irányuló kezdeményezés, az ilyen törvényjavaslatok parlamenti vitája és elfogadása önmagában nem alkotmányellenes. Az Alkotmánynak a törvényalkotási eljárásra vonatkozó rendelkezései ugyanakkor értelemszerűen irányadók a vegyes módosító törvényekre is, megsértésük az elfogadott törvény közjogi érvénytelenségét eredményezi. Ezzel szemben önmagában a jogalkotásra vonatkozó, az Alkotmánynál alacsonyabb szintű jogi rendelkezések – különösen a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvényben, valamint a Házzsabályban lévő normák – megsértése miatt a törvény nem válik alkotmányellenessé.

Mindazonáltal az Alkotmány kifejezett rendelkezéseiből származnak olyan alkotmányossági követelmények, amelyeket alacsonyabb szintű normák nevesítenek. Ezek megsértése a törvény alkotmányellenességét eredményezi. [Eljárási alkotmányellenesség: 63/2003. (XII. 15.) AB határozat, ABH 2003, 676.; a jogszabály tartalma (visszaható hatálya) miatti alkotmányellenesség „alkotmányos jelentőségű törvényi szabály” sérelme miatt: 34/1991. (VI. 15.) AB határozat, ABH 1991, 173.; 18/1991. (IV. 23.) AB határozat, ABH 1991, 399.]

3. A törvényalkotási eljárás alkotmányosságának vizsgálatánál az Alkotmány konkrét rendelkezései mellett a jogállamiság elvét megfogalmazó 2. § (1) bekezdés tekinthető kiindulópontnak. Elsősorban a vegyes módosító törvények esetében lehet különös jelentősége az országgyűlési ülések nyilvánosságáról rendelkező 23. §-nak, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jogot megfogalmazó 61. §-nak.

Gyakorlati, célszerűségi megfontolások gyakran szólnak amellett, hogy kisebb jelentőségű szabálmódosításokat az Országgyűlés egy eljárásban tárgyaljon meg. Ugyanakkor a vegyes módosító törvények jelentik a legnagyobb veszélyt arra, hogy valamely tárgykörben a nyilvánosság korlátozásával, az érintettek tudomása és így véleményük kifejtése nélkül döntsének a képviselők. Ez a jogalkotási technika jelentősen megnehezítheti a tervezett módosítások parlamenti megvitatását és így különösen az ellenzék helyzetét. Mindezek miatt az Alkotmánybíróságnak – a konkrét esetek körülményeit mérlegelve – figyelemmel kell lennie arra, hogy a jogalkotási eljárás során betartották-e a parlamenti deliberáció és a törvényalkotás alkotmányos garanciáit.

2. További korlátok

Kétségtelen, hogy a törvényhozónak a jogszabály módosításakor – egyedül a jog változásához kötött, a módosítás tartalmától független – alkotmányos korlátai vannak.

Ezek részben időbeliek, mint a visszamenőleges hatály tilalma, valamint az, hogy a jogalanyok (a jogkereső közösség) számára a kellő időt kell hagyni, hogy felkészülhessenek a jogszabályok megváltozására, esetleg átmeneti szabályokat is kell alkotni. [28/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 155, 159.; 6/1993. (II. 15.) AB határozat, ABH 1993, 415, 417.; 64/2002. (XII. 3.) AB határozat, ABH 2002, 348, 356.] A vegyes módosító törvény ezeket az alkotmányos korlátokat önmagában vegyes jellegével nem sérti.

A vegyes módosító törvény valóban megnehezíti a jogkeresők számára a jog változásának követését, de ezt sokkal inkább törvénymódosító törvény mivolta, mint vegyes tartalma okozza. A más törvényt módosító törvény ugyanis – ex hypothesi – csak a módosított törvénnyel együtt érthető és követhető bárki, akár hozzáértő szakember számára is. A módosító törvény e tulajdonsága független attól, hogy a módosító törvények milyen (és tartalmukban egymással mennyire összefüggő) törvényeket módosítanak, hiszen azok önmagukban rendszerint nem, csak az általuk nem módosított szöveggel együtt érthetőek. Ez egyébként még a vegyes módosító törvények olyan eseteiben is igaz, mint a deregulációs törvények, melyeknek alkotmányosságát senki nem vitatja. Vannak azonban a törvénymódosító törvényeknek olyan sajátosságaik, amelyek alkotmányjogi szempontból fontosak. A törvénymódosító törvény jogforrás ugyan, de nem önálló jogszabály, mert nem tartalmaz önálló jogi normát. A törvénymódosító törvény lehet csak derogáló jogszabály (helyesebben: jogfor-

rás) ez más normák érvényességét (hatályát) szünteti meg. Ebben az esetben a módosító norma nyilván nem tartalmaz és magában nem is szünteti meg semmilyen jogot vagy jogi kötelezettséget. A módosító törvények egy másik csoportja érvényes és hatályos jogszabályokat módosít. Ez abban a részében, amelyben egy érvényes jogszabályt megváltoztat, egyben derogáló norma is, mert a vele ellentétes korábbi jogszabályt egyben hatályon kívül helyezi. A vegyes módosító törvények időnként hozzátesznek egy jogszabályhoz valamely új, önállóan nem értelmezhető és alkalmazható részletet is; ezek önálló jogszabálynak nem tekinthetők.

A vegyes módosító törvények az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint akkor alkotmányellenesek, ha a jogállamiság egyik alapvető összetevőjét, a jogbiztonságot sértik.

A jogbiztonság védelme az egyén, a jogalany és a jog változása közötti kapcsolat alapvető alkotmányos szabálya. Azt kívánja meg, hogy a törvényhozó a jog – egyébként Alkotmányba nem ütköző – megváltoztatásakor legyen figyelemmel az egyén, a jogalanyok alkotmányosan védett érdekeire és szempontjaira. Ezért a jogbiztonság azt is megkívánja a törvényhozótól, hogy a jogi normák ne változzanak indokolatlanul gyorsan, és követhetetlen módon. A jogbiztonság kétségtelenül megkívánja azt is, hogy a jogalanyok számára egyértelmű, hivatalos – magától a törvényhozótól eredő, vagy általa felhatalmazott – forrásból származó ismeretek álljanak rendelkezésre a jogi helyzetüket érintő jogszabályváltozásokról. Ugyanakkor a jogalanyoknak számítaniuk kell arra, hogy az őket érintő és érdeklő jogszabályok változnak, a jog változatlanágába vetett bizalom önmagában nem, csak akkor érdemes alkotmányos védelemre, ha arra a jogalanyoknak nyomós okuk volt – különösen, ha a törvényhozó ezt kilátásba helyezte, vagy a törvényben szabályozott életviszonyok jellegéből ez következik. Kevésbé indokolt a jog változatlanágába vetett bizalom védelme azokon a területeken, ahol a változások gyakoriak és ésszerűen várhatók, mint a pénzügyekben vagy a gazdasági élet számos területén; itt a változás és az alkalmazkodás a tevékenység része. Ezekben az esetekben a jogalanyoknak fel kell készülniük a jog változásainak követésére, saját erejükből, vagy ha szükséges, kereskedelmi szolgáltatások, tanácsadók igénybevételeével vagy alkalmazásával.

A törvényváltozások jogbiztonságba ütközése miatti alkotmányellenessége kérdésében eszerint az Alkotmánybíróságnak minden esetben különböző, részben egymásnak ellentmondó szempontokat kell mérlegelnie. Lehetnek olyan esetek, amikor a törvény változtatásának módja – például túlzott gyakorisága, halmozása, a még hatályba sem lépett módosítások újabb módosítása; a Pp. módosítások ügye: 8/2003. (III. 14.) AB határozat, ABH, 2003, 74, 83–87. – a jogbiztonság sérelmét okozza. Ilyen esetekben a törvényhozónak alkotmányos kötelezettsége a jogbiztonság védelmében ellensúlyozni a választott törvényszerkesztési módszer okozta jogbizonytalanságot. Ennek módját a törvényhozó határozza meg. Lehetséges például a

módosító törvény kihirdetésével együtt a megváltozott törvények teljes hatályos szövegének a hivatalos lapban történő közzététele, vagy más, az újabb technika által lehetővé tett eszközök, különösen az internet alkalmazása is. Ennek a jogbiztonság alkotmányos szabályából következő követelménynek nem teljesülése a törvény alkotmányellenességével és így semmisségével járhat. Megemlítendő az elektronikus információszabadságról szóló 2005. évi XC. törvény 12–14. §-aiban foglalt – 2006. január 1-jén részben hatályba lépett – szabályozás, amely nemcsak a Magyar Közlönyt teszi naprakészen mindenkinek díjmentesen hozzáférhetővé, hanem létrehozza a hasonló feltételekkel hozzáférhető Hatályos Jogszabályok Elektronikus gyűjteményét is. Ez nagyrészt alaptalanná teszi a jog megismerhetőségének biztonságára –, illetve annak hiányára – alapozott érvelést.

III. Az alkotmányellenesség jogkövetkezményei

Az Alkotmánybíróság számára megválaszolandó további kérdés, hogy amennyiben a költségvetési törvénynek csak a költségvetést szabad alkotmányosan tartalmaznia, mi a jogkövetkezménye annak, ha a törvényhozó megsérti ezt a szabályt. Ebben az esetben gyakorlatilag két lehetőség között lehet választani:

1. a törvény teljes egészében (azaz a költségvetési és a vele együtt elfogadott vegyes tartalmú törvények) alkotmányellenes; vagy

2. a költségvetési törvény érvényes, de a vele együtt elfogadott vegyes tartalmú törvények alkotmányellenesek.

Mivel ebben az ügyben az Alkotmánybíróság a 2005. évi költségvetési törvényt vizsgálta, amelyet az Országgyűlés a költségvetési törvényre kötelező szabályok szerint, ilyenként – az Alkotmány 19. § (3) bekezdés *d*) pontjában megnevezett hatáskörét gyakorolva – fogadott el, a törvény költségvetési részének alkotmányossága kétségtelen. A fennmaradó rész – a Költségvetési törvény 83–116. §-ai – alkotmányellenessége kizárólag abban áll, hogy a költségvetési törvény részeként fogadta el az Országgyűlés. Az eljárási szabályok megsértéséből adódó alkotmányellenességet – a tartalmi érvénytelenségtől megkülönböztetendő – az Alkotmánybíróság ebben a határozatában is, mint legtöbbször „közjogi érvénytelenségnek” nevezi [lásd az ún. Kórháztörvény ügye, 63/2003. (XII. 15.) AB határozat, ABH 2003, 676, 683–690.], vagy „formai okokból történő megsemmisítésről” szól. Az alkotmányellenesség általános jogkövetkezménye az Alkotmány [32/A. § (2) bekezdése] és az Abtv. (37–43. §) szerint egyaránt a megsemmisítés. Ez az érvénytelenség az előbb kifejtettek miatt teljes egészében érinti a törvény minden nem az állami költségvetésbe tartozó rendelkezését.

A Költségvetési törvény részleges közjogi érvénytelenségét a jogalkotói eljárás szabálytalansága idézi elő. Figyelemre méltó, hogy a Költségvetési törvény megsemmisített rendelkezései mind más törvényeket módosító tör-

vények. Ezért az Alkotmánybíróságnak jelen eljárása során – a törvenymódosító törvény sajátosságai következtében – mérlegelnie kellett volna, mi a jogi hatása annak, ha az Alkotmánybíróság csakis a törvenymódosító törvényt semmisíti meg. Fontos kérdés, kiterjed-e a megsemmisítés hatása a módosító rendelkezések által megváltoztatott jogszabályokra is. Megítélésem szerint ez a megsemmisítés hatályától függ. Ha az Alkotmánybíróság az általános szabályt alkalmazza [Abtv. 42. § (1) bekezdés], akkor ez ex nunc hatályú – a megsemmisítő határozat kihirdetésének napján áll be. Mi a megsemmisítés jogi hatása? Véleményem szerint a megsemmisítésnek nincs semmilyen közvetlen hatása a megsemmisítés időpontjában érvényes (hatályos) jogra.

A határozattal a 2006. február 14-ével megsemmisítendő módosító törvények joghatása a Költségvetési törvény hatálybalépésével – a Költségvetési törvény 117. § (1) bekezdése szerint, bizonyos kivételekkel 2005. január 1-jén – beállt, és ezzel az ott megjelölt törvények megváltoztak. Ha az Alkotmánybíróság 2006. február 14-ével megsemmisíti a Költségvetési törvény költségvetési rendelkezéseket nem tartalmazó fejezeteit, akkor nem semmisítheti meg az ezzel a törvénnyel a más törvényekben 2005. január 1-jén (vagy a Költségvetési törvényben megjelölt más időpontban) már bekövetkezett változásokat.

A módosító törvények ugyanis csakis más törvényekről (vagy jogszabályokról) szólnak, ennek következtében jogi hatásuk közvetlenül csak a jogrendszeren belül van. A tipikus módosító törvény így szól: „A Kjt. X. §-a helyébe a következő rendelkezés lép” vagy „X törvény X. §-a A-val egészül ki.” Mindkét esetben a törvény hatálybalépésével a „helyébe lépés” vagy a „kiegészülés” megtörtént. Ennek következtében, ha az Alkotmánybíróság megsemmisíti 2006. februárban ex nunc hatállyal a 2005. január 1-jén hatályba lépett módosító rendelkezést, akkor ezzel az általa módosított jogszabályok érvényességén nem változtathat.

A megsemmisítés hatására csak a már teljesedésbe ment és így további jogi hatást már ki nem fejtő módosító törvény (már nem aktuális) hatálya szűnik meg. A megsemmisítés jogi hatása tehát olyan, mint amikor a deregulációs törvények esetében a már joghatás nélküli törvényeket hatályon kívül helyező szabályoké. Az utolsó ilyen törvény, az Egyes törvények és törvényerejű rendeletek hatályon kívül helyezéséről szóló 2003. évi VIII. törvény, amely több tucatnyi törvenymódosító törvényt helyez hatályon kívül anélkül, hogy ezzel bármilyen változást idézne elő a hatálybalépésekor (2003. március 7.) hatályos jogban – majd önmagát is hatályon kívül helyezi (3. §). Az Alkotmánybíróság megsemmisítő határozata ugyanilyen munkát végez: 2006. február 14-ével megszünteti egyes törvenymódosító törvények hatályát.

Ez nyilvánvalóan igaz a Költségvetési törvény derogáló rendelkezései esetében. Az utóbbi években minden költségvetési törvény számos önálló hatályon kívül helyező rendelkezést tartalmazott. A Költségvetési törvény 107. §-ában csak ilyenek találhatók. Álláspontom szerint a

107. § megsemmisítésével nem élednek fel – nem lesznek újra érvényesek vagy hatályosak – az általa hatályon kívül helyezett (és ettől fogva már nem hatályos) törvények. A derogáló jogszabály (törvény) nem jogi norma, mert nem tartalmaz magatartási szabályt senki – sem a jogalanyok, sem az állam vagy szervei – számára; csak a jogrendszer egyes normáiról szól.

A törvényt módosító törvények, ha érvényes jogszabályt változtatnak meg, szükségképpen derogáló jogszabályok is, mert egy érvényben lévő jogszabály megváltoztatása – valamely szabály vagy szabályrészlet helyettesítése egy másik, vele részben ellentétes másikkal – egy addig hatályos norma derogálása. Ilyen módosító-derogáló hatás hiányában is – ha a törvényt módosító új normát (normarészletet) ad hozzá a módosított törvényhez, a törvényt módosító törvény tárgya, a tisztán derogáló törvényhez hasonlóan, nem a jogalanyok magatartása, hanem egy másik jogszabály. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint, ha egy törvényt módosító törvény tartalmának alkotmányellenessége az Alkotmánybíróság vizsgálatának tárgya, akkor mindig a módosított törvényhelyről határoz [pl. 8/2003. (III. 14.) AB határozat, ABH 2003, 74, 81. – Pp. módosítások]. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a törvény (jogszabály) módosítás esetén mindig a módosított törvényt tekinti a törvénynek, azaz a hatályban lévő jogi normát tartalmazó szövegnek (ugyanaz áll más jogszabályok esetén is).

A törvényt módosító törvények megsemmisítése az Alkotmánybíróság többségi határozata rendelkező részében kifejezett (egyébként hatásában a többségi határozat indokolásának IV. 3. pontjában kifejtettektől eltérő) felfogása szerint azzal jár, hogy 2006. február 14-én a megsemmisített törvényekkel módosított törvények is hatályukat veszítik. Ez azonban nem következik az Alkotmánybíróságnak a Költségvetési törvényhez kapcsolt törvényt módosító szabályok érvénytelenségét megállapító – véleményem szerint is helyes – álláspontjából. Mi több, a megsemmisítés joghatásainak ilyen felfogása feleslegesen terheli a jogkereső közönséget és törvényhozót olyan feladatokkal, amelyek könnyen elkerülhetők lettek volna. Az Alkotmánybíróság – az egyik lehetséges megoldási módként – a rendelkező részben kimondhatta volna, hogy a megsemmisítés nem érinti a megsemmisített törvénnyel megváltoztatott törvények – és a megsemmisített törvényi szabályok által a jogrendszerben végrehajtott más változások, módosítások, különösen a hatályon kívül helyezések – érvényességét. Ebben az esetben a módosított (időközben esetleg továbbmódosított) törvények változatlanul érvényben maradnának, mert a megsemmisítés hatálya rájuk nem terjedne ki. Ez a felfogás azért lett volna célszerűbb, mert az Alkotmánybíróság döntése már hatályban lévő normák alkotmányosságát vizsgáló utólagos normakontroll-eljárás eredménye és ez a jogbiztonság érdekében nem hagyható figyelmen kívül. [Más lenne a helyzet előzetes normakontroll eljárásban, mint a Kórház törvény-határozatban (63/2003. (XII. 15.) AB határozat, ABH, 2003, 676,

693.).] Az Alkotmánybíróság elkerülhette volna a hatályos jog és az azon alapuló (nemcsak jog-) viszonyok megbotlygatását a fentebb kifejtett felfogás következetes érvényesítésével. Bár – véleményem szerint – az Alkotmánybíróság többségi határozatának rendelkező része elfogadható megoldási módot alkalmazott, ugyanakkor az eredményét tekintve megállapító határozat tisztázott volna egy nagyon fontos alkotmányjogi kérdést, egyben világossá tette volna, hogy az Alkotmánybíróság a jövőben megsemmisíti a költségvetési törvények minden, e határozat szerint alkotmányellenes rendelkezését, anélkül, hogy az alkotmányvédelmi céllal nem indokolható változtatásokat okozott volna a jogrendszerben.

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád alkotmánybíró különvéleménye

Egyetértek a többségi határozat rendelkező részének 1. és 4. pontjával, nem értek azonban egyet a 2. és a 3. ponttal.

Egyetértek a 2004. évi CXXXV. törvénynek (a továbbiakban: Kötv.) a többségi határozat rendelkező része 2. és 3. pontjába foglalt rendelkezései alkotmányellenességének megállapításával, ám az alkotmányellenesség jogkövetkezményeinek megállapítását nem tartom elfogadhatónak.

1. Elfogadom a többségi határozatban megjelent azon álláspontot, miszerint alkotmányellenes a költségvetési törvénybe olyan rendelkezések, így különböző törvényt módosítások felvétele, amelyek túlmennek a költségvetés szigorúan értelmezett tárgyán, minthogy a költségvetési törvény elfogadására vonatkozó sajátos eljárási rendbe ezek meghozatala nem illik bele. Egyetértek azzal is, hogy éppen a költségvetés tárgyának kiemelkedő fontossága folytán az erről szóló törvénybe foglalt, ám ahhoz képest az adott folyamatban „másodlagos” jelentőségűnek minősülő, más tárgykörökre vonatkozó rendelkezések megfelelő országgyűlési előkészítése és megtárgyalása is elmaradhat. Ebben az esetben a törvényalkotási folyamat közjogi értelemben kifogásolhatóvá, s az ekként megalkotott rendelkezések formailag alkotmánysértővé válnak. Ehhez hozzáfűzhető, hogy a költségvetésről szóló törvény megfelelő időben történő elfogadásának és kihirdetésének fontosságára tekintettel a benne foglalt, egyéb tárgyakat érintő rendelkezések (törvényt módosítások) nagy valószínűséggel elkerülnek az előzetes alkotmányossági kontrollt.

Egyetértek tehát azzal, hogy a Kötv.-be foglalt, más tárgyú rendelkezések tartalmuktól függetlenül, formai értelemben alkotmányellenesek.

2. Álláspontom szerint a Kötv.-be foglalt, más törvényeket módosító rendelkezések alkotmányellenességének a fentiek szerinti megállapítása mellett azonban nem elegendő csupán e rendelkezések megsemmisítése, ennél az Alkotmánybíróságnak tovább kellett volna mennie.

Evidencia, hogy amennyiben valamely törvény vagy egyéb jogszabály módosításáról szóló törvényi vagy egyéb jogszabályi rendelkezés maga alkotmányellenes, a rendelkezés által módosított jogszabály érintett része is alkotmányellenessé válik, minthogy az (akár formai okból, akár tartalmilag) alkotmányellenes rendelkezések hatálybalépésük után a módosított jogszabályhelyekben élnek tovább. Az alkotmányellenes módosító rendelkezés alkotmányellenessége nem szűnik meg azáltal, hogy beépül a módosított (inkorporáló) jogszabály szövegébe. Ekképpen a Kötv. más törvényeket módosító rendelkezéseinek formai alkotmányellenessége a módosított törvényeket az érintett részekben alkotmányellenessé teszi.

Mivel a jelen esetben az Alkotmánybíróság a Kötv. kérdéses rendelkezéseinek formai alkotmányellenességét állapította meg, a módosítások terjedelmétől az alkotmányellenesség független. Fennáll akkor is, ha a módosítás csupán a módosított törvény egyetlen rendelkezését érinti, és akkor is, ha nagy terjedelmű s a módosított törvényt jelentős mértékben átalakítja (kiegészíti). A Kötv. más törvényeket módosító rendelkezései tehát hatálybalépésük pillanatában alkotmányellenes elemeket vittek be az általuk érintett törvényekbe. Ezek alkotmányellenességét nem szünteti meg a Kötv. egyéb törvényeket módosító rendelkezéseinek az utólagos normakontroll során, a hatálybalépésük után történő megsemmisítése, legyen az akár ex nunc, akár pro futuro hatályú. A megsemmisítésnek a módosított rendelkezésekre is ki kell terjednie.

Ez a felfogás tükröződik az Alkotmánybíróság számos határozatából. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlata szerint „ha az indítványozó egy új rendelkezés tartalmának alkotmányellenességét állítja, akkor az Alkotmánybíróság nem az új rendelkezést hatálybaléptető, hanem a módosítás révén az új rendelkezést magába foglaló (inkorporáló) jogszabály alkotmányellenességét vizsgálja meg.” [8/2003. (III. 14.) AB határozat, ABH 2003, 74, 81.; 11/2003. (IV. 9.) AB határozat, ABH 2003, 153, 160.; 51/2004. (XII. 8.) AB határozat, BH 2004, 679, 683.; 28/2005. (VII. 14.) AB határozat, ABK 2005. július-augusztus 435, 438.; 174/B/1999. (XII. 5.) AB határozat, ABK 2005. december 796.] Ha a tartalmi alkotmányellenesség vizsgálatát az Alkotmánybíróság a módosított jogszabály rendelkezéseinek vizsgálatára viszi át, nem járhat el másképpen a formai alkotmányellenesség esetében. A két eset között az a különbség, hogy a tartalmi alkotmányellenesség eseti jellegű vizsgálódás alapján állapítható

meg, míg a módosító rendelkezés formai alkotmányellenessége folytán a módosítással érintett részek a törvényben „automatikusan” alkotmányellenesnek minősülnek, ám ugyancsak formai értelemben.

Mindezekre tekintettel a jelen ügyben, a módosítással létrejövő új rendelkezéseket magába foglaló jogszabály-helyek alkotmányellenességét is meg kellett volna állapítania.

A Kötv. más törvényeket módosító rendelkezéseinek a többségi határozattal megállapított alkotmányellenessége a megsemmisítésük ellenére – a módosított jogszabályokba történt beépülésük folytán – továbbra is hat, függetlenül attól, hogy megsemmisítésükre ex nunc vagy pro futuro hatállyal kerül sor (az utóbbi esetben a hatás elméletileg elmaradhatna akkor, ha a pro futuro megsemmisítés a módosító rendelkezés hatálybalépése előtti időpontra esnék). Az alkotmányellenesség megszüntetése csak a módosított rendelkezések megsemmisítésével lehetséges. A módosító rendelkezések alkotmányellenességének továbbörökítése csak a hatálybalépésüket megelőzően lett volna megakadályozható.

Minthogy a jelen alkotmányossági vizsgálatra a Kötv. legtöbb érintett rendelkezésének hatálybalépését követően, ex post facto került sor, a visszaható hatályú megsemmisítés az általa okozott jogbizonytalanság folytán már szóba sem kerülhet. Az alkotmányellenesség megszüntetését ezért csak a módosított, illetőleg újonnan beiktatott rendelkezések egységesen, pro futuro hatállyal történő megszüntetése biztosíthatta volna. Ezáltal a nyitva álló határidőben a jogalkotónak módja nyílt volna arra, hogy a formai okból alkotmányellenesnek bizonyult rendelkezéseket egy megfelelő eljárásban alkotmányosan megalkossa. A formai alkotmányellenesség megszüntetése ugyanis elérhető azzal, hogy a törvényalkotó a Kötv.-be felvett, más törvényeket módosító rendelkezéseit egy immár a törvényhozási eljárás szabályaival nem ütköző módon meghozott törvényben – akár a legkisebb változtatás nélkül is, akár pedig a kívánatosnak vélt változtatásokkal – megalkotja.

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila alkotmánybíró különvéleménye

Nem értek egyet a határozatnak sem rendelkező részével, sem indoklásával. Álláspontom a következő:

I.

Az indítványozó azt kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló 2004. évi CXXXV. törvény (a továbbiakban: költségvetési törvény) 86. §-a (1)–(7) bekezdésének,

87. §-a (1) bekezdésének, 91. §-a (1)–(18) és (29)–(32) bekezdésének, 97. §-ának, 99. §-ának, 105. §-a (1)–(4) bekezdésének, 107. §-a (1)–(2) bekezdésének, 108. §-ának, 117. § (3) bekezdése a) pontjának és (6) bekezdésének, 120. §-a (3)–(6), (10)–(13) és (15) bekezdésének alkotmányellenességét, és semmisítse meg ezeket a rendelkezéseket.

Az indítványozó álláspontja szerint a felsorolt szabályok sértik az Alkotmány 2. §-ának (1) bekezdését. Az alkotmányellenesség azért állapítható meg, mert „az éves költségvetésről szóló törvény nemcsak az ország jövő évi költségvetésére vonatkozó rendelkezéseket, vagyis a központi költségvetés kiadási és bevételi főösszegét, valamint hiányát, továbbá azon belül az egyes költségvetési fejezetek tervezett bevételeit és kiadásait, valamint az ehhez szorosban kapcsolódó, a központi költségvetést közvetlenül érintő rendelkezéseket tartalmazza”.

Az indítványban közölt lista szerint több mint negyven törvény módosítására kerül sor. Ezek többségénél tág logikai alapon megállapítható a költségvetéssel való kapcsolat. Az indítványozó csak azoknak a szabályoknak a megsemmisítését kéri, amelyek „olyan törvénymódosítási rendelkezéseket tartalmaznak, melyek nem állnak összefüggésben a költségvetési törvény költségvetést megállapító vagy érintő rendelkezéseivel, lényegében azoktól teljesen független szakmai, szakági, szakpolitikai kérdéseket szabályoznak”. Mivel a költségvetési törvény nem jelzi címében a költségvetéstől különböző kérdéseknek a törvényben történő szabályozását, ezzel „a jogalkalmazó számára szinte követhetlenné teszi a jogszabályok hatályos rendelkezéseinek változását, ezáltal veszélyeztetve a jogállamiság egyik legfőbb alapfeltételét, a jogbiztonságot.”

II.

1. Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 20. §-a kimondja, hogy az Alkotmánybíróság az arra jogosult indítványa alapján jár el.

Az Alkotmány 32/A. §-ának (3) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság eljárását törvényben meghatározott esetekben bárki kezdeményezheti.

Az Abtv. 21. §-ának (2) bekezdése alapján jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálata kezdeményezésének joga bárkit megillet.

Az Abtv. javaslatához fűzött miniszteri indokolás a 20–21. §-sal kapcsolatban kifejtette, hogy az indítvány alapján történő eljárásához viszonyítva kivételesen, szűk körben – jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközése (44. §) és mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség (49. §) vizsgálata esetében – kerülhet csak sor hivatalból történő eljárásra.

A határozatnak az indítvánnyal kell döntést tartalmaznia; az Alkotmánybíróság az indítvány által támadott szabályok alkotmányosságát vizsgálta meg.

2. Az Alkotmány 2. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a Magyar Köztársaság demokratikus jogállam.

Az Alkotmánybíróság gyakorlatában régen kialakult álláspont szerint a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság követelménye a jogalkotás tekintetében többek között azt jelenti, hogy a jogszabályok világosak legyenek a norma címzettjei számára [9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 65.]. A jogbiztonság elve azt is jelenti, hogy a jogalanyoknak lehetőségük kell, hogy legyen a jogszabályok megismerésére és magatartásuknak a szabályokhoz igazítására [25/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 131, 132.].

A 42/1995. (VI. 30.) AB határozat a jogállamiság és a jogbiztonság követelménye alapján vizsgált egy olyan törvényt, amelyben a módosításokkal érintett jogterületek nagyon szerteágazók voltak és nem álltak egymással logikai kapcsolatban. Ebben az esetben az Alkotmánybíróság nem semmisítette meg a támadott jogszabályt, de megjegyezte, hogy ilyen jogszabályok csak kivételesen fogadhatók el. Ilyenkor ugyanis mind a képviselők, mind az állampolgárok számára nehéz a szabályok áttekintése, a róluk való döntés, illetve az azokhoz történő alkalmazkodás (ABH 1995, 185, 187.).

Erre az említett határozatra hivatkozott a 38/2000. (X. 31.) AB határozat, amely – a jogalkotás egyéb vitatott kérdéseit is vizsgálva – kimondta, nem semmisíthető meg pusztán azért az 1998. évi költségvetésről szóló törvény, mert jelentős számú korábbi törvény egyes rendelkezéseit módosítja, tekintettel arra, hogy az Alkotmány nem szabályozza részletesen a törvényalkotás rendjét. Megjegyezte azonban: „adott esetben nem zárható ki a költségvetési törvényben elhelyezett törvénymódosításoknak, vagy a jogrendszer több területét érintő, kizárólag módosításokat magában foglaló törvényeknek – a módosítás tartalmára is tekintettel – az Alkotmány 2. § (1) bekezdésével összefüggő alkotmányossági vizsgálata” (ABH 2000, 303, 312.).

Az 1999. évi költségvetésről szóló 1998. évi XC. törvény módosította a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény egyes szabályait, és meghatározta azokat a szabályokat, amelyek az eredeti rendelkezések helyébe lépnek. A 39/1999. (XII. 21.) AB határozat ezeknek a módosított szabályoknak az alkotmányosságát vizsgálta, valamint azt a kérdést, hogy a költségvetési törvény előkészítése, megalkotása során történt-e olyan eljárási szabálytalanság, amely közjogi érvénytelenséget idéz elő. Az Alkotmánybíróság az eljárási szabályok megsértése tekintetében kimondta, hogy a „jogalkotási törvény rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyása csak akkor eredményezheti a jogszabály alkotmányellenességének megállapítását, ha az adott jogszabály egyben az Alkotmány valamely rendelkezését is sérti” (ABH 1999, 325, 349–350.).

Az egészségügyről szóló törvényt 1999-ben módosító törvény vizsgálata során az Alkotmánybíróság ismét állást foglalt a több, egymással tartalmi kapcsolatban nem álló törvény egyes szabályainak egyetlen törvényben történő

módosításáról. A jogbiztonság szempontjából veszélyesnek tekintette, hogy ilyen esetekben a változások mind a képviselők, mind a jogalkalmazók számára nehezen áttekinthetők. A határozat szerint „az Alkotmánybíróság a különböző törvények módosítását logikai összefüggés nélkül összekapcsoló törvények alkotmányosságát eseti vizsgálatának eredményétől függően bírálja el” [108/B/2000. AB határozat, ABH 2004, 1414, 1418–1419.].

Az Alkotmánybíróság gyakorlatának megfelelően meg kell tehát vizsgálni, hogy a jelen esetben veszélyezteti-e a jogállamiságot, a jogbiztonságot a sok, egymással összefüggésben nem álló, módosító szabálynak a költségvetési törvénybe történő felvétele.

III.

1. Az indítványozó szerint az Alkotmány 2. §-ának (1) bekezdésével ellentétes, hogy a költségvetési törvény nem csak a költségvetésre vonatkozó rendelkezéseket, valamint az ehhez szorosan kapcsolódó rendelkezéseket tartalmazza.

Az indítványban foglaltakról határozva azt kell tehát eldönteni, hogy az egymással összefüggésben nem álló, különböző törvényeket módosító szabályok azért sértik-e a jogbiztonságot, mert a költségvetési törvényben helyezték el ezeket, noha nem állnak összefüggésben a költségvetéssel. A döntésnél az Alkotmánynak a 2. § (1) bekezdése mellett a költségvetésről szóló szabálya jelenti az alapot.

2. Az Alkotmány a költségvetésről szóló szabályok meghatározásánál az Országgyűlésnek a végrehajtó hatalommal szemben fennálló jogait állítja középpontba. Az Országgyűlésről szóló fejezet első szabályában, a 19. §-ban, – az Országgyűlés legfelsőbb államhatalmi és népképviselői szerv jogállását kimondó (1) bekezdést követően – a (2) bekezdésben rögzíti az Országgyűlésnek a végrehajtó hatalommal szemben fennálló alapvető jogát és feladatát: az Országgyűlés meghatározza a kormányzás szervezetét, irányát és feltételeit. Ennek a pozíciónak megfelelően állapítja meg a (3) bekezdés azt, hogy mi tartozik az Országgyűlés kizárólagos jogkörébe.

Az Országgyűlés kizárólagos jogkörébe tartozik a 19. § (3) bekezdésének *c)* pontja szerint az ország társadalmi-gazdasági tervének meghatározása, *d)* pontja szerint pedig az államháztartási mérlegnek a megállapítása, az állami költségvetésnek és végrehajtásának a jóváhagyása.

Az Alkotmány nem tartalmaz rendelkezést sem a költségvetési törvény tartalmáról, sem arról, hogy milyen időszakra szól a költségvetés, sem a költségvetési törvény elfogadásának eljárási szabályairól. Minderről a jogszabályok hierarchiájának alacsonyabb szintjén lévő jogszabályok tartalmaznak rendelkezéseket.

3. A költségvetési törvények tartalmának megállapítására kialakított megoldást fogalmazzák meg az államház-

tartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.) szabályai.

Az Áht.-re vonatkozó törvényjavaslat 28–35. §-ához fűzött miniszteri indokolás szerint:

„A központi költségvetésnek a Kormány programjában elfogadott célokhoz kell illeszkednie és alapvetően a Kormány hosszabb távú elképzeléseit, céljait kell szolgálnia. A Kormány ezért a költségvetési törvényjavaslat benyújtásakor bemutatja a tervezett költségvetés végrehajtásából következő, a legfontosabb társadalmi és gazdasági folyamatokra vonatkozó elgondolásait. Az Országgyűlés így hosszabb távú elképzelésekhez viszonyítva tudja a költségvetési törvényjavaslatot megvizsgálni.”

A költségvetési törvények megállapítják a központi költségvetés bevételeinek és kiadásainak fő összegét, a hiány mértékét és finanszírozásának módját, a társadalompolitikai és gazdaságpolitikai elképzeléseknek megfelelően meghatározzák a kiadások fő tételeit. Így például az Áht.

22. §-a szerint a központi költségvetésben kiadás irányozható elő az állami feladatok ellátására, az államháztartás más alrendszerei részére,

23. §-ának (1) bekezdése szerint a központi költségvetésben tételesen kell előirányozni a kiemelt jelentőségű kormányzati beruházások és felújítások előkészítésére és megvalósítására szolgáló összegeket,

24. §-ának (1) bekezdése szerint meghatározott körben elkülönítetten kell megállapítani a bér, a társadalombiztosítási járulék, a dologi kiadások, a központi költségvetési szervek kiemelt jelentőségű beruházásainak, felújításainak előirányzatát.

A 2005. évre szóló költségvetési törvény is az Áht. alapján épül fel. A törvényjavaslat általános indokolása – egyebek mellett – összefoglalja a kormányzat gazdaságpolitikájának fő vonásait, az államháztartás középtávú céljait. A költségvetési törvény első része a központi költségvetésről, a második rész az elkülönített pénzalapok költségvetésével kapcsolatos rendelkezésekről, a harmadik rész a társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak éves költségvetéséről szól. Ezek után következik az a negyedik rész, amelynek címe: „A költségvetés előirányzatainak megalapozását szolgáló rendelkezések és törvénymódosítások”. Ez a rész a 82. §-tól a 116. §-ig tart. A vegyes és záró rendelkezéseket tartalmazó rész a 117. §-sal kezdődik és a 138. §-sal zárul.

A költségvetési törvény negyedik részében és a vegyes és záró rendelkezések között található az a negyvenet meghaladó törvénymódosítás, amelyek közül az indítványozó kiemeli a támadott szabályokat a költségvetéssel való összefüggés hiánya miatt.

4. Az indítványozó által támadott rendelkezések:

a 86. § (1)–(7) bekezdése a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény,

a 87. § (1) bekezdése a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény,

a 91. § (1)–(18) és (29)–(32) bekezdése a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény,

a 97. § a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény,

a 99. § az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény,

a 105. § (1)–(4) bekezdése az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény,

a 107. § (1)–(2) bekezdése a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 1999. évi CXXIV. törvény,

a 108. § az önálló orvosi tevékenységről szóló 2000. évi II. törvény módosításáról szól,

a 117. § (3) bekezdésének *a*) pontja és (6) bekezdése a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvényre,

a 120. § (3)–(6) bekezdése a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvényre,

a 120. § (10)–(13) és (15) bekezdése a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvényre vonatkozik.

Az indítványozó által felsorolt szabályok nem állnak közvetlen kapcsolatban a költségvetést megállapító rendelkezésekkel. Meg kell vizsgálni, hogy a sem a költségvetéssel, sem egymással tartalmi összefüggésben nem álló szabályoknak a költségvetési törvényben történő megalkotása alapot ad-e az alkotmányellenesség megállapítására.

5. Az Alkotmány a költségvetéssel kapcsolatban semmilyen szabályt nem határoz meg azon kívül, hogy az Országgyűlés kizárólagos hatáskörét mondja ki. A 19. § fogalmazása egyébként is nagyon bizonytalan a költségvetéssel kapcsolatban. A (3) bekezdés *c*) pontja csak azt tartalmazza, hogy az Országgyűlés „megállapítja az államháztartás mérlegét, jóváhagyja az állami költségvetést és annak végrehajtását”. A „megállapítja” és „jóváhagyja” szavak használata bizonytalan tartalmú a *b*) pont „meghatározza az ország társadalmi-gazdasági tervét” megfogalmazással összehasonlítva.

A jelenleg hatályos szabály azért is elgondolkodtató, mert az Alkotmány 1949. évi szövegének 10. §-a a (3) bekezdés *b*) pontjában még úgy szövegezett, hogy az Országgyűlés „meghatározza az állami költségvetést”. Ez a rendelkezés az Alkotmány módosításáról szóló 1972. évi I. törvénnyel változott meg, és ekkor alakult ki a jelenlegi szöveg. A törvény javaslatához fűzött miniszteri indoklás csak azt hangsúlyozza, hogy a módosítás következtében növekszik az Országgyűlés ellenőrző szerepe, mert „az Országgyűlés nemcsak megállapítja az állami költségvetést, hanem jóvá is hagyja végrehajtását”.

Annak ellenére, hogy a rendszerváltozás következtében az Országgyűlés szerepe megváltozott, a költségvetésről új szabály nem került az Alkotmányba. Ilyen körülmények között az Országgyűlésnek a költségvetéssel kapcsolatos

szerepét a 19. § (2) bekezdésével összhangban kell értelmezni. A meghatározó tehát az, hogy az Országgyűlés a népszuverenitásból eredő jogait gyakorolva meghatározza a kormányzás irányát és feltételeit. Ennek megfelelően a „megállapítja” kifejezés tartalmát az Országgyűlésnek a végrehajtó hatalommal szemben fennálló meghatározó és ellenőrző szerepe adja meg. Ebből az következik, hogy az Országgyűlés nem csak a bevételek és kiadások mérlegét állapítja meg, engedélyezve a Kormánynak a kiadás fő előirányzatainak megfelelő pénzfelhasználást, hanem az előirányzatok jóváhagyásakor állást foglal azokról a társadalompolitikai és gazdaságpolitikai célokról is, amelyeknek megvalósítását szolgálják a kiadási előirányzatok. Az Országgyűlésnek az állami költségvetés jóváhagyásánál az Alkotmány alapján játszott szerepével az áll. összhangban, hogy a költségvetéshez szorosan kapcsolódó, a társadalompolitikai és a gazdaságpolitikai célokat egy-egy költségvetési időszaknál hosszabb időtartam alatt megvalósító jogszabályokat a költségvetés jóváhagyása során felülvizsgáljanak és adott költségvetési időszak követelményeinek megfelelően megváltoztassanak. Ilyen változtatásokat a gazdaság pénzügyi eszközökkel történő befolyásolása szükségessé tesz.

6. Az Alkotmány hiányos szabályozása miatt különösen indokolt megnézni a történeti előzményeket, és néhány olyan ország tapasztalatát figyelembe venni, amelyben erős alkotmányjogi elmélet és gyakorlat alakult ki.

a) A költségvetés magyar jogi szabályozásának fejlődésében jelentős volt a „Független magyar felelős minisztérium alakításáról” szóló 1848: III. törvénycikk, amelynek 37. §-a előírta a költségvetésnek és a zárszámadásnak „megvizsgálás, s illetőleg jóváhagyás végett” évenként történő „bemutatói” kötelezettségét. A törvényi szabályozásban a következő fontos lépés az állami számvitelről szóló 1897: XX. törvénycikk volt. Ez a törvény az osztrák jogi példa alapján kialakult számviteli szabályokon kívül a költségvetésre és a közigazgatási szervek gazdálkodására vonatkozó rendelkezéseket is meghatározott. A törvény 14. §-át egyesek úgy értelmezték, hogy a törvény tiltja olyan szabályoknak a költségvetési törvénybe való felvételét, amelyek természetüknél fogva külön törvény hozatalát igénylik, tehát az úgynevezett egyes rendelkezéseket nem lehetett volna a költségvetési törvénybe foglalni. Magyar Zoltán a költségvetési jogról szóló könyvében kifejtette azonban, hogy ez a nézet elvileg nem helytálló és nem is felel meg a magyar jogi gyakorlatnak. A költségvetésre vonatkozó álláspontját a következőkben foglalta össze: „A költségvetés az államháztartásra nézve tehát sokkal több, mint olyan pénzügyi szabály, amely a kiadások és bevételek egyensúlyának biztosítására szolgál. ... A költségvetés ... az összes állami feladatok mérlegelését és rendszeres összefoglalását jelenti.” A költségvetési törvénnyel kapcsolatban pedig kifejtette, hogy „a magyar törvények közt az alkotmányjog szempontjából nincs különbség. ... Ennek következtében költségvetési törvényeink jogi szempont-

ből egyenlő minőségűek az összes többiekkel. A költségvetési törvénynek vannak sajátosságai, de azok a jogi természetét nem érintik.” (Magyary Zoltán: A magyar állam költségvetési joga, Budapest 1923, 90, 127, 130–131.).

b) A Német Szövetségi Köztársaságban az alkotmány részletes szabályokat határoz meg a költségvetésről. A német költségvetési jog történetében meghatározó jelentőségű kérdésnek nem a költségvetési technika fejlődését, hanem a népképviselő és a kormány közötti küzdelmet tekintik. Ennek megfelelően alapvető fontosságú az alkotmány 110. cikke, amely szerint a központi költségvetést törvény határozza meg. Az alkotmány megszabja a költségvetés tartalmát és időtartamát is. A költségvetési jognak az 1960-as évek második felében végrehajtott reformja eredményeként – az amerikai példát követve – a kormány ellenőrzése mellett a költségvetésnek a gazdaságirányítási eszköz jellege, a tervezés került előtérbe (Maunz, 110. cikk Rdn. 1–7, in: Maunz-Dürig: Grundgesetz).

A német szociális piacgazdaság rendszerében az állam a pénzügyi eszközöknek a felhasználásával irányítja a gazdaságot, és az állami kiadások fontos szerepet játszanak. Az állami kiadások (megrendelések, szubvenciók) meghatározása a költségvetés fontos témája. Korábban a szigorúan vett költségvetési témákon túlmenő, konkrét célok meghatározását tartalmazó előírások felvételét azért tiltották, mert meg akarták akadályozni a kormány mozgási szabadságának a korlátozását. Az állam gazdaságirányító szerepének növekedése következtében a költségvetési témák kötöttsége új jelentést kapott. Eltérés van a rövidebb időt átfogó költségvetési kiadási rendszer és a hosszabb időre szóló gazdaságpolitikai döntések között. Ezért a költségvetési törvény mellett számos olyan törvényt is megalkotnak, amelyekben ezeket a – költségvetéssel szoros összefüggésben álló, de nem egy adott költségvetési időszakra (egy évre) vonatkozó – gazdaságpolitikát megvalósító konkrét szabályokat meghatározzák (Badura: Staatsrecht, München 1996. 2. Aufl. 673–675, 683–686.).

Az államháztartás mérlegében csak szigorúan a pénzügyi egyensúly kérdései szerepelnek. Ezzel szemben a költségvetési törvényben előfordulhatnak – a költségvetési törvény gazdaságirányítási szerepe miatt – olyan rendelkezések is, amelyek az állampolgárok jogait és kötelességeit is meghatározhatják, annak ellenére, hogy a költségvetési törvény tárgyköre az Alkotmány 110. cikkének (IV) bekezdése szerint kötött, és ebbe a körbe nem férnek be állampolgárokra közvetlen hatással lévő szabályok (Kisker: Staatshaushalt, in: Isensee-Kirchhof: Handbuch des Staatsrechts, Heidelberg 1999, Bd. IV. 248.).

A német Alkotmánybíróság a költségvetés alkotmányjogi kérdéseiről több fontos határozatot hozott. Kimondta, hogy az államháztartás mérlege és a költségvetési törvény egységben bírálandók el; a költségvetési törvény jogszabály, amely az állami pénzeszközök fölött meghatározott feltételek mellett történő rendelkezésre jogosultságot állapít meg, de egyúttal felelősségi alapot is megeremt [BVerfGE 20, 56, (90–91.)]. Az Alkotmánybíróság hang-

súlyosan kimondta, hogy a költségvetést a törvényhozó határozza meg és a parlamentnek alkotmányos kötelessége ellenőrizni, miként hajtotta végre a kormány a költségvetést [BVerfGE 45, 1, (32.)]. Az Alkotmánybíróság is kiemelte a költségvetés gazdasági terv jellegét. Rámutatott ugyanakkor arra, hogy a költségvetés rövid időtartamra szól, ezzel szemben a gazdasági célkitűzések hosszabb távúak, és az azok megvalósítását szolgáló jogszabályoknak hosszabb ideig kell érvényesülniük; ez az eltérés a jogalkotásban feszültségekhez vezethet [BVerfGE 79, 311, (328–331.)].

A költségvetési kérdések alkotmányjogi elemzése alapján felhívják a figyelmet arra a veszélyre, hogy a költségvetési törvényen kívül meghozott, a gazdaságpolitikát szolgáló törvények csökkentik a költségvetési törvény jelentőségét, és a parlamentnek a kormánnyal szemben a pénzügyek tekintetében a költségvetésen keresztül gyakorolt ellenőrzési lehetőségét (Isensee: Budgetrecht des Parlaments zwischen Schein und Sein, Juristen Zeitung 2005, 977, 979).

c) Ausztriában az alkotmány 51. cikke szerint a költségvetésről a parlament törvényt hoz. A (3) bekezdés tartalmi meghatározásokat is megfogalmaz.

Az osztrák gyakorlatban is a gazdaságirányítás egyik eszközeként használják a központi költségvetést [Wenger (Hrsg.): Grundriß des österreichischen Wirtschaftsrechts, Wien 1990, Bd. II. 152–155.]. Az osztrák alkotmányjogi irodalom értelmezése szerint a költségvetési törvény közvetlenül az állampolgárok számára jogokat és kötelezettségeket nem határozhat meg (Adamovich, Funk, Holzinger: Österreichisches Staatsrecht, Wien 1998, Bd. II. 31.).

d) Az angol alkotmányos rendszer alapvető tételeihez tartozik, hogy a kormány sem adót nem vethet ki, sem pénzt nem költhet el a parlament hozzájárulása nélkül. Az 1990-es években végrehajtott reform egyik fontos elemeként a költségvetést a gazdaságpolitikai célok megvalósításának szolgálatába állítják. Bár a költségvetési törvény jogi jellegére vonatkozóan nincs kialakult bírói gyakorlat, – viszonylag nem régen – a költségvetési törvény alapján bírói ítélet döntött arról, szabályszerűen használta-e fel a kormány az állami pénzeszközöket (Daintith, The Executive in the Constitution, Oxford 1999, 104–105, 152–154, 169–170, 205.).

e) Franciaországban az alkotmány 34. cikke szerint a parlament határozza meg a költségvetést, a költségvetésre vonatkozó részletes szabályokat organikus törvény tartalmazza. A költségvetési törvények tartalmát az organikus törvény megszabja, és az ettől eltérően a költségvetési törvénybe felvett rendelkezéseket alkotmányellenesnek tekintik. A költségvetés itt is az állami gazdaságpolitika megvalósítását szolgálja (Martinez, Malta: Droit budgétaire, Paris 1988, 2. éd. 72–73, 103–105, 147–152).

Az Alkotmánytanács a költségvetési törvényről szóló organikus törvény alkotmányosságát vizsgálva nem találta alkotmányellenesnek az organikus törvénynek azt a rendelkezését, amely a költségvetési törvény tartalmát tágn

határozza meg (Décision n° 2001–48 DC du 25 juillet 2001, 69–70. pont). Ezt az értelmezést tükrözi az Alkotmánytanácsnak a 2006. évi költségvetési törvényre vonatkozó határozata is. Az Alkotmánytanács nem találta ugyanis alkotmányellenesnek, hogy a törvény – többek között – adószabályokat módosított, és csak az olyan szabályok alkotmányellenességét állapította meg, amelyeknek semmilyen pénzügyi vonatkozása nem volt. A határozat leszögezte, hogy az Alkotmánytanács hivatalból nem vizsgálhatta a törvény más rendelkezéseit (Décision n° 2005–530 DC du 29 décembre 2005, 90, 100, 103. pont).

A külföldi szabályok és a gyakorlat alapján következtésként azt lehet megállapítani, hogy

- a költségvetési törvény fontos eszköz a kormány pénzügyi tevékenységének parlament által történő ellenőrzéséhez,

- a költségvetési törvény tartalmilag szorosan összekapcsolódott a gazdaságirányítás többi eszközével,

- a gazdaságpolitikai elemeket tartalmazó, rövid időtartamra szóló költségvetési törvény és a gazdaságpolitikai célokat megvalósító, hosszabb ideig alkalmazandó jogszabályok között feszültség keletkezhet; az adott év adottságai miatt a költségvetéssel összefüggésben szükségessé válhat olyan jogszabályoknak a módosítása, amelyek hosszabb távú gazdaságpolitikai célkitűzést szolgálnak,

- azokban az országokban, amelyek alkotmányban határozzák meg a költségvetés tartalmi körét és időtartamát, alkotmányellenesnek tekintik az olyan szabályoknak a költségvetési törvénybe való felvételét, amelyek nem felelnek meg az alkotmányos előírásoknak.

7. Az indítványozó által támadott rendelkezések nem állnak összefüggésben annak a költségvetési törvénynek a tartalmával, amelybe beépítve kerültek kihirdetésre. Ezek a nagy számban megjelenő rendelkezések sokféle jogviszonyt, részletkérdésekben szabályoznak. A költségvetési törvény címe nem hívja fel a figyelmet a kérdéses szabályokra. Ez a szabályozási mód különösen azért megtevéstől, mert a költségvetési törvény sajátos szerepe és tárgya miatt a jogalanyok nem tételezik fel, hogy a költségvetés tárgykörével össze nem függő szabályok ennek a törvénynek a keretei között jelennek meg. Az indítványozó által kifogásolt jogalkotási módszer megnehezíti, hogy a norma címzettjei megismerhessék a szabályokat, és azokhoz tudják igazítani magatartásukat. Ezért az Alkotmány 2. §-ának (1) bekezdése alapján meg kellett állapítani ezeknek a jogszabályoknak az alkotmányellenességét.

8. Az indítvány beérkezését követően a költségvetési törvénynek az indítványozó által támadott

- 86. §-ának (3) bekezdését, 87. §-ának (1) bekezdését és 120. §-ának (3) bekezdését hatályon kívül helyezte a 2005. évi XL. törvény 3. §-ának (2) bekezdése,

- 91. §-ának (1)–(18) és (29)–(32) bekezdését, valamint 120. §-ának (10)–(13) és (15) bekezdését hatályon kí-

vül helyezte a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosításáról szóló 2005. évi CXLVII. törvény 29. §-a (2) bekezdésének a) pontja.

Hatályon kívül helyezett jogszabály alkotmányellenességét az Alkotmánybíróság csak az Abtv. 38. §-ában meghatározott bírói kezdeményezés és a 48. § alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz esetében vizsgálja. Az adott ügy nem tartozik egyik említett esetkörbe sem. Az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 31. §-ának a) pontja szerint az Alkotmánybíróság megszünteti az eljárást, ha az indítvány benyújtása után a vizsgálat alá vont jogszabály hatályát veszítette. Ennek megfelelően meg kellett szüntetni az eljárást a költségvetési törvény 86. §-ának (3) bekezdése, 87. §-ának (1) bekezdése, 120. §-ának (3) bekezdése, 91. §-ának (1)–(18) és (29)–(32) bekezdése, valamint 120. §-ának (10)–(13) és (15) bekezdése tekintetében.

9. A hatályban maradó jogszabályokra az előzőekben kifejtettek szerint az alkotmányellenességet meg kellett állapítani, és ezeket a szabályokat meg kellett semmisíteni. Olyan esetekben, amelyekben a vizsgált rendelkezések más jogszabályok módosításáról, kiegészítéséről szólnak, az Alkotmánybíróság a módosított, kiegészített jogszabályra vonatkozóan hoz döntést (így már az 58/B/1990. AB határozatban, ABH 1990, 211.). Ennek megfelelően kell a jelen esetben a költségvetési törvény támadott szabályai által módosított törvények rendelkezéseinek alkotmányellenességét megállapítani, és a megsemmisítést kimondani.

A költségvetési törvény egyes támadott szabályait, az indítvány beadását követően módosították:

- a 99. §-ban foglalt rendelkezés meghatározta az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény 10. §-ának (1) bekezdését, az így megállapított szöveget módosította az egyes egészségügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2005. évi CLXXXI. törvény 44. §-a (4) bekezdésének b) pontja,

- a 105. §-ban foglalt rendelkezés meghatározta az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 149/A. §-át, az így megállapított 149/A. § (3) bekezdésének d) pontját módosította az egyes egészségügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2005. évi CLXXXI. törvény 9. §-a.

A megsemmisítést ezekben az esetekben értelemszerűen a megváltoztatott szabályra kell kimondani.

Az Abtv. 43. §-ának (1) bekezdése szerint azt a jogszabályt, amelyet az Alkotmánybíróság megsemmisít, az erről szóló határozatnak a hivatalos lapban való közzététele napjától nem lehet alkalmazni.

10. A fentieknek megfelelően a határozat rendelkező részének a következőket kellett volna tartalmaznia:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy

- a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény 11/A. §-a (5) bekezdésének második mondata,

(8) bekezdése; 19. §-a (5) bekezdésének c) pontja; 23. §-a; 26. §-ának (2) bekezdése; 41. §-ának (1) bekezdése;

– a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény 14. §-a (1) bekezdésének q) pontja; 51. §-ának (7) bekezdése; 53. §-ának (1) bekezdése;

– az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény 10. §-ának az egyes egészségügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2005. évi CLXXXI. törvény 44. §-a (4) bekezdésének b) pontjával módosított (1) bekezdése;

– az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 143. §-a, 146. §-a, 146/A. §-a, 146/B. §-a, 149/B. §-a, 149/C. §-a, 149/D. §-a; az egyes egészségügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2005. évi CLXXXI. törvény 9. §-ával módosított 149/A. §-a;

– a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 1999. évi CXXIV. törvény 9. §-ának (3) bekezdése; 9/C. §-ának (6) bekezdése;

– az önálló orvosi tevékenységről szóló 2000. évi II. törvény 2. §-ának (10) bekezdése;

– a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló 2004. évi CXXXV. törvény 117. §-a (3) bekezdésének a) pontja és (6) bekezdése; 120. §-ának (4)–(6) bekezdése

alkotmányellenes, és e határozat közzétételének napjától megsemmisíti.

2. Az Alkotmánybíróság a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló 2004. évi CXXXV. törvény 86. §-ának (3) bekezdése, 87. §-ának (1) bekezdése, 91. §-ának (1)–(18) és (29)–(32) bekezdése, valamint 120. §-ának (3) bekezdése, (10)–(13) és (15) bekezdése tekintetében az eljárást megszünteti.

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András alkotmánybíró különvéleménye

1. Egyetértek a Határozat 1. pontjában a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló 2004. évi CXXXV. törvény (Kötv.) bevezető szövegéből a „valamint annak végrehajtásához kapcsolódóan egyes törvények módosításáról,” szövegrész alkotmányellenességének megállapításával és megsemmisítésével, egyben az erre vonatkozó határozati indokolással.

Ebből következően osztom a Határozat álláspontját a Határozat rendelkező része 2. és 3. pontjában a Kötv.-nek kifejezetten az állami költségvetésre vonatkozó szabályaihoz kapcsolt egyéb törvénymódosítások alkotmányellenességének megállapítása tárgyában.

Nem értek egyet a Határozat 2. és 3. pontjában foglalt törvénymódosítások megsemmisítésével.

2. Az Alkotmány 32/A. § (2) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság az alkotmányellenesség megállapítása esetén megsemmisíti a törvényeket és más jogszabályokat. Az Abtv. 43. §-a ezt a szigorú pozitív szabályt annyiban oldja, hogy az alkotmánysértés megállapítása és a megsemmisítés időbelileg elválhat egymástól, ha a jogbiztonság, vagy az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke ezt indokolja. (Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy a pro futuro megsemmisítés esetén, a megsemmisítés bekövetkeztéig, az alkotmánybírósági határozat, mint alkotmánysértést „megállapító” határozat funkcionál...)

Az Alkotmánybíróság gyakorlatától – az utólagos normakontroll hatáskörben eljárva – nem idegen az alkotmánysértés megállapításának és a megsemmisítésének elválasztott – pro futuro – mérlegelése, azaz teljes elválasztása és ennek megfelelően kizárólag az alkotmánysértést megállapító határozat meghozatala. [„Az Alkotmánybíróságnak az indítvány alapján az alkotmányellenesség megállapítása mellett döntenie kellett a (...) § megsemmisítésének tárgyában.” – tehát nem csak a megsemmisítés időpontjáról: 797/B/2001. AB határozat, ABH 2003, 1437, 1440.]

Az alkotmányellenesség Abtv.-ben szabályozott jogkövetkezményeinek alkalmazása során az Alkotmánybíróság következetesen érvényesítette (és érvényesíti) a jogbiztonság követelményét. Több határozatában kifejtette, hogy a jogbiztonság követelményeinek érvényesítésétől az Alkotmánybíróság saját működése körében sem tekinthet el: minden egyes – alkotmányellenességet megállapító – határozatában külön-külön kell mérlegelnie azt, hogy a jogbiztonság alkotmányos követelménye az alkotmányellenesség következményeinek levonása tekintetében milyen döntést kíván: „A jogszabály alkotmányellenességének következményeit minden esetben úgy kell rendezni, hogy az jogbiztonsághoz vezessen.” (ABH 2003, 1441.)

Az Alkotmánybíróság – fenti idézett – határozatában megállapította, hogy a vizsgált törvény már több mint két éve hatályos, jogviszonyok széles köre jött létre rendelkezései alapján, ezért az adott törvényszakasz „...megsemmisítése történjék az ex tunc vagy ex nunc hatállyal, már lezárt jogviszonyok tömegének felülvizsgálatát eredményezné, bizonytalanságot okozna a jogalkalmazásban. Az alkotmányellenesség következményeinek ily módon történő rendezése sértené a jogbiztonság követelményét. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság a (...) §-ának megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította.” [ABH 2003, 1441. – a határozat hivatkozik három korábbi határozatra is: 2/1991. (I. 29.) AB határozat, ABH 1991, 375, 376.; 18/1991. AB határozat, ABH 1991, 399, 400.; 723/B/1998. AB határozat, ABH 1999, 795, 799–800.]

Az Alkotmánybíróság alkotmánysértést megállapító döntést hozott a jogszabály kihirdetését követően, a hatálybalépés tekintetében, az „ésszerű idő” alkotmányossá-

gi (alkotmánybíróági) követelményének figyelmen kívül hagyása miatt. (723/B/1998. AB határozat, ABH 1999, 795.)

Megállapító határozatot hozott az Alkotmánybíróság a visszaható hatályú kötelezéseket tartalmazó (119/B/1992. AB határozat, ABH 1997, 567.), valamint az évközi adótehersökkentést előíró jogszabály (64/B/1997. AB határozat, ABH 1998, 954.) alkotmányossági felülvizsgálata során. Ez utóbbi ügyben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az 1996. március 27-én kihirdetett önkormányzati rendelet 1996. december 31-éig alkotmányellenes volt.

Az Alkotmánybíróságnak az alkotmánysértés megállapításának a megsemmisítéstől elválasztott önálló alkotmánybíróági döntést eredményező mérlegelése jellemzően a jogbiztonsági mércén, de adott esetben ún. „ésszerűségi” mércén, a jogbiztonság védelmét nem szolgáló megsemmisítés mellőzésén alapultak.

A jelen ügyben is alkalmazni kellett volna, alapvetően a jogállam meghatározó mércéjére, a jogbiztonságra tekintettel, az alkotmánysértés megállapításának és megsemmisítésének elválasztó mérlegelését az Alkotmány 32/A. § (2) bekezdése és az Alkotmány 2. § (1) bekezdése viszonyában, ez utóbbi alkotmányi rendelkezés előtérbe helyezésével.

A Határozat megállapítja, hogy a részleges közjogi érvénytelenségen alapuló megsemmisítések, a „... felsorolt törvényi rendelkezések megsemmisítése nem érinti a megsemmisített törvénnyel módosított (megváltoztatott) törvények – és a megsemmisített törvényi rendelkezések által a jogrendszerben végrehajtott más változások, módosítások, különösen a hatályon kívül helyezések – érvényességét.” (Határozat IV.3. pont)

A Határozatban alkalmazott megsemmisítés eltér az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatától, nevezetesen: az alkotmánysértő módosító és módosított jogszabályi rendelkezések együttes megsemmisítésétől. [Megjegyzem, hogy a jelen ügyben ennek alkalmazását – hivatkozva a megsemmisítésre irányuló indítvány elutasításának egy korábbi alkotmánybíróági határozat általam idézett indokolására is (ABH 2003, 1441.) – szintén nem tudtam volna elfogadni.]

Tekintettel arra, hogy az adott ügyben kizárólag formai alkotmánysértés megállapítására került sor, elegendő lett volna a Kötv.-hez kapcsolt törvényalkotási eljárás alkotmányellenességének kimondása, a módosító rendelkezések megsemmisítésének mellőzésével. A módosító rendelkezések közjogi funkciója ugyanis azzal teljesebben ment, hogy a módosító normákat a módosított törvények részévé tették.

Egy ilyen tartalmú határozatban indokolt lett volna arra is utalni, hogy a közjogi érvénytelenség a jövőben a módosított szabályok megsemmisítését is eredményezheti. Az Alkotmánybíróságnak a kizárólag közjogi érvénytelenségen (formai alkotmánysértésen) alapuló döntései ugyanakkor nem nélkülözhetik az időmúlás, a létrejött, teljese-

be ment jogviszonyok fennállásának tényét, mint a megsemmisítés mérlegelési szempontjait.

3. Az indítvány elbírálásának másodlagos mérlegelési szempontjaként figyelmet érdemelhetett volna az alkotmányos szervek közötti együttműködési kötelezettségre [8/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 54.; 52/1997. (I. 14.) AB határozat, ABH 1997, 345.] tekintettel az, hogy „... az elmúlt tizenöt év során (különösen az utolsó 7–8 évben) valójában gyakorlattá vált ...” (Határozat IV.1. pont) törvényszerkesztési eljárás alkotmánysértő voltát állapítja meg az Alkotmánybíróság. Első alkalommal állította fel a költségvetés jóváhagyása tárgyában az Alkotmány 19. § (3) bekezdés d) pontjára alapított mércét, e törvény kiemelt alkotmányossági védelmét. A formai alkotmányellenesség új okának meghatározása az alkotmánybíróági gyakorlatban, mint lehetséges megoldás, az ún. „halasztott jogkövetkezmény” alkalmazása. [29/1997. (IV. 19.) AB határozat, ABH 1997, 122.] A jelen ügyre vetítve ez azt jelenti, ha a költségvetési törvény a jövőben az e Határozatában megállapított formai alkotmánysértésben szenved, az alapot ad a törvény megsemmisítésére.

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

A különvéleményhez csatlakozom.

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Az Alkotmánybíróság 5/2006. (II. 15.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára és megsemmisítésére irányuló indítványok, valamint alkotmányjogi panaszok alapján – *dr. Bagi István, dr. Erdei Árpád és dr. Kiss László* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta az alábbi

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a helyi önkormányzati képviselők jogállásának egyes kérdéseiről szóló 2000. évi XCVI. törvény 5. § e) pontja alkotmányellenes, ezért azt megsemmisíti.

2. Az Alkotmánybíróság a helyi önkormányzati képviselők jogállásának egyes kérdéseiről szóló 2000. évi XCVI. törvény 5. § e) pontja konkrét ügyben való alkalmazásának megtiltása iránt benyújtott indítványokat elutasítja.

3. Az Alkotmánybíróság a helyi önkormányzati képviselők jogállásának egyes kérdéseiről szóló 2000. évi XCVI. törvény 10. § (3) bekezdése, valamint a 11. § (2) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványokat elutasítja.

4. Az Alkotmánybíróság a Baranya Megyei Bíróság Pk. 61.020/2003/2. számú, a Tolna Megyei Bíróság Pk. 20.149/2003/3. számú, a Tolna Megyei Bíróság Pk. 20.144/2003/3. számú és a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság Kpk. 20.093/2003/5. számú jogerős végzésével elbírált ügyekben benyújtott alkotmányjogi panaszokat visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

1. Az Alkotmánybírósághoz számos indítvány érkezett, amelyben az indítványozók a helyi önkormányzati képviselők jogállásának egyes kérdéseiről szóló 2000. évi XCVI. törvény (a továbbiakban: Ökj.tv.) 5. § e) pontja, valamint 11. § (2) bekezdése alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték. Az Alkotmánybíróság az indítványokat egyesítette és egy eljárásban bírálta el.

Az indítványozók az Ökj.tv. támadott szakaszait alapvetően azért sérelmezik, mert álláspontjuk szerint a rendelkezés az egészségügyi szolgáltatást az önkormányzattal kötött szerződés alapján végző háziorvosokat alkotmányellenesen zárja ki az önkormányzati képviselői tisztség viseléséből, illetőleg az önkormányzati bizottságok tevékenységéből.

2. Az Ökj.tv. 5. § e) pontja alapján nem lehet önkormányzati képviselő, aki, illetve akinek a személyes közreműködésével működő gazdasági társaság önkormányzati feladatot a képviselő-testülettel, a közgyűléssel (a továbbiakban együtt: képviselő-testület) vagy a képviselő-testület szervével kötött vállalkozási, megbízási szerződés vagy munkaszerződés alapján lát el.

a) Az indítványozók többsége szerint a támadott rendelkezés sérti az Alkotmány 70. § (1) bekezdésében szabályozott passzív választójogot, mert korlátozza a hatálya alá tartozó személyeket abban, hogy önkormányzati képviselővé választhatók legyenek. Egyes indítványozók az Alkotmány 70. § (4) bekezdésében szabályozott közhivatal-viseléshez való jog sérelmében jelölték meg a vitatott

szabály alkotmányellenességét. Álláspontjuk szerint az alkotmányos jog sérelme azzal valósul meg, hogy az Ökj.tv. 5. § e) pontja az érintett személyeket alkotmányos indokok nélkül zárja ki a közhivatali tisztség viseléséből.

b) A vitatott rendelkezés alkotmányellenességének indoklásaként több indítványozó is hivatkozik az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében szabályozott jogállamiságból folyó jogbiztonság követelményének sérelmére. Álláspontjuk szerint mivel az Ökj.tv. nem határozza meg egyértelműen azok körét, akikre az összeférhetlenségi ok vonatkozik, olyan mértékben teszi kiszámíthatatlanná az összeférhetlenség érvényesíthetőségét, amely a jogalkalmazás során nem oldható fel. Ilyen nem egyértelmű, jogértelmezéssel fel nem oldható tényállási elemként jelölik meg az önkormányzati feladatot ellátó gazdasági társaságban való személyes közreműködés fogalmát.

c) Az indítványozók többségének álláspontja szerint a kifogásolt szakasz sérti az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésében foglalt egyenlő elbánás (a hátrányos megkülönböztetés tilalmának) követelményét. Az indítványozók többsége a jogegyenlőség sérelmét abban látja, hogy amíg a vitatott rendelkezés alapján a egészségügyi alapellátási feladatokat vállalkozásban területi ellátási felelősséggel ellátó, illetőleg gazdasági társaság „személyes közreműködőjeként” ellátó háziorvos tevékenysége összeférhetetlen a helyi önkormányzati képviselői megbízatással, addig annak a képviselő-testület által kinevezett háziorvosnak a tevékenysége, aki közalkalmazotti jogviszonyban látja el a háziorvosi feladatokat, nem minősül összeférhetetlennek. Holott ez utóbbi háziorvosok függősége az önkormányzattól és közvetlenül a képviselő-testülettől sokkal erősebb, mint a vállalkozó háziorvosoké.

Egyik indítványozó emellett a vitatott szabály további diszkriminatív elemeire is rámutat. Az indítványozó álláspontja szerint hátrányos megkülönböztetést tartalmaz a rendelkezés amiatt is, mert csak az önkormányzati feladatot gazdasági társasági formában ellátó szervezetben való személyes közreműködést minősíti a törvény az önkormányzati képviselői megbízatással összeférhetetlennek. Ha az önkormányzat a feladatot költségvetési intézmény vagy közhasznú szervezet (alapítvány, közhasznú társaság) útján látja el, a szervezet tevékenységében személyesen közreműködők esetében a gazdasági összeférhetlenséget megalapozó indokok ugyanúgy fennállnak, mint a gazdasági társaság esetén.

Ez az indítványozó az 54/1995. (IX. 15.) AB határozatra hivatkozással rámutat arra is, hogy a vitatott szabály azért is sérti az Alkotmány 70/A. §-át, mert különböző jogi helyzetben levő jogalanyokat egyenlőként kezel és az egyenlőtlen azonos szabályozás alá vonása sérti az egyenlő elbánás követelményét.

d) Egyes indítványozók álláspontja szerint az Ökj.tv. 5. § e) pontja – azáltal, hogy a benne foglalt összeférhetlenségi szabály következtében a háziorvos választani kényszerül az önkormányzati képviselői megbízatás és a foglalkozása között és a képviselői megbízatás érdekében

fel kell hagynia foglalkozásával, vállalkozásával – sérti az Alkotmány 70/B. §-ában szabályozott, a foglalkozás szabad megválasztásához való jogot és a 9. § (2) bekezdése szerinti vállalkozáshoz való jogot, és ezáltal az Alkotmány 13. § (1) bekezdésében foglalt tulajdonjogot is, ami az egyéni cselekvési autonómia alapja.

e) A benyújtott indítványok közül több támadta az Ökj.tv. 5. § e) pontját az Alkotmánynak a helyi önkormányzatokra vonatkozó 42. §-ával, 44. § (1) bekezdésével, illetve a 44. § egészével, 44/A. § (1) bekezdés a) és b) pontjával, valamint 44/C. §-ával összefüggésben. Az indítványozók álláspontja szerint az Ökj.tv. 5. § e) pontja szükségtelenül avatkozik bele a helyi közelet működésébe, ezáltal csorbitja a választópolgároknak a helyi önkormányzathoz való jogát (42. §), mivel korlátozza a helyi közösségek tagjait abban, hogy szabadon eldöntsék, kit tartanak méltónak arra, hogy a közös döntések meghozatalánál a képviselőket ellássa, így a választópolgárok nem dönthetnek szabadon az általuk választott képviselő-testület személyi összetételéről. Ezen összeférhetlenségi szabály következtében sérülnek a helyi önkormányzatoknak az Alkotmány 44/A. § (1) bekezdésében szabályozott alapjogai is, mivel a vitatott összeférhetlenségi szabály korlátozza az önkormányzatot is abban, hogy szabadon döntson az önkormányzati feladatok vállalásáról, az önkormányzati feladatok ellátásának módjáról. Egyik indítványozó álláspontja szerint a vitatott szabályban megfogalmazott összeférhetlenségi okok sértik az önkormányzat szerződéskötési szabadságát is. Az Alkotmány 44/C. §-ának sérelme azzal valósul meg, hogy az önkormányzatok alapjogainak az itt vázolt korlátozása nem az országgyűlési képviselők minősített többségével elfogadott törvénnyel történt, habár az Ökj.tv. az önkormányzatok alapjogait korlátozó rendelkezést tartalmaz.

f) Az indítványozók egy része az Ökj.tv. 5. § e) pontját ellentétesnek tartja az Alkotmány 8. § (1) bekezdésével, amely az állam elsőrendű kötelezettségét fogalmazza meg az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogainak tiszteletben tartása és védelme terén. Két indítványozó hivatkozott az Alkotmány 8. § (2) bekezdésére, amelyet – álláspontjuk szerint – az 5. § e) pont azzal sért meg, hogy az eddig említett alkotmányos jogok tartalmát lényegesen és indokolatlanul korlátozza.

3. Több indítványozó megsemmisíteni kéri az Ökj.tv. 11. § (2) bekezdését, amely az önkormányzati képviselő-testület bizottságának nem képviselő tagjára vonatkozóan tartalmaz összeférhetlenségi rendelkezéseket. Nem lehet a képviselő-testület bizottságának tagja az Ökj.tv. 5. §-ának hatálya alá tartozó köztisztviselő, tisztségviselő vagy egyéb személy. Az indítványozók szerint mivel ez a szabály visszautal az Ökj.tv. 5. §-ára – benne az 5. § e) pontjára – ez a rendelkezés ugyanazon okokból alkotmányellenes, mint az Ökj.tv. 5. § e) pontja. Az indítványozók rámutatnak arra is, hogy a jogalkotó a kifogásolt összeférhetlenségi okok megfogalmazása során nem volt

tekintettel a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 24. § (2) bekezdésére, mely szerint a bizottságokba indokolt beválasztani a feladatkörében szolgáltatást nyújtó jelentősebb szervezetek képviselőjét, társadalmi szervezet küldöttjét, a szolgáltatást igénybe vevő más állampolgárt.

4. Az egyik indítványozó alkotmányellenesnek tartja az Ökj.tv. 10. § (3) bekezdését is, amely arról rendelkezik, hogy összeférhetlenség megállapítása miatt benyújtott jogorvoslati kérelem esetén a bíróság nemperes eljárásban határoz, az érintett önkormányzati képviselő meghallgatása az eljárásban a bíróság mérlegelésétől függ, és a bíróság döntése ellen további jogorvoslatnak nincs helye. Az Ökj.tv.-nek ez a rendelkezése az indítványozó szerint sérti az Alkotmány 57. § (1) bekezdésében foglalt, a tisztességes tárgyaláshoz való jogot. Tekintettel arra, hogy az összeférhetlenség megállapítása alkotmányos alapjogot érint, az ezzel összefüggő eljárásra is vonatkozik az 57. § (1) bekezdés. Ezzel szemben a bíróság tárgyalás tartása nélkül hozza meg határozatát, így az indítványozónak nincs lehetősége az érveit kifejteni, a bíróság az összeférhetlenség kimondását kérelmező közigazgatási hivatal érveit alapján hozza meg a döntését. A bírói határozat elleni fellebbezés kizárása sérti a jogorvoslatihoz való jogot is. A jogorvoslati jog korlátozása tárgyában az Alkotmány 57. § (5) bekezdésnek megfelelően a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával dönthetett volna a jogalkotó.

5. Az Ökj.tv. 5. § e) pontjával összefüggésben benyújtott alkotmányjogi panaszokban az indítványozók azt kérték, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott törvényi rendelkezés alkotmányellenességét az Alkotmánynak a jelen határozatban megjelölt rendelkezéseire nézve, és állapítsa meg az alkotmányjogi panaszok alapját képező konkrét ügyekben az 5. § e) pont alkalmazhatóságának tilalmát. Az egyik indítványozó az alkotmányellenesség megállapítását és az alkalmazási tilalom kimondását kérte az Ökj.tv. 10. § (3) bekezdésére nézve is.

Az alkotmányjogi panaszokat a
Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 20.255/2003/2.
Pest Megyei Bíróság 2.Kpk.26.100/2003/4.
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság
Pk.20.423/2003/3.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság
1.Kpk.20.415/2003/5.
Pest Megyei Bíróság 2.Kpk.26.161/2003/8.
Pest Megyei Bíróság 2.Kpk.26.160/2003/3.
Baranya Megyei Bíróság Pk.61.020/2003/2.
Csongrád Megyei Bíróság 4.Pk.20.337/2003/2.
Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság
Kpk.20.064/2003/6.
Fejér Megyei Bíróság Kpk.20.199/2003/2.
Tolna Megyei Bíróság Pk.20.148/2003/4.
Tolna Megyei Bíróság Pk.20/144/2003/3.

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság
12.Pk.20.336/2003/5.
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság
19.Pk.20.473/2003/5.
Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 3.Pk.20.518/2003/2.
Tolna Megyei Bíróság Pk.20.143/2003/5.
Tolna Megyei Bíróság Pk.20.149/2003/3.
Baranya Megyei Bíróság Pk.61.027/2003/2.
Bács-Kiskun Megyei Bíróság 5.Pk.20.571/2003/4.
Baranya Megyei Bíróság Pk.61.028/2003/2.
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság
12.Pk.20.378/2003/4.
Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság
Kpk. 20.093/2003/5.
Heves Megyei Bíróság 2.Pk.20.312/2003/3.
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság
19.Pk.20.594/2003/5.
Pest Megyei Bíróság 2.K.26.261/2003/6.
Pest megyei Bíróság 2.Kpk.26.290/2003/3.
Veszprém Megyei Bíróság 8.Pk.20.545/2003/4.
Pest Megyei Bíróság 2.Kpk.26.508/2003/3. számú,
összeférhetetlenség megállapítására irányuló nem peres
eljárásban hozott, jogerős végzéssel elbírált ügyekben
nyújtották be.

6. A Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény módosításáról szóló 2002. évi LXI. törvény 7. §-a 2004. május 1-jei hatállyal módosította az Alkotmány 70. §-át. A hatályos szabályozás szerint a helyi önkormányzati képviselői választásokon való részvételre vonatkozó rendelkezés az Alkotmány 70. § (2) bekezdésében került szabályozásra, a közhivatal viselésére vonatkozó rendelkezés pedig az Alkotmány 70. § (6) bekezdésében található. A két alapvető joggal kapcsolatos vizsgálatot ezért az Alkotmánybíróság a 70. § (2) bekezdés, valamint (6) bekezdésére nézve végezte el.

II.

1. Az Alkotmánynak az indítványokban hivatkozott szakaszai:

„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”

„8. § (1) A Magyar Köztársaság elismeri az ember sértetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait, ezek tiszteletben tartása és védelme az állam elsőrendű kötelessége.

(2) A Magyar Köztársaságban az alapvető jogokra és kötelességekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, alapvető jog lényeges tartalmát azonban nem korlátozhatja.”

„9. § (2) A Magyar Köztársaság elismeri és támogatja a vállalkozás jogát és a gazdasági verseny szabadságát.”

„12. § (2) Az állam tiszteletben tartja az önkormányzatok tulajdonát.”

„13. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a tulajdonhoz való jogot.”

„42. § A község, a város, a főváros és kerületei, valamint a megye választópolgárainak közösségét megilleti a helyi önkormányzás joga. A helyi önkormányzás a választópolgárok közösségét érintő helyi közügyek önálló, demokratikus intézése, a helyi közhatalomnak a lakosság érdekében való gyakorlása.”

„44. § (1) A választópolgárok a helyi önkormányzást az általuk választott képviselőtestület útján, illetőleg helyi népszavazással gyakorolják.

(2) A képviselő-testület tagjainak és a polgármesternek a választását – az időközi választás kivételével – az előző általános választást követő negyedik év október hónapjában kell megtartani.

(3) A képviselő-testület megbízatása az önkormányzati általános választás napjáig tart. A jelöltek hiányában elmaradt választás esetén a képviselő-testület megbízatása meghosszabbodik az időközi választás napjáig. A polgármester megbízatása az új polgármester megválasztásáig tart.

(4) A képviselő-testület a megbízatásának lejártá előtt – a helyi önkormányzatokról szóló törvényben meghatározott feltételek szerint – kimondhatja a feloszlását. A feloszlás és a feloszlás [19. § (3) bek. l) pont] a polgármester megbízatását is megszünteti.”

„44/A. § (1) A helyi képviselőtestület:

a) önkormányzati ügyekben önállóan szabályoz és igazgat, döntése kizárólag törvényességi okból vizsgálható felül,

b) gyakorolja az önkormányzati tulajdon tekintetében a tulajdonost megillető jogokat, az önkormányzat bevételeivel önállóan gazdálkodik, saját felelősségére vállalkozhat, (...)”

„44/C. § A helyi önkormányzatokról szóló törvény elfogadásához a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges. Ugyanilyen szavazataránnyal elfogadott törvényben korlátozhatók az önkormányzatok alapjai.”

„57. § (1) A Magyar Köztársaságban a bíróság előtt mindenki egyenlő, és mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelességeit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság igazságos és nyilvános tárgyaláson bírálja el.

(...)

(5) A Magyar Köztársaságban a törvényben meghatározottak szerint mindenki jogorvoslattal élhet az olyan bírósági, közigazgatási és más hatósági döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. A jogorvoslati jogot – a jogviták ésszerű időn belüli elbírálásának érdekében, azzal arányosan – a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvény korlátozhatja.”

„70. § (2) A Magyar Köztársaság területén lakóhellyel rendelkező minden nagykorú magyar állampolgárt és az Európai Unió más tagállamának a Magyar Köztársaság területén lakóhellyel rendelkező nagykorú állampolgárát megilleti az a jog, hogy a helyi önkormányzati képviselők és a polgármesterek választásán választható és – amennyiben a választás, illetve a népszavazás napján a Magyar Köztársaság területén tartózkodik – választó legyen, valamint helyi népszavazásban és népi kezdeményezésben részt vegyen. Polgármesterré és fővárosi főpolgármesterré magyar állampolgár választható.”

(...)

„70. § (6) Minden magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy rátermettségének, képzettségének és szakmai tudásának megfelelően közhivatalt viseljen.”

„70/A. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.

(2) Az embereknek az (1) bekezdés szerinti bármilyen hátrányos megkülönböztetését a törvény szigorúan bünteti.

(3) A Magyar Köztársaság a jogegyenlőség megvalósulását az esélyegyenlőségek kiküszöbölését célzó intézkedésekkel is segíti.”

„70/B. § (1) A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a munkához, a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához.”

2. Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvénynek (a továbbiakban: Abtv.) az alkotmányjogi panaszra vonatkozó szabályai:

„48. § (1) Az Alkotmányban biztosított jogainak megsértése miatt alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz az, akinek a jogsérelme az alkotmányellenes jogszabály alkalmazása folytán következett be, és egyéb jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, illetőleg más jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

(2) Az alkotmányjogi panaszt a jogerős határozat kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani.”

3. Az Ötv.-nek az indítványozók által hivatkozott rendelkezései:

„19. § (1) A települési képviselő a település egészéért vállalt felelősséggel képviseli a választóinak az érdekeit. Részt vehet a képviselő-testület döntéseinek előkészítésében, végrehajtásuk szervezésében és ellenőrzésében. A települési képviselők jogai és kötelességei azonosak. A települési képviselő az alakuló ülésen, illetve a megválasztását követő ülésen a 32. § szerint esküt tesz.”

„24. § (2) A bizottságba indokolt beválasztani a feladatköre szerinti területen szolgáltatást nyújtó jelentősebb szervezet képviselőjét, társadalmi szervezet küldöttjét, a szolgáltatást igénybe vevő más választópolgárt.”

4. Az Ökj.tv.-nek az Alkotmánybíróság által vizsgált rendelkezései:

„5. § Az önkormányzati képviselő nem lehet:

(...)

e) aki, illetve akinek a személyes közreműködésével működő gazdasági társaság önkormányzati feladatot a képviselő-testülettel vagy a képviselő-testület szervével kötött vállalkozási, megbízási szerződés vagy munkaszerződés alapján lát el,

(...)”

„10. § (1) Az érintett önkormányzati képviselő az összeférhetlenségét megállapító, illetőleg a megbízatása megszűnését a 2. § e) pontja alapján kimondó képviselő-testületi határozat felülvizsgálatát kérheti – jogszabálysértésre hivatkozással – a határozat kézhezvételétől számított 8 napon belül a fővárosi, megyei bíróságtól.

(2) A fővárosi, megyei közigazgatási hivatal vezetője a fővárosi, megyei bíróságnál kezdeményezheti az önkormányzati képviselő összeférhetlenségének a kimondását, ha a képviselő-testület nem dönt az összeférhetlenségről vagy döntése jogszabálysértő.

(3) A bíróság a kérelemről – annak beérkezésétől számított 30 napon belül – nemperes eljárásban, három hivatásos bíróból álló tanácsban határoz. A bíróság az érintett önkormányzati képviselőt, a polgármestert vagy a keresettel megtámadott határozatot hozó képviselő-testület képviselőjét, illetőleg a kereset előterjesztőjét meghallgathatja. A bíróság döntése ellen további jogorvoslatnak helye nincs.”

„11. § (2) A bizottság tagja nem lehet az 5. §-ban meghatározott köztisztviselő, tisztségviselő vagy egyéb személy.”

III.

Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy a benyújtott alkotmányjogi panaszok megfelelnek-e az Abtv. által az alkotmányjogi panasszal szemben támasztott követelményeknek.

Az Abtv. 48. § (1) bekezdése szerint az Alkotmányban biztosított jogainak megsértése miatt alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz az, akinek a jogsérelme az alkotmányellenes jogszabály alkalmazása folytán következett be, és egyéb jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, illetőleg más jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A (2) bekezdés értelmében az alkotmányjogi panaszt a jogerős határozat kézbesítésétől számított

60 napon belül lehet az Alkotmánybírósághoz írásban benyújtani.

Azoknak az alkotmányjogi panaszoknak az esetében, amelyeknél a bírósági végzésből nem volt megállapítható, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 48. § (2) bekezdésében írt határidőben nyújtotta be, az Alkotmánybíróság főtítkára a határidő igazolására szolgáló tértivevény másolatának megküldésére hívta fel az indítványozókat. A hiánypótlási felhívásnak az indítványozók a Baranya Megyei Bíróság Pk.61.020/2003/2. számú, a Tolna Megyei Bíróság Pk.20.144/2003/3. számú, végül a Tolna Megyei Bíróság Pk.20.149/2003/3. számú végzésével jogerősen lezárt ügyekben nem tettek eleget.

A rendelkezésre álló iratok tanúsága szerint a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság Kpk. 20.093/2003/5. számú végzésével jogerősen elbírált ügyben az indítványozó a bírósági határozatot 2003. április 8.-án vette kézhez, a június 23-án kelt alkotmányjogi panasz 2003. június 26-án érkezett az Alkotmánybírósághoz. Ez az indítvány elkesett.

Az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 29. § e) pontja alapján az Alkotmánybíróság az indítványt visszautasítja, ha a benyújtott alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 48. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek. Az Alkotmánybíróság ugyanezen szakasz d) pontja alapján visszautasítja az indítványt, ha az indítványozó a hiánypótlási felhívásnak nem tesz eleget, és emiatt az indítvány érdemben nem bírálható el.

Az ügyrend e rendelkezéseire tekintettel a fenti alkotmányjogi panaszokat az Alkotmánybíróság visszautasította.

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a többi alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 48. § (1) bekezdésében előírt feltételeknek. Az alkotmányjogi panaszokat, olyan a 2002. évi önkormányzati választásokon helyi képviselővé választott orvosok nyújtották be, akik esetében a képviselő-testület, illetőleg bíróság az összeférhetetlenséget az Ökj.tv. 5. § e) pontja alapján állapította meg és ennek következtében önkormányzati képviselői megbízatásuk megszűnt. Erre tekintettel a bírósági eljárásban alkalmazott összeférhetetlenségi szabályok alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozták és kérték azt is, hogy az Alkotmánybíróság mondja ki azt is, hogy az alkotmányellenes jogszabály az ügyükben nem alkalmazható. Mindegyik kérelmező az összeférhetetlensége ügyében döntést hozó megyei bíróság végzése ellen nyújtotta be az indítványát, amely végzés ellen az Ökj.tv. 10. § (3) bekezdése alapján további jogorvoslatnak nincs helye.

Ezeket az alkotmányjogi panaszokat az Alkotmánybíróság érdemben bírálta el.

IV.

Az indítványok részben megalapozottak.

Az Alkotmány nem tartalmaz rendelkezéseket a helyi önkormányzati képviselők jogállására, így nincsenek alkotmányi szabályok az önkormányzati képviselők összeférhetetlenségére sem. Ebből következően a törvényhozó nagyfokú döntési szabadsággal rendelkezik a helyi önkormányzati képviselők jogállásának – ezen belül az összeférhetetlenségi okok – szabályozása során, szabályozási önállóságának korlátját az jelenti, hogy az összeférhetlenségi okok szabályozása nem lehet ellentétes az Alkotmány rendelkezéseivel, az Alkotmányban szabályozott alapvető jogot nem sérthet.

Az Alkotmánybíróság az önkormányzati képviselők összeférhetetlenségére vonatkozóan az Ökj.tv.-ben megállapított szabályok alkotmányosságát még nem vizsgálta. Az önkormányzati képviselői megbízatást érintő összeférhetlenségi szabály alkotmányosságáról eddigi gyakorlatában akkor döntött, amikor törvény valamely más közhivatal betöltésével minősítette ellentétesnek az önkormányzati képviselői pozíció betöltését. Az országgyűlési képviselőkre, valamint a polgármesterekre vonatkozó összeférhetlenségi szabályok alkotmányossági vizsgálata során azonban állást foglalt az összeférhetlenség szabályozásának olyan alkotmányossági kérdéseiben, amely állásfogalások az önkormányzati képviselőkre vonatkozó összeférhetlenségi szabályok alkotmányosságának megítélésénél irányadók.

Az Alkotmánybíróság elsőként az indítványozók által leggyakrabban felhívott alkotmányi rendelkezések [70. § (2) bekezdés, 70. § (6) bekezdése, 70/A. §] alapján vizsgálta a vitatott rendelkezések alkotmányosságát.

1. Az indítványozók döntő többségének álláspontja szerint az Ökj.tv. vitatott szabályában foglalt összeférhetlenségi szabály – mivel kizárja az önkormányzati képviselővé választás lehetőségét – alkotmányellenesen korlátozza az érintetteknek az Alkotmány 70. § (2) bekezdésében biztosított passzív választójogát.

Az Alkotmánybíróság a képviselői összeférhetlenség alkotmányossági vizsgálatára irányuló korábbi határozataiban elvi jelleggel mutatott rá arra, hogy az összeférhetlenségi szabályok nem tekinthetők a passzív választójogot korlátozó szabályoknak. A passzív választójog és az összeférhetlenség ugyan összefüggésben állnak egymással, mégis a két jogintézmény egymástól elhatárolandó. A választójogot az Alkotmány 70. §-a alapvető jogként szabályozza, amelynek korlátait maga az Alkotmány határozza meg. Más jogintézmény az összeférhetlenség, amely nem akadályozza a képviselő megválasztását, rendeltetése a képviselő megválasztásával létrejött összeférhetlenségi helyzet megszüntetése. [16/1994. (III. 25.) AB határozat, ABH 1994, 79, 81.]

Hasonlóképpen foglalt állást a passzív választójog és az összeférhetetlenség viszonyát illetően az Alkotmánybíróság a 962/B/1992. AB határozatában is, amelyben a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvénynek azt a szabályát vizsgálta, mely szerint a köztisztviselő nem lehet helyi önkormányzati képviselő annál az önkormányzatnál, amely az őt alkalmazó közigazgatási szerv illetékességi területén működik. Megállapította, hogy „[e]z az összeférhetetlenségi szabály nem korlátozza a köztisztviselőt az Alkotmány 70. § (1) bekezdésében biztosított aktív és passzív választójoga gyakorlásában. E rendelkezés alapján nincs akadálya annak, hogy a köztisztviselő a helyi önkormányzati választásokon jelöltként induljon és a választásokon őt helyi önkormányzati képviselővé – akár az őt alkalmazó közigazgatási szerv illetékességi területén működő helyi önkormányzat képviselőjévé is – megválasszák. Ha a választás eredményeként a Ktv. 21. § (1) bekezdésében szabályozott összeférhetetlenségi helyzet keletkezik, a köztisztviselő a Ktv. 22. §-ában foglaltaknak megfelelően köteles az összeférhetetlenségi okot bejelenteni és megszüntetni, ha ezt nem teszi megszűnik a közszolgálati viszonya.” (ABH 1995, 627, 629.)

Az Ökj.tv. 5. §-ában szabályozott összeférhetetlenségi okok sem érintik az érintettek passzív választójogát, nem képezik akadályát annak, hogy akik esetében ezek az összeférhetetlenségi okok fennállnak az önkormányzati választásokon képviselő jelöltként induljanak és őket helyi képviselővé válasszák. Az Ökj.tv. 8. §-a azt írja elő, hogy a képviselő a vele szemben fennálló összeférhetetlenségi okot köteles haladéktalanul bejelenteni a polgármesternek és megbízólevelének átvételétől számított 30 napon belül az összeférhetetlenséget megszüntetni.

Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Ökj.tv. 5. § e) pontjával összefüggésben az Alkotmány 70. § (2) bekezdésében szabályozott passzív választójog sérelme nem állapítható meg.

2. Az önkormányzati képviselőkkel szemben megállapított összeférhetetlenségi szabályok, amennyiben akadályt képezik a képviselői megbízatás betöltésének, az Alkotmány 70. § (6) bekezdésében szabályozott közhivatal viseléséhez való jog korlátozását eredményezhetik.

Az Alkotmánybíróság több határozatában értelmezte a közhivatal viseléséhez való jog tartalmát. E határozataiban rámutatott arra, hogy ez az alkotmányos jog a közhatalom gyakorlásában való részvétel általános alapjogát garantálja. [39/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997, 263, 275.]

Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy az Alkotmányban szabályozott közhivatal viseléshez való jog alapján senkinek nincs Alkotmányból folyó alanyi joga, meghatározott közhivatal, illetőleg közhivatalok betöltéséhez. Az Alkotmány 8. § (2) bekezdése alapján törvény a közhivatal viseléséhez való jogot szabályozhatja, a közhivatal betöltését feltételekhez kötheti. (962/B/1992. AB határozat, ABH 1995, 627, 629.)

A szabályozás joga az Alkotmány 8. § (2) bekezdésében szabályozott keretek között illeti meg a jogalkotót, nem alkothat olyan szabályokat, amelyek a közhivatal viseléshez való jog lényeges tartalmát korlátoznák, azaz a korlátozás akkor tekinthető alkotmányosnak, ha a korlátozásnak alkotmányos indoka van (valamely alkotmányban szabályozott alapvető jog, vagy valamely alkotmányos cél, érték érvényesítéséhez elkerülhetetlenül szükséges) és arányos.

Az összeférhetetlenségi okok alkotmányosságának elbírálása során eddig ilyen alkotmányos indoknak tekintette az Alkotmánybíróság az Alkotmányban szabályozott hatalommegosztás érvényesítését, az állam gazdasági semlegességének, a közélet tisztaságának, a képviselő függetlenségének biztosítását, a gazdasági és politikai funkciók összefonódásának, a nemkívánatos érdekérvényesítés, befolyással való visszaélés megakadályozását. (1158/B/1990. AB határozat, ABH 1991, 547, 549.; 30/1997. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1997, 130.; 55/1994. (XI. 10.) AB határozat, ABH 1994, 296.)

Az Ökj.tv. 5. § e) pontja gazdasági összeférhetetlenségi helyzeteket szabályoz. Az önkormányzati képviselő nem köthet önkormányzati feladatellátásra szóló vállalkozási, megbízási, vagy munkaszerződést azzal az önkormányzattal, amely önkormányzat képviselő-testületének tagja, és nem működhet közre személyesen annak a gazdasági társaságnak a tevékenységében, amely az önkormányzattal kötött szerződés alapján vállalta át önkormányzati feladat elvégzését, illetőleg nem tarthat fenn ilyen jogviszonyt, miután képviselővé választották. A vitatott összeférhetlenségi okok szabályozásának alkotmányos indoka az, hogy az önkormányzattal fennálló szerződés gazdasági érdekeltiségi, illetőleg függőségi viszonyokat teremt és a képviselő függetlenségének biztosítása, a közélet tisztasága, a befolyással való visszaélés megakadályozása megkívánja, hogy a jog elejét vegye az ilyen kapcsolatokban a szolgáltatói és a politikai funkciók, a megbízói és a megbízotti, a megbízói és a vállalkozói, valamint a munkáltatói és munkavállalói pozíciók összekapcsolódásának.

Ez a szabályozás nem zárja ki, csupán feltételekhez köti és annyiban korlátozza a közhivatal viselésének lehetőségét, hogy a képviselőnek az összeférhetlenségi helyzet létrejöttékor választania kell a közfunkciója és a foglalkozása között.

Ezen alkotmányos indokokra tekintettel önmagukban a vitatott rendelkezésben megállapított összeférhetlenségi okok nem eredményezik az Alkotmány 70. § (6) bekezdésében szabályozott közhivatal viseléshez való jog alkotmányellenes korlátozását.

3. Az indítványozók álláspontja szerint a kifogásolt összeférhetlenségi szabály sérti az Alkotmány 70/A. §-ában szabályozott jogegyenlőség követelményét.

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványok e tekintetben megalapozottak.

Az Alkotmánybíróság kialakult gyakorlata szerint az Alkotmány 70/A. §-ában foglalt rendelkezést a jogegyen-

lőség általános elvét megfogalmazó alkotmányi követelményként értelmezte. E határozataiban az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy az Alkotmány e rendelkezése az azonos szabályozási körbe vont jogalanyok közötti olyan alkotmányos indok nélkül tett megkülönböztetést tiltja, amelynek következtében egyes jogalanyok hátrányos helyzetbe kerülnek. Kimondta, hogy az alkotmányi tilalom elsősorban az alkotmányos alapjogok tekintetében tett megkülönböztetésekre terjed ki, abban az esetben, ha a megkülönböztetés nem alapvető alkotmányos jog tekintetében történt, az eltérő szabályozás alkotmányellenessége akkor állapítható meg, ha az az emberi méltósághoz való jogot sérti. Az Alkotmánynak ez az általános jogegyenlőségi követelménye arra vonatkozik, hogy az állam, mint közhatalom a jogok és kötelezettségek elosztása során köteles egyenlőként – egyenlő méltóságú személyként – kezelni a jogalanyokat, a jogalkotás során a jogalkotónak mindegyikük szempontjait azonos körültekintéssel, elfogulatlansággal és méltányossággal kell értékelnie. [9/1990. (IV. 25.) AB határozat, ABH 1990, 46, 48.; 21/1990. (X. 4.) AB határozat, ABH 1990, 73, 77–78.; 61/1992. (XI. 20.) AB határozat, ABH 1992, 280, 281–282.; 35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 197, 203–204.; 30/1997. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1997, 130, 138–140., 39/1999. (XII. 21.) AB határozat, ABH 1999, 325, 342–344.; 37/2002. (IX. 4.) AB határozat ABH 2002, 230, 241–242. stb.]

Az Ökj.tv. 5. § e) pontjában szabályozott összeférhetlenségi okok alapján megállapítható, hogy a jogalkotó ennek a jogegyenlőségből folyó kötelezettségének nem tett eleget.

A jogalkotónak a helyi önkormányzati képviselői megbízással összeférhetetlen jogi helyzetek megállapítása során sokféle szempontot kell figyelembe vennie, különböző érdekeket kell egyeztetnie ahhoz, hogy a törvényben megállapított összeférhetlenségi okok a megyei, fővárosi és a különböző lakosságszámú települési önkormányzatokban egyaránt alkalmazhatók legyenek, anélkül, hogy a képviselőt ösztönöznie kellene, illetve az önkormányzati feladatellátást aránytalanul megnehezítenék. Ezért a törvényhozónak nagyfokú szabadsága van a tekintetben, hogy a gazdasági összeférhetlenség szabályozása során milyen célok érdekében, milyen tevékenységeket minősít olyannak, amely az önkormányzati képviselői megbízással összeférhetetlen. Azonban az Alkotmány 70/A. §-ából fakadó követelmény az, hogy a törvényalkotónak az összeférhetlenség szabályozása során az összeférhetlenség kimondására alapot adó, alkotmányosan indokolható szempontokat figyelembe véve azonos ismérvek alapján kell kimunkálnia az összeférhetlenségi okokat. Az azonos ismérvek nem következetes alkalmazása, nevezetesen az, ha azonos alkotmányos indokok fennállása esetén bizonyos tevékenységeket összeférhetetlennek minősít a törvényhozó, másokat pedig nem, ez a jogalanyok közötti

alkotmányellenes megkülönböztetéshez vezet. [Hasonlóan értelmezte a jogegyenlőség követelményét és hasonlóan foglalt állást az Alkotmánybíróság a 60/1994. (XII. 24.) AB határozatában (ABH 1994, 342, 358.), amelyben az egyes fontos tisztségeket betöltő személyek ellenőrzéséről szóló 1994. évi XXIII. törvény ellenőrzés alá vont személyi körre vonatkozó rendelkezéseinek alkotmányellenességét az Alkotmány 70/A. §-ának sérelmére hivatkozással megállapította.]

Az azonos ismérvek alkalmazásának hiányára utal, hogy amíg a törvényhozó az önkormányzati képviselői megbízással összeférhetetlennek minősítette az Ökj.tv. 5. § e) pontjában meghatározott szerződési kapcsolatokat, addig nem nyilvánított összeférhetlenségi okká olyan jogi helyzeteket, amelyekben a képviselő hasonló, vagy szorosabb függőségi, illetőleg érdekeltségi viszonyban áll az önkormányzattal. A vitatott szabály összeférhetetlennek minősíti az önkormányzattal munkaszerződés alapján fennálló jogviszonyokat, de nem minősíti összeférhetetlennek azokat a közalkalmazotti jogviszonyokat (önkormányzati intézmények vezetői, az önkormányzattal közalkalmazotti jogviszonyban álló háziorvos stb.), amelyben az alapvető munkáltatói jogok (kinevezés, felmentés, összeférhetlenség megállapítása, fegyelmi jogkör) gyakorlása a képviselő-testület hatáskörébe tartozik, s ennek következtében betöltött munkaköre kapcsán rendkívül szoros hierarchikus függőségi viszonyban áll azzal a testülettel, amelynek tagja. A vitatott szabály alapján nem lehet képviselő az, akinek személyes közreműködésével működő gazdasági társaság önkormányzati feladatot az önkormányzattal kötött szerződés alapján lát el. Az önkormányzat nem csak gazdasági társasággal köthet a feladatkörébe tartozó közszolgáltatási feladatok ellátására szerződést, a nem gazdasági társasági formában működő szervezetek tevékenységében való személyes közreműködés nem minősül összeférhetetlennek. A gazdasági társaság tevékenységében való személyes közreműködés különböző tartalmú tevékenységeket takar, az önkormányzati feladatok ellátására az önkormányzattal kötött szerződéses jogviszonyok jelentősen eltérő tartalmúak, így általános összeférhetlenségi okká minősítésük olyan esetekben is módot adhat az összeférhetlenség kimondására, a képviselői megbízással megszüntetésére, amikor annak indokoltsága azonos ismérvek alkalmazása mellett nem állapítható meg.

Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jogalkotó az Ökj.tv. 5. § e) pontjának megalkotása során nem alkalmazott a szabályozás alkotmányos céljából következő azonos mércét az összeférhetlenségi okok meghatározása során, nem azonos elvek és szempontok alapján ítélte meg az önkormányzati képviselői megbízással összeférhetetlen helyzeteket, így a vizsgált rendelkezés sérti az Alkotmány 70/A. §-ában szabályozott jogegyenlőség követelményét. Ezért az Alkotmánybíróság az Ökj.tv. 5. § e) pontját megsemmisítette.

Az Alkotmánybíróság szükségesnek tartja hangsúlyozni, hogy e határozatában nem az Ökj.tv. 5. § e) pontjában szabályozott egyes összeférhetetlenségi okok alkotmányellenességét állapította meg, hanem annak az alkotmányellenességét, hogy a vitatott szabályozás az azonos összeférhetetlenségi helyzetek nem azonos ismérvek szerinti alkalmazását teszi lehetővé, és ezáltal sérti az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdését. Az alkotmányellenes megkülönböztetés megszüntetése érdekében a törvényhozó feladata a gazdasági összeférhetetlenség egységes ismérveinek kialakítása és következetes érvényesítése az összeférhetlenségi okok meghatározása során: „A törvényhozónak a diszkrimináció kiküszöbölésére az egységes mércét saját döntése szerint kell meghatározni, és következetesen érvényesítenie.” [60/1994. (XII. 24.) AB határozat, ABH 1994, 342, 358.]

Az Alkotmánybíróság annak ellenére, hogy a vitatott rendelkezés alkotmányellenességét megállapította és megsemmisítette, nem adott helyt az alkotmányjogi panaszt benyújtó indítványozók azon kérelmének, ami az alkotmányellenes rendelkezés konkrét ügyekben való alkalmazásának megtiltására irányult.

Az Abtv. 43. § (4) bekezdése alapján az alkotmányellenes jogszabályi rendelkezés konkrét esetben való alkalmazásának megtiltására akkor van mód, ha azt a jogbiztonság vagy az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke indokolja. Az alkotmányjogi panasszal támadott ügyekben az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az alkalmazási tilalom elrendelése a jogbiztonságot veszélyeztetné, ezért az erre irányuló indítványokat elutasította.

4. Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alkotmány 70/A. §-ába ütközése miatt az Ökj.tv. 5. § e) pontja alkotmányellenes és megsemmisítette, – állandó gyakorlatát követve – nem vizsgálta azt, hogy az indítványozók által felhívott további alkotmányi rendelkezések sérelme megállapítható-e a vitatott szabályozással összefüggésben. [61/1997. (XI. 19.) AB határozat, ABH 1997, 361, 364.; 16/2000. (V. 24.) AB határozat, ABH 2000, 425, 429.; 29/2000. (X. 11.) AB határozat, ABH 2000, 193, 200.; 56/2001. (XI. 29.) AB határozat, ABH 2001, 478, 482.; 6/2005. AB határozat, ABK 2005. március, 107, 109.]

V.

1. Az indítványozók az Ökj.tv. 5. § e) pontjára vonatkozóan előadott alkotmányossági indokokkal azonos indokok alapján kérték az Ökj.tv. 11. § (2) bekezdése alkotmányellenességének megállapítását is. Ez a rendelkezés nem határoz meg önálló összeférhetlenségi okokat a bizottsági tagokra nézve, hanem a képviselők összeférhetlenségét szabályozó 5. § egészére kiterjedő visszautalással

rendezi a képviselő-testület képviselői jogállással nem bíró tagjaira irányadó összeférhetlenségi okokat. Azzal, hogy az Ökj.tv. 5. §-ának az indítványozók által a bizottsági tagsággal összefüggésben is kifogásolt rendelkezését az Alkotmánybíróság alkotmányellenesnek ítélte és megsemmisítette, az Ökj.tv. 11. § (2) bekezdésének az indítványozók által kifogásolt alkotmányellenességét is orvosolta, ezért e rendelkezés megsemmisítését mellőzte.

2. Az alkotmányjogi panaszok egyikében az indítványozó az Ökj.tv. 10. § (3) bekezdésének megsemmisítését és alkalmazási tilalmának kimondását kérte, mivel az egyfelől sérti az Alkotmány 57. § (1) bekezdésében biztosított tisztességes tárgyaláshoz való jogot, másfelől a jogorvoslatjogának korlátozásáról az Alkotmány 57. § (5) bekezdésében foglaltak ellenére egyszerű szótöbbséggel döntött a jogalkotó.

Az Alkotmánybíróság eljárása során megállapította, hogy az indítványozó ez utóbbi megállapítása nem helytálló, az Országgyűlés az Ökj.tv.-t a minősített többség szabályainak megfelelően fogadta el, azaz a törvényt a jelenlevő képviselők több, mint kétharmadának szavazatával alkották meg. [Országgyűlési Napló 2000.06.20. 151. ülésnap]

Az összeférhetlenségi eljárást az Ökj.tv. 8–10. §-ai szabályozzák.

E szabályok szerint a képviselő megbízólevelének átvételét, illetőleg az összeférhetlenségi helyzet keletkezését vagy annak a képviselő tudomására jutását követő 30 napon belül a képviselő az összeférhetlenséget köteles megszüntetni. Ha a képviselő e kötelezettségének nem tesz eleget az összeférhetlenség megállapítása a képviselő-testület hatáskörébe tartozik. Abban az esetben, ha a képviselőtestület az összeférhetlenséget kimondja az Ökj.tv. 2. § c) pontja alapján a képviselő képviselői megbízatása megszűnik.

Az összeférhetlenségi eljárásban a bíróság jogorvoslati fórumként jár el. Az önkormányzati képviselők összeférhetlensége két módon kerülhet bíróság elé. Az összeférhetlenséget kimondó képviselő-testületi határozatot az érintett képviselő – jogszabálysértésre hivatkozva – a határozat kézbesítésétől számított 8 napon belül a fővárosi, megyei bíróság előtt megtámadhatja. A törvény alapján a fővárosi, megyei közigazgatási hivatal vezetője abban az esetben, ha a képviselő-testület törvényt sértő módon nem dönt az összeférhetlenség kimondásáról, vagy határozata törvényt sértő, a bírósághoz fordulhat a képviselőtestület törvényt sértő határozatának felülvizsgálata, illetőleg a törvényt sértő mulasztás megszüntetése iránt.

Az Alkotmánybíróság kialakult gyakorlata szerint nem tekinthető az Alkotmány 57. § (5) bekezdésében szabályozott jogorvoslatihoz való jog alkotmányellenes korlátozásának, ha a jogalkotó egyfokú bírói utat biztosít valamely közhatalmi döntés ellen.

Az Alkotmány 57. § (5) bekezdése alapján a jogorvoslatihoz való jog gyakorlása a törvény keretei között illeti

meg a jogosultat, az Alkotmány a jogorvoslat rendszerére, arra nézve, hogy hány fokú legyen a jogorvoslat, nem tartalmaz rendelkezést. A jogorvoslathoz való jog érvényesüléséhez elégséges az egyfokú jogorvoslat. [1437/B/1990. AB határozat, ABH 1992, 453, 454.; 1/1994. (I. 7.) AB határozat, ABH 1994, 29, 38.; 22/1995. (III. 31.) AB határozat, ABH 1995, 108, 110.; 787/D/1999. AB határozat, ABH 2001, 1090, 1094.; 42/2004. (XI. 9.) AB határozat, ABH 2004, 551, 571–572.]

Hasonlóan foglalt állást az Alkotmánybíróság a Pp. azon rendelkezése tekintetében is, amely közigazgatási perekben kizárja az első fokú bírói ítélet elleni fellebbezés lehetőségét. Úgy ítélte meg, hogy ez a megoldás – mivel az Alkotmány csak azt garantálja, hogy az alapvető jogok megsértése miatt keletkezett igények bíróság előtt érvényesíthetők, de nem teremt alanyi jogot ahhoz, hogy a jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés is megtámadható legyen – nem sérti az Alkotmány 57. § (5) bekezdésében szabályozott jogorvoslathoz való jogot. Nem minősítette az egyfokú bírói felülvizsgálatot az Alkotmány 50. § (2) bekezdésével ellentétesnek sem. [8/2003. (III. 14.) AB határozat, ABH 2003, 74, 81–83.]

Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Ökj.tv. 10. §-ában szabályozott jogorvoslati eljárás nem sérti az Alkotmány 57. § (5) bekezdésének a jogorvoslathoz való joggal kapcsolatos rendelkezéseit.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az Ökj.tv. 10. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezés kapcsán nem állapítható meg az Alkotmány 57. § (1) bekezdésben foglalt alapjog sérelme sem.

A nemperes eljárás az igazságszolgáltatásnak egyik formája. Egyszerűbb, rugalmasabb eljárást biztosít olyan ügyekben, amelyekben az ügy megítélése egyszerű és valamely nyomós érdek fűződik a kérelem gyors elbírálásához.

A képviselő-testület a helyi önkormányzás szerve, a helyi önkormányzatot megillető hatáskörök gyakorlója, amelynek jogállását az Alkotmány szabályozza, működésének zavartalanságához alkotmányos érdek fűződik. A képviselő-testület működésének zavartalansága megkívánja, hogy tartósan ne terheljék konfliktusok, az összeférhetlenség miatt megüresedő képviselői státusz mielőbb betöltésre kerüljön, ez az összeférhetlenségi eljárás gyors lebonyolítását kívánja meg. A bíróságnak ebben a jogorvoslati eljárásban a képviselő-testület döntésének jogszerűségét, a képviselő-testület eljárása során már feltárt tényhelyzetet kell megítélnie, arról kell döntenie, hogy az összeférhetlenség kimondásának előírt feltételei bizonyítottan fennállnak-e vagy sem. A vitatott szabály lehetőséget ad az érintett önkormányzati képviselő meghallgatására is, nincs akadálya annak sem, hogy a képviselő a bíróság felé az álláspontját írásban kifejtse. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság nem tekinti az Alkotmány 57. § (1) bekezdésében biztosított alapjog szükségtelen és aránytalan korlátozásának, hogy az Ökj.tv. 10. § (3) bekezdése nemperes eljárásról rendelkezik.

Fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ökj.tv. 10. § (3) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította.

A határozatnak a Magyar Közlönyben történő közzététele az Abtv. 41. §-án alapul.

Budapest, 2006. február 14.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmath Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyne
dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 604/B/2000.

Dr. Bagi István alkotmánybíró különvéleménye

Egyetértek a határozat rendelkező részének 2., 3. és 4. pontjaiban foglalt rendelkezésekkel, azonban nem értek egyet az 1. pontban foglalt megsemmisítéssel. Álláspontom szerint az Alkotmánybíróságnak a helyi önkormányzati képviselők jogállásának egyes kérdéseiről szóló 2000. évi XCVI. törvény (Ökj.tv.) 5. § e) pontja alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványokat el kellett volna utasítania, mivel a megsemmisítésre került összeférhetlenségi szabály nem áll ellentétben az Alkotmány 70/A. §-ában foglalt jogegyenlőség követelményével.

1. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az Alkotmány 70/A. §-ában foglalt rendelkezés az azonos szabályozási körbe vont jogalanyok között az alkotmányos indok nélkül tett hátrányos megkülönböztetést tiltja, amely tilalom elsősorban az alkotmányos alapjogok tekintetében tett megkülönböztetésekre terjed ki. Ettől eltérő esetben alkotmányellenesnek minősül az emberi méltósághoz való jogot sértő hátrányos megkülönböztetés, ha a jogrendszer a jogok és kötelezettségek elosztása során nem kezeli egyenlőként a jogalanyokat, nem értékeli őket azonos tisztelettel és körültekintéssel, elfogulatlansággal

és méltányossággal. [Így többek között: 21/1990. (X. 4.) AB határozat, ABH 1990, 73.; 16/1991. (IV. 20.) AB határozat, ABH 1991, 58.; 28/1991. (VI. 3.) AB határozat, ABH 1991, 88.; 61/1992. (XI. 20.) AB határozat, ABH 1992, 280.; 15/1993. (III. 12.) AB határozat, ABH 1993, 112.; 35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 197.; 10/1998. (IV. 8.) AB határozat, ABH 1998, 107.] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint személyek közötti diszkriminációról csak akkor lehet szó, ha valamely személyt vagy embercsoportot más, azonos helyzetben lévő személyekkel vagy csoporttal történt összehasonlításban kezelnek hátrányosabb módon, s nem lehet hátrányos megkülönböztetésről beszélni akkor, ha a jogi szabályozás eltérő alanyi körre állapít meg eltérő rendelkezéseket. [8/2000. (III. 31.) AB határozat, ABH 2000, 56.; 432/B/1995. AB határozat, ABH 1995, 789., 792.] Jelen esetben azonban eltérő szabályozási körbe vont jogalanyok – közalkalmazottak, illetőleg vállalkozók – között tesz különbséget az Alkotmánybíróság által vizsgált összeférhetetlenségi szabály, ennek megfelelően a hátrányos megkülönböztetés nem áll fenn.

2. Az Ökj.tv. 5. § e) bekezdésében említett vállalkozási, megbízási vagy munkajogviszony és az ehhez hasonló tartalmú közalkalmazotti jogviszonyok között valóban számos átfedés tapasztalható. A legfontosabb kapcsolódási pont ezen szabályozási körök között a szerződések tárgyául szolgáló önkormányzati feladat ellátása. Ez ugyanakkor nem alapozza meg az azonos szabályozási körben való kezelésüket. Az Alkotmánybíróság gyakorlata során számos alkalommal kifejtette azon álláspontját, hogy ezen jogviszonyok között jelentős eltérések találhatók. A vállalkozási és megbízási jogviszonytól, valamint a munkaviszonytól – bár a munkavégzés képezi az alapját mindegyik jogviszonynak, amely a felek megállapodásával jön létre – a közszolgálat területére eső jogviszonyok alapvetően annyiban térnek el, hogy az utóbbiban sajátos közjogi, közigazgatási jogi elemek is vannak. [3/1994. (I. 21.) AB határozat, ABH 1994, 59., 61.; 61/2002. (XI. 28.) AB határozat, ABH 2002, 673., 677.] A felek megállapodásán alapuló munkavégzésen túlmenően azonban lényeges különbség áll fenn a két szabályozási csoport között, mégpedig az, hogy a közszolgálati jogviszonyok, s így a közalkalmazotti jogviszony, mint munkavégzésre irányuló szerződés elemeit törvényi szabályozás tartalmazza, s azoktól a felek csak a törvényben meghatározott esetekben térhetnek el. Ezzel szemben az önkormányzati feladatok vállalkozási, megbízási és munkaszerződés keretében való ellátása esetén – különös tekintettel a jogszabály által összeférhetetlenségi feltételként definiált személyes közreműködési kötelezettségre – a felek a szerződéses viszonyaikat szabadon alakíthatják ki.

3. Mivel ezen jogviszonyok elemei szabad megállapodás tárgyát képezik, így különösen fontos, hogy a jogalkotó érvényesíteni tudja a gazdasági összeférhetetlenségi

szabályozás által megvalósítani kívánt célokat, így a közhatalom gazdasági semlegességét, a közélet tisztaságának és a képviselői függetlenségnek a biztosítását, a gazdasági és politikai funkciók összefonódásának és a nemkívánatos érdekérvényesítés, befolyással való visszaélés megakadályozását. A jogalkotó a mindenkor társadalmi, politikai, gazdasági viszonyokat, erkölcsi szempontokat, történetileg kialakult megoldásokat figyelembe véve, azokat mérlegelve dönt az összeférhetetlenségi okok meghatározásáról, s ezért a gazdasági összeférhetetlenségi okok köre országoként és történeti időszakoként különböző. [30/1997. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1997, 130., 135.]

Míg a közszolgálati jogviszony létrejöttének alapvető célja az önkormányzati feladatok ellátásának biztosítása szakmailag önálló intézmények útján, addig a vállalkozási, megbízási és munkaszerződés keretei között az önkormányzattal szerződő személy vagy gazdasági társaság oldaláról megjelenik a közvetlen nyereségérdekeltség. Az összeférhetetlenség kimondása éppen azon alapul, hogy a vállalkozó a képviselő-testület tagjaként a számára kedvező szerződési feltételek kialakítására lehet ráhatással e tisztségéből eredően.

A közszolgálati jogviszony esetében ez a veszély – s így a szerződéskötés során létrejött megállapodás alapján az esetleges visszaélés – a nagyfokú törvényi szabályozottságból eredően nem merülhet fel.

Álláspontom szerint tehát mind az eltérő csoportképzési jellemzők, mind pedig a szabályozásban érvényesíteni kívánt cél, a közélet tisztaságának védelme könnyen belátható. Ellenkező álláspont alapján az Ökj.tv. 5. § e) pontjának megsemmisítésével az önkormányzatoknál maga a gazdasági összeférhetetlenség általam leglényegesebbnek tartott részében megszűnik.

A hátrányos megkülönböztetés vizsgálatakor alkalmazandó csoportképzés alapját tehát nem a jogviszonyok általános jellemzőinek hasonlósága, hanem a jogviszonyok létrejöttében, tartalmának meghatározásában és működésében fennálló alapvető különbségek adják.

Az önkormányzati feladat ellátásának biztosítására létrejött jogviszonyok esetében pedig a közszolgálati jogi szabályozáson alapuló jogviszonyok külön csoportot képeznek, s ennek megfelelően tekintetükben nem állapítható meg a hátrányos megkülönböztetés tilalmának megsértése.

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

A különvéleményhez csatlakozom.

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

**Az Alkotmánybíróság
6/2006. (II. 15.) AB
határozata**

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság által országos népi kezdeményezésre irányuló aláírásgyűjtő ív mintapéldánya, és az azon szereplő kérdés hitelesítése tárgyában hozott határozat ellen benyújtott kifogások alapján meghozta az alábbi

határozatot:

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság 34/2005. (X. 20.) számú határozatát helybenhagyja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

1. Az Országos Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: OVB) országos népi kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének hitelesítés céljából benyújtott mintapéldánya az alábbi kérdést tartalmazza: „Egyetért-e Ön azzal, hogy a privatizáció korlátozása érdekében az Országgyűlés a képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvényben határozza meg a tartós állami tulajdon körét?”

Az OVB a 34/2005. (X. 20.) számú határozatában megállapította, hogy az aláírásgyűjtő ív a törvényben meghatározott formai, valamint a feltett kérdésre vonatkozó tartalmi követelményeknek eleget tesz, ezért az aláírásgyűjtő ív mintapéldányát hitelesítette. Az OVB határozatának indokolása szerint a döntés az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 2. §-án és 17. §-án, valamint a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 117. §-ának (1) bekezdésén, 130. § (1) bekezdésén és 131. §-án alapul.

A határozat a Magyar Közlöny 2005. évi 142. számában, 2005. október 27-i dátummal jelent meg. Az OVB határozata ellen a törvényes határidőn belül három kifogás érkezett. Az Alkotmánybíróság az ügyeket – tartalmi azonosságukra tekintettel – az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 28. §-ának (1) bekezdése alapján egyesítette, és egy eljárásban, a Ve. 130. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően soron kívül bírálta el.

2. Az indítványozók több kifogást terjesztettek elő. Az egyik indítványozó nem vette figyelembe, hogy népi kezdeményezésről van szó és kifogásait a népszavazásról szóló szabályok alapján fogalmazta meg.

Az indítványozók a következőket kifogásolták:

- „a kérdés elemei nincsenek összhangban” egymással, nem lehet tehát igennel vagy nemmel választ adni,
- a kérdés csúsztatással már eleve befolyásolni akar,
- a kérdés bizonytalansági elemeket tartalmaz, „nem felel meg a konkrét kérdés törvényi fogalmának”,
- a kérdés megtévesztő tartalmú, mert „az állami tulajdon körébe tartozó vagyonelemek gyakorlatilag forgalomképtelenek”, a népszavazás után a korlátozás tovább nem fokozható,
- a kérdés nem pontos: a „kérdés nem annak az Országgyűlés napirendjére való tűzésére irányul, hanem a választópolgárokhoz címzett eldöntendő kérdést tartalmaz”,
- „az Országgyűlés már döntött az állami tulajdon privatizálásáról, ennek korlátozása ebben a formában törvény- és Alkotmányellenes”,
- az Alkotmány népszavazás útján nem módosítható; a kérdés arra irányul, hogy az állam tulajdonában álló vállalkozói vagyon felsorolását a jövőben csak minősített többséggel lehessen módosítani, „ilyen eljárási szabályt azonban az Alkotmány 24. § (3) bekezdése szerint csak maga az Alkotmány határozhat meg”,
- az állami vagyon vállalkozói és forgalomképtelen részeit egyszerű többséggel megalkotott törvény határozza meg, ennek minősített többséggel történő megváltoztatása nem tekinthető az ország sorsát érintő legfontosabb kérdésnek, így nem felel meg az Nsztv. előírásának.

II.

Az Alkotmánybíróság határozatának meghozatalánál a következő jogszabályokat vette alapul:

1. Az Alkotmány rendelkezései:

„28/B. § (1) Országos népszavazás és népi kezdeményezés tárgya az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdés lehet.”

„28/D. § Országos népi kezdeményezést legalább 50 000 választópolgár nyújthat be. Az országos népi kezdeményezés arra irányulhat, hogy az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdést az Országgyűlés tűzze a napirendjére. Az országos népi kezdeményezésben megfogalmazott kérdést az Országgyűlés köteles megtárgyalni.”

2. Az Nsztv. rendelkezései:

„2. § Az aláírásgyűjtő ívek mintapéldányát az aláírásgyűjtés megkezdése előtt – hitelesítés céljából – be kell nyújtani az Országos Választási Bizottsághoz.”

„4. § (1) Az Országos Választási Bizottság gondoskodik a népszavazás kitűzésére irányuló állampolgári kezdeményezés, illetőleg a népi kezdeményezés aláírásainak ellenőrzéséről.”

„13. § (1) A népszavazásra feltett konkrét kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni.”

„17. § A népi kezdeményezésnek pontosan és egyértelműen tartalmaznia kell a megtárgyalásra javasolt kérdést.”

„18. § Az Országos Választási Bizottság akkor tagadja meg az aláírásgyűjtő ív hitelesítését, ha

- a) a kérdés nem tartozik az Országgyűlés hatáskörébe,
- b) a kérdés megfogalmazása nem felel meg a törvényben foglalt követelményeknek,
- c) az aláírásgyűjtő ív nem felel meg a választási eljárásról szóló törvényben foglalt követelményeknek.”

3. A Ve.-nek az országos népi kezdeményezésre irányuló aláírásgyűjtő ív hitelesítésére vonatkozó szabályai:

„117. § (1) Az Országos Választási Bizottság a jogszabályi feltételeknek megfelelő aláírásgyűjtő ívet, illetőleg kérdést a benyújtástól számított harminc napon belül hitelesíti.”

„130. § (1) Az Országos Választási Bizottságnak az aláírásgyűjtő ív, illetőleg a konkrét kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntése elleni kifogást a határozat közzétételét követő tizenöt napon belül lehet – az Alkotmánybírósághoz címezve – az Országos Választási Bizottsághoz benyújtani.

(...)

(3) Az Alkotmánybíróság a kifogást soron kívül bírálja el. Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság, illetőleg az Országgyűlés határozatát helybenhagyja, vagy azt megsemmisíti, és az Országos Választási Bizottságot, illetőleg az Országgyűlést új eljárásra utasítja.”

„131. § Az országos népi kezdeményezés során a 117–121. § és a 130. § (1) és (3) bekezdésének rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.”

III.

1. Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 1. §-ának *h*) pontja szerint az Alkotmánybíróság olyan ügyekben is eljár, amelyeket törvény a hatáskörébe utal. Így az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik a Ve. 130. §-a szerint az OVB határozatával szemben benyújtott kifogás elbírálása. A Ve.-ben meghatározott kifogás jogorvoslatnak minősül, és ennek megfelelően jár el ezekben az ügyekben az Alkotmánybíróság. Az állandó gyakorlat szerint azonban az Alkotmánybíróság jogállásával és rendeltetésével összhangban látja el a feladatát azokban az ügyekben is, amelyekben hatáskörét nem közvetlenül az Abtv., hanem más törvény ha-

tározza meg [1220/H/1992. AB határozat, ABH 1992, 630, 631.; 25/1999. (VII. 7.) AB határozat, ABH 1999, 251, 256.].

Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben – az eljárás jogorvoslati természetének megfelelően – azt vizsgálta, hogy az OVB az Nsztv. 18. §-a alapján köteles lett volna-e az aláírásgyűjtő ív hitelesítésének megtagadására; a vizsgálat kiterjedt arra is, alkotmányellenes-e a hitelesítés.

2. Az Alkotmánybíróság először azt vizsgálta, hogy az Nsztv. 18. §-ának *a*) pontja szerint a jelen esetben a népi kezdeményezés az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdésre vonatkozik-e. Ennek során az Alkotmány 28/B. §-ának (1) bekezdését és 28/D. §-át vette alapul.

Az Alkotmány 28/B. §-ának (1) bekezdése szerint népi kezdeményezés tárgya olyan kérdés lehet, amely az Országgyűlés hatáskörébe tartozik. Az Alkotmány 10. §-a szerint a magyar állam tulajdona nemzeti vagyon, az állam kizárólagos tulajdonának körét törvény határozza meg. Az Alkotmány 25. §-ának (2) bekezdése kimondja, hogy a törvényhozás joga az Országgyűlést illeti meg.

Az Alkotmánybíróság 53/2001. (XI. 29.) AB határozatában rámutatott arra, hogy az Országgyűlésnek az Alkotmányban biztosított jogalkotói hatásköre teljes, a kizárólagos törvényhozási tárgyak Alkotmányban történt felsorolása csak példálódzó, azokban az esetekben pedig, amelyekben már törvény határozott meg szabályokat, változtatást csak törvény írhat elő (ABH 2001, 414, 417.).

A jelen ügyben az aláírásgyűjtő íven szereplő kérdés a privatizáció törvénnyel történő korlátozására, az állami tulajdon elidegenítésének Országgyűlés által meghatározandó határaitra vonatkozik.

Az állam tulajdonában lévő vállalkozói vagyon értékesítéséről szóló 1995. évi XXXIX. törvény 8. §-ának (1) bekezdése szerint az Országgyűlés törvényben rendelkezik az állami tulajdoni részesedéssel működő gazdasági társaságoknak a tartós állami tulajdon körébe való sorolásáról, az állami részesedés mértékéről, illetve a tartós állami tulajdon megszüntetéséről. A tartós állami tulajdon köréről tehát jelenleg is az Országgyűlés dönt, döntését törvény tartalmazza.

A kétharmados szavazással elfogadandó törvénnyel szemben tett kifogás tekintetében pedig az elbírálás alapját az Alkotmány 28/C. §-ának (3) bekezdése jelenti, amely csak az országos népszavazásra határozza meg azokat a tárgyakat, amelyek tiltottak. Ennek alapján mondta ki a 42/2002. (X. 11.) AB határozat, hogy népi kezdeményezésnél nincs tárgyköri korlát, hiszen eredményes népi kezdeményezés sem keletkeztet az Országgyűlés számára több kötelezettséget, mint a kérdés napirendre tűzését és megvitatását (ABH 2002, 316, 318.).

Az aláírásgyűjtő íven szereplő kérdés tehát sem az Alkotmánnyal, sem az Nsztv. 18. §-ának *a*) pontjával nem ellentétes.

3. Az Alkotmánybíróság megvizsgálta azt is, hogy az aláírásgyűjtő ív mintapéldányán megfogalmazott és az indítványozók által kifogásolt kérdés megfelel-e az Nsztv. 18. §-ának *b)* pontja szerint a törvényben meghatározott követelményeknek. Az Nsztv. 17. §-a azt írja elő, hogy a népi kezdeményezésnek pontosan és egyértelműen tartalmaznia kell a megtárgyalásra javasolt kérdést.

A népi kezdeményezés aláírásgyűjtő íve kérdésének értelmezésére is irányadók azok az elvek, amelyek az Nsztv. 13. §-ának (1) bekezdése alapján a népszavazás tekintetében alakultak ki [52/2001. (XI. 29.) AB határozat, ABH 2001, 399, 403.]. Tekintettel azonban arra, hogy a népi kezdeményezés alapján az Országgyűlést nem terheli jogalkotási kötelezettség, az Alkotmánybíróság nem vizsgálta a népszavazással kapcsolatban jelentkező jogalkotási feladatnak az Alkotmánybíróság határozataiban kifejtett szempontjait.

Az 51/2001. (XI. 29.) AB határozat megállapította, hogy a kérdésnek meg kell felelnie az egyértelműség nyelvtani értelemben vett követelményeinek, a kizárólag egyféleképpen értelmezhető eldöntendő kérdésre igen vagy nem válasszal lehessen felelni (ABH 2001, 392, 396.).

A jelen ügyben az országos népi kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének kérdése egyértelmű, arra igen vagy nem válasszal lehet felelni, tehát a törvény által meghatározott követelménynek eleget tesz.

A fentiek alapján az Alkotmánybíróság a 34/2005. (X. 20.) OVB határozatot helybenhagyta.

Az OVB határozata a Magyar Közlönyben megjelent. Erre tekintettel rendelte el az Alkotmánybíróság az OVB határozata ellen benyújtott kifogások tárgyában hozott határozatának a Magyar Közlönyben való közzétételét.

Budapest, 2006. február 13.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyne
dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 988/H/2005.

A Köztársasági Elnök határozatai

A Köztársasági Elnök 14/2006. (II. 15.) KE határozata

büntetés-végrehajtási altábornagy nyugállományba helyezéséről

Az igazságügy-miniszter előterjesztésére *dr. Bökönyi István* büntetés-végrehajtási altábornagy szolgálati viszonyát az Alkotmány 30/A. §-a (1) bekezdésének *i)* pontjában biztosított jogkörömben, a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 54. §-a alapján 2006. február 15-i hatállyal közös megegyezéssel megszüntetem, egyben a Hszt. 182. §-ának (1) bekezdése alapján szolgálati nyugállományba helyezem.

Budapest, 2006. február 8.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2006. február 10.

Petrétei József s. k.,
igazságügy-miniszter

KEH ügyszám: V-5/0627/2006.

A Köztársasági Elnök 15/2006. (II. 15.) KE határozata

nyugállományú vezérezredesi előléptetésről

A honvédelmi miniszter előterjesztésére, az Alkotmány 30/A. §-a (1) bekezdésének *i)* pontjában biztosított jogkörömben, a honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2004. évi CV. törvény 49. §-a (2) bekezdésének *a)* pontja alapján, a Magyar Honvédség érdekében, beosztásában végzett kiemelkedő munkája elismeréseként, *dr. Stefán Géza* nyugállományú altábornagyot, a Katonai Biztonsági

Hivatal főigazgatóját 2006. február 14-i hatállyal nyugállományú vezérezredessé előléptetem.

Budapest, 2006. február 9.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2006. február 10.

Juhász Ferenc s. k.,
honvédelmi miniszter

KEH ügyszám: V-5/0551/2006.

A Kormány határozatai

A Kormány 1017/2006. (II. 15.) Korm. határozata

a Bay Zoltán Alkalmazott Kutatási Közalapítvány
Alapító Okiratának módosításáról

A Kormány

1. módosítja a Bay Zoltán Alkalmazott Kutatási Közalapítvány (a továbbiakban: Közalapítvány) Alapító Okiratát, és elfogadja annak egységes szerkezetű változatát;

2. felhatalmazza a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal elnökét, hogy a Közalapítvány Alapító Okirata módosításának bírósági nyilvántartásba vétele során az Alapító nevében eljárjon;

Felelős: Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal
elnöke

Határidő: azonnal

3. elrendeli a Közalapítvány módosított, egységes szerkezetbe foglalt Alapító Okiratának – a bírósági nyilvántartásba vételt követően – a Magyar Közlönyben történő közzétételét.

Felelős: oktatási miniszter
Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter

Határidő: a bíróság határozatának jogerőre emelkedését követően azonnal

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

A Miniszterelnök határozatai

A Miniszterelnök 13/2006. (II. 15.) ME határozata

kormányzati főtisztviselői kinevezésekről

A köztisztviselők jogállásáról szóló – többször módosított – 1992. évi XXIII. törvény 31/A. § (3) bekezdése alapján

Kovács Józsefet – 2005. október 10-i hatállyal –,

dr. Szőke Lászlót – 2005. december 7-i hatállyal –

kormányzati főtisztviselővé kinevezem.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

A Miniszterelnök 14/2006. (II. 15.) ME határozata

központi tiszt cím adományozásáról

A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény 245/J. § (1) bekezdése alapján

dr. Bakné Szigetvári Máriának,

Egri Gábornak,

dr. Holló Sándornak,

dr. Jenei Jánosnak,

dr. Mészáros Péternek,

Palkó Imrének,

Rozsnyai Gézának és

dr. Vas Gizellának

2006. február 6-i hatállyal

„központi tiszt” címet adományozok.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

VI. rész KÖZLEMÉNYEK, HIRDETMÉNYEK

**Az Országos Választási Bizottság
2/2006. (II. 9.) OVB**

á l l á s f o g l a l á s a

**a nem országos terjesztésű időszaki lap és a helyi
műsorszolgáltató országgyűlési választási
kampányban történő részvételével kapcsolatos
kifogások elbírálására jogosult választási
bizottságokról**

Az Országos Választási Bizottság a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 90/A. §-a (4) bekezdésének *a*) pontjában írt hatáskörében a nem országos terjesztésű időszaki lap és a helyi műsorszolgáltató országgyűlési választási kampányban történő részvételével kapcsolatos kifogások elbírálására jogosult választási bizottságok tárgyában az alábbi

állásfoglalást

adja ki:

A Ve. 44/A. § (1) bekezdése szerint „A sajtó választási kampányban történő részvételével (így különösen a választási eljárás alapelveinek megsértésével, a politikai hirdetések közzétételével) kapcsolatos kifogást

a) nem országos terjesztésű időszaki lap, illetőleg helyi műsorszolgáltatás esetében a kiadó, illetőleg a műsorszolgáltató székhelye vagy lakcíme szerint illetékes helyi választási bizottság,

b) körzeti műsorszolgáltatás esetében a műsorszolgáltató székhelye vagy lakcíme szerint illetékes területi választási bizottság,

c) országos terjesztésű időszaki lap, hírügynökség, illetőleg országos műsorszolgáltatás esetében az Országos Választási Bizottság bírálja el.”

A Ve. 90. §-a alapján az országgyűlési választásokon – az egy szavazóköri települések kivételével – helyi választási bizottság nem működik.

A Ve. 90/A. § (2) bekezdésének *c*) pontja szerint az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság „dönt az egyéni választókerületi választással kapcsolatos kifogásról...”

A Ve. 90/A. § (3) bekezdésének *d*) pontja szerint a területi választási bizottság „dönt a területi választókerületi választással kapcsolatos kifogásról...”

Az Országos Választási Bizottság álláspontja szerint

– adott országgyűlési egyéni választókerületi választással kapcsolatos, a Ve. 44/A. § (1) bekezdés *a*) pontjában megjelölt sajtószervek kampányban történő részvételére vonatkozó kifogás elbírálására a jogsértés helye szerint

illetékes országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság rendelkezik hatáskörrel;

– adott területi választókerületi választással kapcsolatos, a Ve. 44/A. § (1) bekezdés *a*) pontjában megjelölt sajtószervek kampányban történő részvételére vonatkozó kifogás elbírálására a jogsértés helye szerint illetékes területi választási bizottság rendelkezik hatáskörrel.

Budapest, 2006. február 9.

Dr. Szigeti Péter s. k.,

az Országos Választási Bizottság elnöke

**Az Országos Választási Bizottság
3/2006. (II. 9.) OVB**

á l l á s f o g l a l á s a

a választási eljárásról szóló

**1997. évi C. törvény 102. § (1) bekezdésében
meghatározott „lakosságszám” fogalom
értelmezése tárgyában**

Az Országos Választási Bizottság a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 105/A. §-a (4) bekezdésének *a*) pontjában írt hatáskörében a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény 102. § (1) bekezdésében meghatározott „lakosságszám” fogalom értelmezése tárgyában az alábbi

állásfoglalást

adja ki:

A Ve. 102. § (1) bekezdése szerint „Az egyéni választókerületek sorszámat és területét a helyi választási iroda vezetője a választás évének január 1-jei lakosságszáma alapján állapítja meg.”

A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény 26. § (1) bekezdése szerint „A Magyar Köztársaság területén élő, e törvény hatálya alá tartozó polgár [4. § (1) bekezdés] köteles beköltözés vagy kiköltözés után három munkanapon belül lakóhelyének, illetve tartózkodási helyének címét a települési önkormányzat jegyzőjének nyilvántartásba vétel céljából bejelenteni (a továbbiakban együtt: lakcímbejelentés).”

A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény végrehajtásáról szóló 146/1993. (X. 26.) Korm. rendelet 36. § (4) bekezdése szerint „Az ideiglenes szálláshellyel sem rendelkező hajléktalan személynek lakóhelyeként azt a települést (fővárosi kerületet) kell bejelentenie, ahol szokásosan megtalálható. A nyilvántartásba ebben az esetben a bejelentett

település neve (a fővárosban a kerület megjelölése) mellett „lakcím nélküli” bejegyzést kell tenni.”

Az Országos Választási Bizottság álláspontja szerint a Ve. 102. § (1) bekezdésében meghatározott „lakosság-szám” fogalom alatt a település azon lakosainak összességét kell érteni, akik a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény és az annak végrehajtásáról szóló 146/1993. (X. 26.) Korm. rendelet által támasztott feltételeknek megfelelő érvényes lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkeznek.

Az Országos Választási Bizottság értelmezése szerint ebbe a körbe tartoznak azok az ideiglenes szálláshellyel sem rendelkező hajléktalan személyek is, akik a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás szerint legalább települési szintű lakóhellyel rendelkeznek [Korm. rendelet (36. § (4) bekezdés)].

Azokat a polgárokat, akik – a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás adatai alapján – tárgyév január 1-jén lakóhellyel és tartózkodási hellyel egyaránt rendelkeznek, a Ve. 102. § (1) bekezdésének alkalmazása során a lakóhelyük szerinti település lakosságszámba tartozónak kell tekinteni.

Budapest, 2006. február 9.

Dr. Szigeti Péter s. k.,
az Országos Választási Bizottság elnöke

**A Gazdasági és Közlekedési Minisztérium
p á l y á z a t i f e l h í v á s a
a hatáskörébe tartozó közlekedési szakképesítések
szakmai vizsga szervezésére történő jogosultság
elnyerésére**

A Gazdasági és Közlekedési Minisztérium a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény 5. § (1) bekezdésének b) pontja és a 13. § (1) bekezdése alapján pályázatot hirdet szakképzést folytató intézmények részére.

A pályázat célja az alábbi szakképesítések:

Sorszám	OKJ azonosítószám	Szakképesítés megnevezése
1.	52 5249 01	anyagmozgatógép-szerelő
2.	53 5241 01	gázautószerelő
3.	33 5241 01	hajóépítő
4.	51 5241 07	repülőgép-javító, repülőgép-sárkány-javító
4.	52 3439 04	szállítmányozási ügyintéző
5.	33 5832 01	útfenntartó szakmunkás

szakmai vizsga szervezésére való jogosultságának megszerzése.

I. Pályázatot nyújthat be:

- minden olyan szakképzést folytató intézmény, amely jogi személyiséggel rendelkezik, vagy egyéni vállalkozó,
- szerepel a felnőttképzésről szóló 2001. évi CI. törvény (a továbbiakban: Fktv.) 8. §-ában meghatározott felnőttképzést folytató intézmények nyilvántartásában, és nyilvántartásba vétele óta legalább 2 év eltelt,
- eleget tett az Fktv. 9. § (5) bekezdése szerinti beszámoló készítési kötelezettségének,
- nincs az illetékes adó- és vámhatóság által nyilvántartott, lejárt köztartozása,
- nem áll csőd-, végelszámolási, illetve felszámolási eljárás alatt, valamint,
- az Fktv. szerint akkreditált.

II. A pályázatnak tartalmaznia kell:

1. a pályázó nevét, levelezési címét (a címlaptól függetlenül szerepeltetni kell), telefon- és telefax-számát, valamint – amennyiben van – e-mail címét,
2. telephelyének címét (amennyiben az azonos a levelezési címmel, úgy erre a körülményre az adathelyen az ismételt címmegadással utalni szükséges, tehát a telephely címe üresen nem maradhat),
3. azon szakképesítés vagy szakképesítések megjelölését (OKJ azonosítószámmal és szakképesítés megnevezésével), amelyekre a vizsgaszervezési jogot meg kívánja szerezni (a megjelölés a címlaptól függetlenül szükséges),
4. azon tervezési statisztikai régió megnevezését, amelyben a vizsgaszervezési tevékenységet el kívánja látni,
5. szakképzéssel kapcsolatos tevékenysége bemutatását (nem közlekedési területen),
6. közlekedési szakképzéssel kapcsolatos tevékenysége bemutatása (amennyiben van),
7. szakmai vizsgaszervezési tevékenységének bemutatását, feltéve, hogy a pályázó korábban erre feljogosítással rendelkezett (nem közlekedési területen),
8. szakmai vizsgaszervezési tevékenység bemutatása a közlekedés területén, feltéve, hogy a pályázó korábban erre feljogosítással rendelkezett,
9. az általa alkalmazott minőségbiztosítási rendszer leírását,
10. a szakmai vizsga szervezését végző egység bemutatását (a szervezetben elfoglalt helyét, irányítását, az e célra rendelkezésre álló személyi, tárgyi, különös tekintettel az ügykezelési és titoktartási szabályok betartását biztosító feltételeket),
11. a szakmai vizsga szervezéséért közvetlenül felelős személyek iskolai és szakmai végzettségének, szakmai gyakorlatának, betöltött munkakörének ismertetését,

12. a szakmai vizsga gyakorlati vizsgarészének lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek biztosításának módját,

13. a szakmai vizsgaszervezéssel összefüggő jogszabályban meghatározott rendelkezések megtartására, valamint a szakmai vizsgáztatási tevékenység folyamatos végzésére vonatkozó kötelezettségvállalást,

14. gazdasági kamarával, a szakképesítés körébe tartozó munkaadói és munkavállalói szervezetekkel való kapcsolatának bemutatását.

III. A pályázathoz mellékelni kell:

1. a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény hatálya alá tartozó pályázók esetében (ideértve a közhasznú társaságot is) az illetékes cégbíróság által kibocsátott, a pályázat benyújtásának időpontjától számított 30 napnál nem régebbi cégkivonatot, egyéb pályázók esetében – a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény 1. számú mellékletében nevesített felsőoktatási intézmények kivételével – a pályázó egységes szerkezetbe foglalt, hatályos létesítő okiratát (alapító okiratát, alapszabályát), egyéni vállalkozó esetén a vállalkozói igazolvány hiteles másolatát, és a nyilvántartásukra illetékes hatóság által kiállított, a pályázat benyújtásának időpontjától számított 30 napnál nem régebbi igazolást arra vonatkozólag, hogy a kérelmező a hatóság nyilvántartásában szerepel,

2. annak igazolását, hogy a pályázó szerepel az Fktv. 8. §-ában meghatározott felnőttképzést folytató intézmények nyilvántartásában, és nyilvántartásba vétele óta – a pályázat benyújtásának időpontjától számított – legalább 2 év eltelt,

3. az Fktv. 9. § (5) bekezdése szerint elkészített és a nyilvántartást vezetőnek megküldött, a két éves tevékenységről szóló beszámoló másolatát,

4. érvényes intézményakkreditációs tanúsítvány másolatát,

5. annak igazolását, hogy a szakmai vizsga gyakorlati vizsgarészének lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek rendelkezésre állnak,

6. gazdasági társaság, illetőleg egyéni vállalkozó esetén a területileg illetékes gazdasági kamara, illetőleg – ahol a szakképesítés nem tartozik gazdasági kamara illetékességébe – a szakképesítésért felelős miniszter által kijelölt, a szakképzésről szóló 1993. évi LXXXVI. törvény 14. § (2) bekezdésben meghatározott szakmai szervezet igazolását, hogy a gyakorlati vizsgarész lebonyolításához szükséges rendelkezésre álló tárgyi feltételek megfelelő minőségűek,

7. annak igazolását, hogy a pályázónak nincs az illetékes adó- és vámhatóság által nyilvántartott, lejárt köztartozása,

8. amennyiben a pályázó a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló 1991. évi IL. törvény hatálya alá tartozó szervezet, arra vonatkozó nyilatkozatát, hogy nem folyik ellene csőd-, felszámolási vagy végelszámolási eljárás, valamint

9. a bírálati díj befizetését igazoló csekk másolatát,

10. a számlavezető pénzügyintézetől származó, a pályázat benyújtásának időpontjától számított 30 napnál nem régebbi bankinformációt, amely tartalmazza a számlavezető hitelintézet megnevezését, címét, a számlavezetés kezdőnapját és a bank nyilatkozatát, hogy a pályázó fizetési kötelezettségeinek időben eleget tesz-e, bankszámláján előfordult-e sorbanállás a tárgyévvel megelőző évben, a pénzügyintézet és a pályázó kapcsolatának jellemzését (pl. széles körű vagy csak számlakapcsolat).

IV. A pályázattal kapcsolatos egyéb információk:

– Amennyiben a pályázó a vizsgaszervezési tevékenységet több tervezési statisztikai régió területén is el kívánja látni, úgy mindegyik régió vonatkozásában külön pályázatot kell benyújtania, és valamennyi pályázaton fel kell tüntetnie az összesen benyújtott pályázatai számát. Ebben az esetben a közhiteles mellékleteket csak az egyik pályázathoz kell csatolni. A többi pályázathoz a mellékletek fénymásolatban is csatolhatók, azonban a pályázaton fel kell tüntetni, hogy mely régióra benyújtott pályázathoz csatolta a közhiteles mellékleteket.

– A pályázó bírálati díjat köteles fizetni. A bírálati díj összege 26 000 Ft, azaz huszonezer forint.

– Amennyiben a pályázó a vizsgaszervezési tevékenységet több tervezési statisztikai régió területén is el kívánja látni, és ezért nem egy, hanem több – az előírások szerinti számú – pályázatot nyújt be, úgy a bírálati díjat valamennyi pályázat után meg kell fizetnie.

– A bírálati díjat a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium bankszámlájára csekken kell befizetni, a csekk a Közlekedéspolitikai Főosztálytól igényelhető (1024 Budapest, Margit krt. 85.).

– A pályázattal elnyerhető vizsgajogosultság időtartama:

= a pályázat eredményének a gazdasági és közlekedési miniszter erre vonatkozó rendeletében történő kihirdetésének hatálybalépésétől számított négy év;

– a pályázat benyújtásának végső határideje:

= a pályázat Magyar Közlönyben történő közzétételének időpontjától számított 62. nap, 14.00 óra, amennyiben ez a nap nem munkanap, úgy az azt követő első munkanap, 14.00 óra.

– Minden egyes pályázatot cégszerűen aláírva, 7 példányban (1 eredeti és az eredetivel mindenben megegyező 6 másolati), kötött, fűzött vagy tűzött formában, címlappal, tartalomjegyzékkel rendelkezve, és minden oldalt a címlappal együtt folyamatosan oldalszámmal ellátva – az oldalszámozásba beleértve a benyújtandó igazolásokat stb. is –, továbbá az összes példányt egy zárt borítékban

vagy dobozban, „GKM vizsgaszervezési jog elnyerésének pályázata” felirattal – a borítékon egyéb felirat nem lehet – kell (személyes képviselő útján) benyújtani a következő címre:

= Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, Közlekedéspolitikai főosztály, 1024 Budapest, Margit krt. 85., III. emelet 308. számú szoba.

– A pályázat címlapja tartalmazza: a pályázó nevét, címét, annak a szakképesítésnek az azonosító számát és megnevezését, amely vizsgaszervezési jogának megszerzésére a pályázatot benyújtották, továbbá a pályázat elkészítésének időpontját (év, hónap, nap).

– A pályázatok címlapján fel kell tüntetni az ajánlat „eredeti” és „másolat” megjelölését, valamint az „eredeti” felirat mellett az 1. sorszámot, továbbá a „másolat” felirat mellett azok 2–7. közötti sorszámát, továbbá az 1. oldalszámot.

– Az eredeti pályázat és másolatai közötti eltérés esetén az eredeti pályázatban foglaltak kerülnek figyelembevételre.

– A késedelmesen benyújtott pályázatok kizárásra kerülnek és így nem bírálhatók el.

– A pályázat hiánypótlására a kiíró egyszeri lehetőséget biztosít a hiánypótlásra való felszólításban meghatározott határidőn belül.

– A pályázatok elbírálása és a döntéshozatal a pályázat vagy pályázatok benyújtásának végső határidejétől számított 60 napon belül történik meg.

– A pályázatok elbírálását bírálóbizottság – az elbírálási határidőn belül megtartott bírálóbizottsági ülésen hozott döntéshozattal – a gazdasági és közlekedési miniszter által jóváhagyott működési szabályzat szerint végzi.

– A pályázati eljárás eredményéről a pályázatot benyújtók levélben, az elbírálást és döntéshozatal ülését követő 30 napon belül értesítést kapnak.

– Vizsgajogosultság a következő tervezési statisztikai régiókra pályázható:

= Közép-Magyarországi Régió: Budapest, Pest megye;

= Közép-Dunántúli Régió: Fejér megye, Veszprém megye, Komárom-Esztergom megye;

= Nyugat-Dunántúli Régió: Győr-Moson-Sopron megye, Vas megye, Zala megye;

= Dél-Dunántúli Régió: Baranya megye, Somogy megye, Tolna megye;

= Észak-Magyarországi Régió: Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Heves megye, Nógrád megye;

= Észak-Alföldi Régió: Hajdú-Bihar megye, Jász-Nagykun-Szolnok megye, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye;

= Dél-Alföldi Régió: Bács-Kiskun megye, Békés megye, Csongrád megye.

V. Az elbírálás értékelési szempontjai, az értékelés módszere

Az értékelés az alábbiakban meghatározott szempontok alapján történik:

a) Mellékletek megléte

III. pont sorszámai	Melléklet	Van			Nincs
		eredeti	hiteles másolat	másolat	
1.	A gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXIV. törvény hatálya alá tartozó pályázók esetében (ideértve a közhasznú társaságot is) az illetékes cégbíróság által kibocsátott, a pályázat benyújtásának időpontjától számított 30 napnál nem régebbi cégkivonat, egyéb pályázók esetében – a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény 1. számú mellékletében nevesített felsőoktatási intézmények kivételével – a pályázó egységes szerkezetbe foglalt, hatályos létesítő okirata (alapító okirata, alapszabálya – hiteles másolat), egyéni vállalkozó esetén a vállalkozói igazolvány hiteles másolata, és a nyilvántartásukra illetékes hatóság által kiállított, a pályázat benyújtásának időpontjától számított 30 napnál nem régebbi igazolás arra vonatkozólag, hogy a kérelmező a hatóság nyilvántartásában szerepel				
2.	annak igazolása (tanúsítvány hiteles másolat), hogy a pályázó szerepel az Fktv. 8. §-ában meghatározott felnőttképzést folytató intézmények nyilvántartásában, és nyilvántartásba vétele óta – a pályázat benyújtásának időpontjától számítottan – legalább 2 év eltelt				
3.	az Fktv. 9. § (5) bekezdése szerint elkészített és a nyilvántartást vezetőnek megküldött, a két éves tevékenységről szóló beszámoló másolata				
4.	érvényes intézményakkreditációs tanúsítvány másolata				
5.	annak igazolása, hogy a szakmai vizsga gyakorlati vizsgarészének lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek rendelkezésre állnak (együttműködési megállapodás, szerződés, amennyiben a gyakorlati feltételeket a pályázó saját maga biztosítja, úgy az erről szóló nyilatkozat stb.)				
6.	gazdasági társaság, illetőleg egyéni vállalkozó esetén a területileg illetékes gazdasági kamara, illetőleg – ahol a szakképesítés nem tartozik gazdasági kamara illetékességébe – a szakképesítésért felelős miniszter által kijelölt, a szakképzésről szóló 1993. évi LXXXVI. törvény 14. § (2) bekezdésben meghatározott szakmai szervezet igazolása, hogy a gyakorlati vizsgarész lebonyolításához szükséges rendelkezésre álló tárgyi feltételek megfelelő minőségűek				

III. pont sor-számai	Melléklet	Van			Nincs
		eredeti	hiteles másolat	másolat	
7.	annak igazolása, hogy a pályázónak nincs az illetékes adó- és vámhatóság által nyilvántartott, lejárt köztartozása				
8.	amennyiben a pályázó a csőd-eljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló 1991. évi XL. törvény hatálya alá tartozó szervezet, arra vonatkozó nyilatkozata, hogy nem folyik ellene csőd-, felszámolási vagy végelszámolási eljárás				
9.	a bírálati díj befizetését igazoló csekk másolata				
10.	a számlavezető pénztárhelyről származó, a pályázat benyújtásának időpontjától számított 30 napnál nem régebbi bankinformáció, amely tartalmazza a számlavezető hitelintézet megnevezését, címét, a számlavezetés kezdőnapját és a bank nyilatkozatát, hogy a pályázó fizetési kötelezettségeinek időben eleget tesz-e, bankszámláján előfordult-e sorbanállás a tárgyévét megelőző évben, a pénztárhelyről és a pályázó kapcsolatának jellemzését (pl. széles körű vagy csak számlakapcsolat)				

Az 1–10. pontok esetében az okiratok és igazolások csak az *a)* pont táblázatában meghatározott formában (eredeti, hiteles másolat, másolat stb.) formájában fogadhatók el. Amennyiben a felsorolt mellékletek bármelyike hiányzik, vagy nem felel meg az előírt követelményeknek és határidőnek, a pályázat csak az előírt határidőre történt hiánypótlás után bírálható el. Hiánypótlás elmulasztása vagy annak határidőt követő teljesítése esetén a pályázat kizárásra kerül. A hiánypótlás lehetősége csak egyszer áll fenn. Tehát hiánypótlás utáni, újabb hiánypótlásra már nincs lehetőség. Ha a számlavezető pénztárhelyi nyilatkozatban a pályázó minősítése – akár csak az egyik is – a követendő tartalmú: fizetési kötelezettségének nem tett időben eleget, bankszámláján előfordult sorbanállás, a pályázat szintén nem bírálható el, és a pályázat kizárásra kerül.

b) Pályázat adatairól megadottak

II. pont sor-számai	Adatok	Van	Nincs
1.	A pályázó neve, levelezési címe (a címlaptól függetlenül fel kell tüntetni), telefonszáma		
2.	telephelyének címe (amennyiben az azonos a levelezési címmel, úgy erre a körülményre az adathelyen az ismételt címmegadással utalni szükséges, tehát a telephely címe üresen nem maradhat)		

II. pont sor-számai	Adatok	Van	Nincs
3.	azon szakképesítés vagy szakképesítések megjelölése (OKJ azonosítószámmal és szakképesítés megnevezésével), amelyekre a vizsgaszervezési jogot meg kívánja szerezni (címlaptól függetlenül)		
4.	azon tervezési statisztikai régió megnevezése, amelyben a vizsgaszervezési tevékenységet el kívánja látni		

Amennyiben a felsorolt adatok bármelyike hiányzik, az az egyszeri hiánypótlásra való felszólítás határidejének lejártáig lehet pótolni. A hiányzó adat határidőre történő pótlásának elmulasztása esetén a pályázat nem bírálható el, és a pályázat kizárásra kerül.

c) A pályázat értékelése pontozás alapján

II. pont sor-számai	Értékelési szempontok	Adható pontszám	Elért pontszám
5.	szakképzéssel kapcsolatos tevékenység bemutatása (nem közlekedési területen)	0–5	
6.	tevékenység bemutatása a közlekedési szakképzés területén	0–10	
7.	szakmai vizsgaszervezési tevékenység bemutatása, feltéve, hogy a pályázó korábban erre feljogosítással rendelkezett (nem közlekedési területen)	0–5	
8.	szakmai vizsgaszervezési tevékenység bemutatása a közlekedési területén, feltéve, hogy a pályázó korábban erre feljogosítással rendelkezett	0–10	
9.	alkalmazott minőségbiztosítási rendszer leírása	0–10	
10.	a szakmai vizsga szervezését végző egység bemutatása (a szervezetben elfoglalt helye, irányítása, az e célra rendelkezésre álló személyi, tárgyi, különös tekintettel az ügykezelési és titoktartási szabályok betartását biztosító feltételek)	0–20	
11.	a szakmai vizsga szervezéséért közvetlenül felelős személyek iskolai és szakmai végzettségének, szakmai gyakorlatának, betöltött munkakörének ismertetése	0–10	
12.	a szakmai vizsga gyakorlati vizsgarészének lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek biztosításának módja	0–15	
13.	a szakmai vizsgaszervezéssel összefüggő jogszabályban meghatározott rendelkezések megtartására, valamint a szakmai vizsgáztatási tevékenység folyamatos végzésére vonatkozó kötelezettségvállalás	0–5	
14.	gazdasági kamarával, a szakképesítés körébe tartozó munkaadói és munkavállalói szervezetekkel való kapcsolat bemutatása	0–10	
5–14. pontokra kapott összesen pontszám			

Amennyiben az V. pont *c)* részének táblázatában szereplő értékelési szempontokra kapott pontszámok összege nem éri el legalább a maximálisan adható összpontszám (100 pont) 51%-át, úgy a vizsgajogosultság nem adható meg.

**A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Földművelésügyi
Hivatalának
(3525 Miskolc, Dóczy József út 6.)
h i r d e t m é n y e**

Az FVM Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Földművelésügyi Hivatala – a földrendező és a földkiadó bizottságokról szóló 1993. évi II. törvény 9/B. § (5) bekezdése alapján –

n y i l v á n o s s o r s o l á s t

tart a „Hunyadi János” Mezőgazdasági Szövetkezet, Boldogkőváralja (jogutód, illetve a felszámoló) használatában lévő, részarány-földtulajdonnak megfelelő földek kiadása céljából.

A sorsolás nyilvános, azon bárki jelen lehet.

A sorsoláson a szövetkezetben még ki nem adott részarány-földtulajdonnal rendelkező személyek vehetnek részt.

A gazdaság neve: „Hunyadi János” Mezőgazdasági Szövetkezet

A sorsolás helye: Boldogkőváralja, Művelődési Ház

A sorsolás ideje: 2006. március 22., 9 óra.

A sorsolásra kerülő földrészletek adatai: 194 db

Település: Abaújalpár

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
05/16	szántó	0,3117	4,61	
05/17	szántó	0,1506	2,23	
05/19	szántó	0,3477	5,15	
05/20	szántó	0,1989	2,94	
05/21	szántó	0,7141	10,57	
05/22	szántó	0,3155	4,67	
011/8	szántó, gyep, erdő	0,2162	1,64	
028/1	szántó	0,2843	1,99	
028/2	szántó	0,3638	2,55	
028/4	szántó	0,2793	1,96	
029/1	szántó	0,3073	2,15	
029/2	szántó	0,2818	1,97	
029/3	szántó	0,1504	1,05	
029/4	szántó	0,9525	6,67	
029/5	szántó	0,2863	2,00	
1063	gyep	0,1520	2,11	
1066	gyep	0,0799	1,11	
1067	gyep	0,0798	1,11	
1069	gyep	0,0385	0,54	
1073	gyep	0,0989	1,37	
1074	gyep	0,0291	0,40	
1075	gyep	0,0288	0,40	
1080	kert	0,1394	1,94	
1084	gyep	0,6143	8,54	
1088	kert	0,1234	1,72	
1090	gyep	0,0191	0,27	
1091	gyep	0,0190	0,26	

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
1092	gyep	0,0407	0,57	
1096	gyep	0,0406	0,56	
1097	gyep	0,1809	2,51	
1098	gyep	0,1166	1,62	
1099	gyep	0,1316	1,83	
1101	gyep	0,2528	3,51	
1102	gyep	0,1335	1,86	
1104	gyep	0,0262	0,36	
1107	gyep	0,1856	2,58	
1109	gyep	0,0971	1,35	
1110	gyep	0,2240	3,11	
1111	gyep	0,1428	1,98	
1113	gyep	0,0993	1,38	
1116	gyep	0,0997	1,39	
1117	gyep	0,1165	1,62	
1118	gyep	0,0694	0,96	
1119	gyep	0,1320	1,83	
1121	gyep, kert	0,3389	4,71	
1123	kert	0,1130	1,57	
1125	gyep	0,0349	0,73	
1126	gyep	0,0349	0,73	
1127	gyep	0,0352	0,74	
1130	gyep	0,2158	4,51	
1131	gyep	0,0536	1,12	
1133	gyep	0,1834	3,83	
1134	kert, gyep	0,1752	3,34	
1137	gyep	0,0759	1,59	
1138	gyep	0,0759	1,59	
1139/1	gyep	0,1181	2,47	
1139/2	gyep	0,1182	2,47	
1141	gyep	0,1521	3,18	
1143	gyep	0,0744	1,55	
1146	gyep	0,2722	5,69	
1149	gyep	0,0738	1,54	
1150	gyep	0,0741	1,55	
1157	gyep	0,1130	2,36	
1158	gyep	0,3089	6,46	
1159	gyep	0,1277	2,67	
1160	gyep	0,1280	2,68	
1169	gyep	0,7467	2,61	
1173	gyep	0,1143	0,11	
1174	gyep	0,1144	0,11	
1180	gyep	0,1094	0,11	
1181	gyep	0,1938	0,19	
1182	gyep	0,2302	0,23	
1184	gyep	0,0763	0,27	
1185	gyep	0,0370	0,13	
1186	gyep	0,0374	0,13	
1187	gyep	0,1068	0,37	

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
1188	gyep	0,0400	0,14	
1189	gyep	0,0395	0,14	
1191	gyep	0,1205	0,42	
Összesen:			162,97	

Település: Abaújkér

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
015/1	szántó, gyep	0,0370	0,63	
021/12	szántó	5,6634	114,45	
045	szántó	1,3033	19,29	
047/16	szántó	0,4427	6,55	
049/4	szántó	0,0504	1,01	
049/5	szántó	0,0315	0,63	
049/12	szántó	0,5093	10,13	
051/3	szántó	0,2292	3,73	
051/4	szántó	0,1216	1,97	
065/5	szántó, gyep	2,2756	42,12	
070/3	gyep	2,3428	8,2	
076/1	szántó	1,3205	19,54	
076/2	szántó	1,1593	17,16	
076/3	szántó	0,9402	13,91	
093/1	erdő, szántó	3,8192	23,45	
Összesen:			282,77	

Település: Arka

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
04/4	gyep	1,1046	1,10	Zempléni Tájvédelmi Körzet
06/1	gyep	5,0899	5,09	Zempléni Tájvédelmi Körzet
07/1	erdő	0,4204	1,00	Zempléni Tájvédelmi Körzet
014	szántó, gyep, erdő	0,1143	1,43	
038/4	szántó	0,5666	2,38	
046/4	szántó	0,3024	3,28	
048	szántó	0,1751	2,13	
051/4	szántó	0,4453	5,75	
1049	kert, gyep, erdő	0,3751	3,05	
1051	kert, erdő	0,3776	1,00	
1301	gyep	0,1958	2,72	
1305/1	szántó	0,2419	1,02	
1305/2	szántó	0,3933	1,65	
Összesen:			40,78	

Település: Boldogkőújfalu

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
02/6	gyep, kivett	4,0942	4,00	
02/7	gyep, kivett	2,1729	2,01	

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
07/1	gyep, kivett	1,0070	1,00	
08/3	erdő, gyep	19,4438	79,87	
029//8	szántó	0,1927	4,53	
033/3	szántó	1,3233	30,48	
035/3	gyep, kivett	4,1522	86,05	
038/1	erdő, szántó	0,5508	7,13	
038/6	gyep	0,2061	0,21	
038/23	szántó	0,9500	22,33	
038/24	szántó	0,9945	23,37	
038/25	szántó	0,9499	22,32	
039	gyep	0,1931	0,19	
041	szántó	1,7898	42,06	
045	szántó	0,1422	2,5	
1187	gyep	0,1680	2,34	
Összesen:			330,37	

Település: Boldogkőváralja

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
011/5	erdő	3,8836	3,88	Zempléni Tájvédelmi Körzet
011/8	erdő	49,0423	49,04	Zempléni Tájvédelmi Körzet
032/3	erdő	6,8230	6,82	Zempléni Tájvédelmi Körzet
033	gyep	14,0010	13,83	
045/4	szántó	0,2770	5,94	
048/7	szántó	0,2735	5,47	
049	szántó	5,7673	84,60	
055/18	szántó	0,0699	1,4	
061/10	szántó, gyep	0,4200	2,63	
061/13	szántó	0,2834	1,98	
061/14	szántó	0,1557	1,09	
061/20	szántó, szőlő	0,1518	1,99	
061/21	szántó, gyep	0,4192	1,35	
061/23	szántó, gyep	0,1889	1,00	
061/25	szántó	0,1180	0,83	
061/26	szántó	0,0942	0,66	
061/28	szőlő, gyep	0,1713	2,03	
061/29	szőlő, gyep	0,3014	3,35	
061/30	szántó, gyep	0,1392	0,43	
061/31	szántó, gyep	0,1920	0,63	
061/32	szántó, gyep	0,1056	0,47	
061/33	szántó	0,0805	0,56	
061/34	szántó, gyep	0,1186	0,54	
061/35	szántó, gyep	0,5104	2,41	
061/36	szántó, gyep	0,1921	1,10	
061/37	gyep	0,3130	0,31	
061/38	gyep	0,2071	0,21	
071	szántó	0,4238	9,96	
073/6	szántó	0,2081	4,89	

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
077/27	erdő, gyep	1,7746	2,55	
077/29	szántó	0,0755	1,51	
077/34	szántó, gyep	3,4820	53,39	
086	gyep	1,0771	3,77	
087/6	szántó	0,4790	10,65	
089/1	gyep	0,2366	0,24	
089/2	erdő	0,3588	0,36	
0109/1	gyümölcsös	0,2629	5,49	Zempléni Tájvédelmi Körzet
1036	szántó	0,1824	1,28	Zempléni Tájvédelmi Körzet
1044	gyep	0,0834	1,16	Zempléni Tájvédelmi Körzet
1045	szántó	0,1802	1,26	Zempléni Tájvédelmi Körzet
1056	gyep	0,1572	2,19	Zempléni Tájvédelmi Körzet
1063	gyümölcsös	0,3737	8,10	Zempléni Tájvédelmi Körzet
1122	kert, gyep	0,2790	3,61	Zempléni Tájvédelmi Körzet
1143	szántó	0,1661	1,84	Zempléni Tájvédelmi Körzet
1145	kert	0,1097	2,29	Zempléni Tájvédelmi Körzet
1157	kert	0,0396	0,83	Zempléni Tájvédelmi Körzet
1159	kert, gyep	0,1284	2,24	Zempléni Tájvédelmi Körzet
1163	kert, gyep	0,1147	1,96	Zempléni Tájvédelmi Körzet
1167	gyep	0,5855	8,14	Zempléni Tájvédelmi Körzet
1168	gyep	0,1565	2,18	Zempléni Tájvédelmi Körzet
1189	gyep	0,1583	2,20	Zempléni Tájvédelmi Körzet
1190	szántó	0,2029	1,42	Zempléni Tájvédelmi Körzet
1195	gyep	0,0845	1,17	Zempléni Tájvédelmi Körzet
1196	gyep	0,1784	2,48	Zempléni Tájvédelmi Körzet
1204/2	erdő	1,3426	1,34	Zempléni Tájvédelmi Körzet
1220	kert	0,3112	1,46	Zempléni Tájvédelmi Körzet
1221	kert	0,0967	1,34	Zempléni Tájvédelmi Körzet
1262/2	gyep	0,0331	0,46	Zempléni Tájvédelmi Körzet
1279/1	kert, gyep	0,1508	2,09	Zempléni Tájvédelmi Körzet
1279/2	gyep	0,0609	0,85	Zempléni Tájvédelmi Körzet
1279/3	gyep	0,1417	1,97	Zempléni Tájvédelmi Körzet
1289	gyep	0,1039	0,59	Zempléni Tájvédelmi Körzet
1291	gyep	0,1043	1,45	Zempléni Tájvédelmi Körzet
1295/2	gyep	0,3097	4,3	Zempléni Tájvédelmi Körzet
1527	kert	0,0881	1,84	
1531	kert	0,1206	2,52	
1604/2	gyep	0,2522	3,51	
Összesen:			365,43	

Település: Fony

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
031/3	erdő	8,8178	22,00	Zempléni Tájvédelmi Körzet
033/1	erdő	9,4303	23,33	Zempléni Tájvédelmi Körzet
033/4	gyep	0,0496	0,05	Zempléni Tájvédelmi Körzet
Összesen:			45,38	

Település: Korlát

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
951	gyep	0,1892	2,63	
Összesen:			2,63	
MINDÖSSZESEN:			1230,35	

A sorsoláson bármely okból meg nem jelenő jogosult később a mulasztásra hivatkozva semmiféle jogot nem érvényesíthet, ebből az okból a sorsolás eredménye nem változtatható meg.

A sorsolás szabálytalan lebonyolítása ellen az, akinek jogos érdekét érinti vagy sérti, törvénysértésre hivatkozással a sorsolás lebonyolítását követő 48 órán belül kifogást nyújthat be az FVM Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Földművelésügyi Hivatalánál, az FVM Fővárosi és Pest Megyei Földművelésügyi Hivatalához címezve.

Orosz István s. k.,
hivatalvezető

A BM Központi Adatfeldolgozó, Nyilvántartó és Választási Hivatal közleménye

A BM Központi Hivatal a 35/2000. (XI. 30.) BM rendelet 73. § (1) bekezdése alapján – az eddig közzétetteken kívül – az alábbi elveszett, megsemmisült gépjármű törzskönyvek sorszámaát teszi közzé:

990078C	796357C	328568B	299113F
298232E	280154D	666584B	695133A
807865D	793139F	350590C	578611A
851000D	214968B	177628E	682693D
790036E	576933A	701719E	852027C
985843B	471066F	874761E	904673A
137522F	727505A	479186A	806619B
021977D	198580C	131170D	758356B
655180C	395229A	492476F	312313C
492263A	866859B	665920D	132988D
514030C	803404D	287910A	038469C
277005F	420592F	956288C	663410D
499336B	322819D	558330B	027163A
482730E	665876D	573373E	247358F
913161E	268037C	344854E	096545E
646540D	767261E	030527A	892147A
618015F	541742F	536415C	656252E
105257B	569362B	918871C	891707B
172321D	736245C	577120A	055762E
017673D	312254D	712231C	848128B
861934D	600797A	508763D	976284B
617781F	141169A	772987D	758628C
308658E	015054D	142511E	263339B
637051E	348929D	169623E	106209E
431759F	871290A	517606A	126224A
618026F	109705B	106072C	488792A
617734F	459156E	201255A	114015F
595166E	623844D	511004D	553193C
773142C	592070D	576955C	418898E

304418E	667766D	196661D	598601F
478157A	994091D	808051A	115105C
168770D	222970F	298830D	452234A
565827E	244458D	316408B	424438C
800723B	044479F	504801F	174383B
317495E	057483D	090260B	314368F
355950F	146689D	444700C	844670C
651899E	890135C	360924E	739499D
192603F	683666B	737821F	710184C
284888C	022573A	172105E	011552C
247693E	399553C	422042E	076989B
518537C	861893D	178811C	447221C
881774A	834169A	078235D	678825D
224749F	286451D	512678A	330990F
202714C	314231A	656208A	517296C
102947B	983015B	697552E	791695B
672000A	510630B	400396B	607786C
520794E	069700B	319235C	266780A
640564C	708020C	963272C	079601A
040679F	670240D	432144A	493153B
933837C	347723C	379540E	776897C
673521D	555033C	063276B	997530B
212926C	430758B	305749E	

Közlekedési Nyilvántartó Osztály

Helyesbítés: A Magyar Közlöny 2006. évi 13. számában megjelent, a 2006. évi lakossági víz- és csatornaszolgáltatás támogatás igénylésének és elbírálásának részletes feltételeiről, valamint az egészséges ivóvízzel való ellátás ideiglenes módozatainak ellentételezéséről szóló 6/2006. (II. 7.) KvVM rendelet 4. § (1) bekezdésének első fordulata helyesen:

„A pályázatokat három eredeti példányban 2006. február 20-ig kell benyújtani, ...”

(Kézirathiba)

Szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a Szerkesztőbizottság közreműködésével.

A Szerkesztőbizottság elnöke: dr. Pulay Gyula. A szerkesztésért felelős: dr. Müller György. Budapest V., Kossuth tér 1–3.

Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: dr. Kodala László elnök-vezérigazgató.

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon: 266-9290.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 318-6668.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567.

Információ: tel.: 317-9999, 266-9290/245, 357 mellék.

Példányonként megvásárolható a kiadó Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. (tel./fax: 267-2780) szám alatti közlönnyboltjában vagy a Budapest VII., Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) szám alatti Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275), illetve megrendelhető a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

2006. évi éves előfizetési díj: 90 216 Ft. Egy példány ára: 207 Ft 16 oldal terjedelemig, utána +8 oldalanként +184 Ft.

A kiadó az előfizetési díj évközbéli emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407

06.432 – Nyomja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert vezérigazgató-helyettes.